

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE
CLEOPA

18

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE CLEOPA

18

Carte tipărită cu binecuvântarea

I.P.S. TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

EDITURA MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA

2012

Referenți:

Pr. Prof. Dr. Gheorghe Petraru

Pr. Lect. Dr. Mihai Vizitiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Ne vorbește părintele Cleopa / sub îngrijirea arhim.

Ioanichie Bălan. - Roman: Editura Episcopiei

Romanului și Hușilor, 1995-

Vol. 18. - Vânători-Neamț: Mănăstirea Sihăstria,
2012.—

ISBN 978-606-8217-09-3

I. Ioanichie Bălan, arhimandrit (ed.)

281.95(047.53)

CUVÂNT LA ÎNCEPUTUL POSTULUI MARE

Când au fost alungați strămoșii noștri din rai, Dumnezeu a pus heruvimi cu sabie de foc să nu se mai apropie nimeni, nici să mai intre om înapoi în rai. Iar Adam și Eva au plâns nemângâiați multă vreme: „Doamne, am greșit! Dă-ne voie înapoi în rai! Să venim înapoi în raiul desfătării cel preadulce și preasfânt”. Și ar fi vrut să plângă mai mult, că i-a scos din atâta desfătare, din atâta frumusețe, din atâta dulceață și lumină, și i-a aruncat pe pământ Dumnezeu pentru călcarea poruncii Lui, dar s-a arătat arhanghelul Uriil din cer, unul din cei șapte arhangheli, și le-a spus:

- Adame și Eva, de ce plângeți?

- Doamne, plângem că am supărat pe Ziditorul nostru Dumnezeu și iată ne-a dat în această vale a plângerii și a ispitirii, pe acest pământ pustiu.

Și atunci arhanghelul Uriil le-a spus:

- Nu mai plângeți. Adame, ia pe soția ta Eva, apucați-vă de săpat pământul, să vă cunoașteți unii pe alții și să nașteți copii, că Dumnezeu nu vă mai bagă în rai până la plinirea vremii. Dumnezeu este prea

drept și, pentru că ați ascultat pe satana și ați călcat porunca Lui, v-a dat canon pe acest pământ, însă la plinirea vremii, prin noul Adam care va veni în lume, voi veți intra iarăși în rai pentru veșnicie. De acum luați-vă de-o grijă, că în rai nu intrați așa de curând.

Și au trecut de atunci și până la venirea noului Adam, Iisus Hristos, 5.508 ani, cât a stat tot neamul omenesc în iad. Marele Vasile, în al patrulea cuvânt pentru rai, zice așa: „Care a fost pricina plângerii lui Adam și a izgonirii? A fost călcarea poruncii postului”. Că i-a spus Dumnezeu: *Din toți pomii raiului vei mânca, iar din pomul cunoștinței binelui și a răului să nu mănânci, că în orice zi vei mânca, cu moarte vei muri.* Deci numai pentru că nu au postit Adam și Eva nu de toate bunătățile raiului, ci numai de pomul acela, i-a izgonit Dumnezeu din rai pe pământ. „Pentru că n-am postit, zice Marele Vasile, am ieșit din rai. Să postim, zice, noi, ca să intrăm în rai”.

În locul postului celui din rai, Biserica lui Hristos, care este mireasa lui Hristos și trupul lui Hristos, a pus în cursul anului patru posturi, apoi miercurea și vinerea, și luna pentru creștinii buni, și alte posturi rânduite de Biserică. Noi, dacă am fi stat o zi în rai, să vedem cât e de frumos acolo, am fi plâns și noi o sută de ani, că am călcat porunca postului. Dar fiindcă n-am stat, ci *prin credință umblăm, nu prin vedere*, cum zice marele apostol Pavel, de aceea nu știm câtă fericire și câtă bucurie este acolo.

Acolo, cum zice Sfânta Scriptură, *pornirile râurilor veselesc cetatea lui Dumnezeu.* Râurile Duhului Sfânt au făcut din rai așa numitul Gan Eden,

adică desfătarea lui Dumnezeu cea veșnică cu fiii Lui, îngeri și oameni, care nu poate fi cuprinsă nici de minte, nici de limbă de om, pentru ca să se povestească. Așadar Dumnezeu, în iubirea lui de oameni cea nemărginită, a știut neputința omului și, ca un Tată preabun, ce zice? „Am să-i trimit odată un Izbăvitor neamului omenesc și Acela o să-i învețe pe om toate poruncile Mele și am să le pun post; și fiindcă n-au postit, i-am scos din rai și, dacă vor posti, iarăși am să-i bag în rai”.

Deci noi să ne aducem aminte că postul, care e rânduit pentru noi, este prea ușor față de bucuriile care ne așteaptă acolo. Și nu numai postul, toată osteneala faptei bune este prea mică față de bucuriile raiului care ne așteaptă acolo. Ce zice marele Apostol Pavel? *Nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum pentru slava aceea ce va să se descopere nouă la ceruri.*

De am posti noi o mie de ani, de am pătimi de o mie de ori martiriu pentru Hristos, de am face toate faptele bune și toate poruncile lui Hristos mii de ani, nu suntem vrednici să petrecem o zi acolo, atâta frumusețe și bucurie e acolo. Dar pentru că mergem în viața aceasta prin credință și nu prin vedere, și credința noastră este slabă, nu poate să-și dea seama ce este acolo, ce bucurie, ce slavă, ce mângâiere.

Acolo florile pururea înfloresc și niciodată nu se mai veștejesc. Acolo este buna alcătuire a celor patru stihii. Acolo nu este vânt, nu este ger peste măsură, nu este arșiță peste măsură, nu este aer otrăvitor. Atâta potrivire este în cele patru stihii acolo, spune Marele

Vasile, încât numai aerul și curenții din rai atâta viață și atâta bucurie aduc sufletelor, încât li se par lor acolo o mie de ani numai ca o zi, așa de ușor trece timpul acolo. Acolo cântările îngerilor și ale heruvimilor și ale serafimilor și ale păsărilor raiului, care nu au niciodată în veacul veacului număr, și formele lor, care sunt negrăite, și floarea aripilor lor e privită cu mult dor de toate, că acelea sunt pline de Duhul lui Dumnezeu și cântă neîncetat și laudă pe Dumnezeu fără de odihnă. Am scris eu undeva, în niște versuri, despre ele, după *Ușa pocăinței*.

Acolo atâta bucurie duhovnicească este și atâtea trepte de fericire sunt, încât cel care e pe treapta cea mai de jos i se pare că este cel mai fericit om din ceruri. Omului oricâte bucurii i-ai aduce aici nu-i poți sătura inima lui. Orice i-ai da nu este mulțumit desăvârșit, mai caută ceva, pentru că nu e patria noastră aici și nu poate nici o bucurie de sub cer să ne umple inima noastră, ci numai atunci vom fi împliniți când, cum zice Scriptura, ***sătura-mă-voi când mi se va arăta slava Ta***. Nu mai poate dori inima noastră în veci nimic, nu mai poate năluci mintea noastră nimic mai mult și orice simțire din cele cinci nu mai poate să cuprindă mai mult, nici nu se pricepe, atunci când a intrat în fericirea cea veșnică.

Dar noi suntem încă în luptă. Biserica lui Hristos se împarte în două. Este Biserica cea biruitoare din ceruri, care a biruit, cu darul lui Dumnezeu, puterile răului și acolo se veselește și dănuiește în vecii vecilor, și mai este Biserica luptătoare de pe pământ, ai cărei membri suntem noi

și încă ne luptăm cu puterile răului, cu patimile trupești, cu diavolii, cu mintea și cu diferite ispite, până când, cu darul lui Hristos, vom ajunge acolo. Și în lupta asta duhovnicească pe care trebuie să o ducem, de mare folos ne este postul. Postul și rugăciunea, ajutat și de milostenie, sunt cele trei fapte bune în chipul Sfintei Treimi. Că postul și milostenia sunt aripile rugăciunii, cum arată Sfinții Părinți, și o duc pe ea înaintea lui Dumnezeu.

Am sosit acum în pragul Postului Mare. Biserica lui Hristos din primele veacuri a pus tipic, adică o rânduială în Biserică, cum să facem noi în săptămâna întâi și în tot Postul Mare și în săptămâna sfințelor patimi până la prealuminata Înviere. În tipic scrie ca în săptămâna întâi să se dea masa miercuri seara și vineri seara, după ce se face Liturghia Sfântului Grigorie Dialogul, a darurilor mai înainte sfințite. Dar, spune în tipic, cine vrea să postească până vineri, să țină până vineri, și așa mai departe.

Postul însă nu este toată fapta bună. Postul este o unealtă cu care lucrăm la fapta bună. Rugăciunea este alta, milostenia este alta. Numai dragostea este legătura desăvârșită. În ea se cuprinde toată filosofia faptei bune. Dragostea de Dumnezeu și de aproapele.

Postul este măsurat pentru fiecare. Marele Vasile zice că cel mai bun dreptar pentru a posti cineva este ca să-și măsoare omul puterea sa firească. Iar măsura înfrânării, zice el, să se ia după măsura puterii trupului. Unul e tare și sănătos, poate posti o săptămână foarte ușor. Altul abia poate posti o zi foarte greu. Unul se necăjește să țină o zi de post. Îi

vine greu. Altul ține trei, altul ține cinci, altul o săptămână. Sunt mulți de aici care au încercat o săptămână de post și li s-a părut ușor. Dar dacă omul nu are darul acesta și puterea aceasta și el ține o zi și are osteneală pentru ziua aceea, el are plată ca și cel ce ține o săptămână. De aceea, cu toate că tipicul spune ca în săptămâna întâi să se dea masa numai miercuri seara și vineri seara, însă este acolo o notiță: Iar pentru cei bătrâni și slabi, care nu pot, să li se dea câte o bucată de pâine și apă seara, în fiecare zi.

Deci așa va fi pentru toți: cine are să poată o să țină trei zile, cine vrea, cinci, Domnul știe pe fiecare și așezarea fiecăruia. Iar cine nu, se va duce la chelăria mănăstirii și îi va da chelarul o bucată de pâine și un pahar cu apă caldă, așa se recomandă la post. Așa e după Sfinții Părinți, nu trebuie să îi silim pe toți deopotrivă, că nu pot toți la fel și zice Sfântul Marcu Ascetul: „Câtă deosebire are arama de fier, și fierul de găteje, adică de vreascuri, atâta deosebire este între un trup și altul”. Unul e tare ca fierul și altul e slab ca vreascurile cele uscate și nu pot să fie toți la aceeași măsură.

Cât se va sili omul din dragostea lui, mare plată are, că Dumnezeu este drept și vede osteneala fiecăruia. Numai Dumnezeu știe pe fiecare cât poate să facă fapta bună și cât vrea. Că mulți se lasă pe tânjală: „Pot eu mai mult să fac, dar mă las pe tânjală și nu vreau”. Ei, la Dumnezeu este dreptate. Va plăti aceluia care se silește, că va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Dumnezeu nu caută la haine, la bărbile noastre, la uniforma noastră, El caută la inimă. El în

ziua judecății nu se va uita că ai fost arhiereu, că ai fost stareț, că ai fost preot, că ai fost duhovnic, că ai fost călugăr, că ai fost mirean. El știe și cercetează inimile tuturor și fiecăruia îi va răsplăti după osteneala cu care s-a ostenit în viața de aici.

Vreau să vă spun un lucru, țineți minte ce auziți. Pornind acum la noianul postului de șapte săptămâni, să aveți în vedere că postul nu este numai de mâncare. Postul are două părți, o parte este partea postului trupesc - să nu mâncăm - și alta este a părții nevăzute, a sufletului, postul duhovnicesc. Ce folos dacă pântecele meu va fi gol de mâncare, iar mintea mea va fi plină de gânduri spurcate și inima mea va fi plină de ură asupra fratelui, sau de zavistie, sau de răutate, sau cu ținerea de minte a răului, sau cu dorința de răzbunare? Degeaba postesc atunci, că auzi ce zice Isaia Proorocul: *Nu acest post am ales eu, zice Domnul... că de ți-ai strâmba ca un cerc grumazul tău și de ai așterne sub tine sac și cenușă, nici acest post nu l-am primit Eu, zice Domnul, ci dezleagă nedreptățile tale, adapă pe cel însetat, primește pe cel străin în casa ta, dă pâine celui flămând și celelalte... Și veniți să ne întrebăm, zice Domnul, și de vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi, iar de vor fi ca roșeala, ca lâna le voi albi și celelalte.*

Ai auzit? Cere Dumnezeu odată cu postul trupesc și pe cel duhovnicesc. Dacă nu va posti limba noastră de clevetiri, de vorbire de rău, de glume, de râsuri, dacă nu vor posti ochii noștri de a privi cele rele cu patimă, dacă nu va posti și urechea noastră să

nu audă deșertăciuni, dacă nu va posti mâna noastră să nu o întindem la lucruri nedrepte și la furat sau la iscălit ceva zapise sau acte nedrepte împotriva fratelui, dacă nu va posti și piciorul să nu-l ducem unde nu trebuie și să meargă în calea poruncilor lui Hristos, dacă nu vom simți cu toate simțirile noastre și cu inima și cu mintea, postul nostru cel trupesc prea puțin folosește, dacă nu aproape deloc.

Deci paralel cu postul trupesc trebuie să meargă și postul duhovnicesc. N-avem pretenții să zicem că suntem desăvârșiți nici în una, nici în alta, dar câte puțin, câte puțin postind trupește, să ne învățăm să postim și duhovnicește. Auzi ce spune Sfântul Teodor Studitul: „Câte puțin, câte puțin se îmbogățește cineva și la cele trupești și la cele duhovnicești”.

Tipicul Sfinților Părinți arată că săptămâna aceasta nu se mănâncă, dar nici nu se vorbește. Tăcere să fie în biserică și spun aceasta pentru credincioșii veniți aici, deoarece avem și un număr de creștini veniți la rugăciune. Să păziți tăcerea, să ascultați cu mare atenție, că sunt atâtea învățături și atâtea cântări frumoase ca niciodată acum în biserică. Dacă ți-e somn în biserică nu e nici un păcat. Du-te încetișor afară, spală-te cu apă rece, fă câteva închinăciuni, iar dacă ești prea obosit, du-te acasă la cameră și te odihnește, că nu-i păcat. Dar ca să stai în biserică și să vorbești sau să glumești sau să faci altceva, împiedici liniștea celorlalți și nu e bine deloc.

Veți sta aici o zi-două, cât are să îngăduie administrația mănăstirii, sau până miercuri, care vor voi. Că vin după aceea alții și alții și nu mai sunt

camere. Dar totuși, pentru aceștia care ați venit, vă propunem să intrați în rânduiala mănăstirii, adică mergeți la toată pravila, iar dacă sunteți obosiți stați acasă; să aveți câte o carte de citit sau să vă odihniți și să vă rugați și acolo, când nu se poate în biserică.

La fel călugării, cum au ieșit din biserică, să nu stea de vorbă pe cerdacuri. Fiecare la chilia lui, încuie chilia, ori să se odihnească, ori să citească la Psaltire, ori să se roage, fiecare să păzească liniștea săptămânală. Se va pune molifta de spovedanie marți și joi dimineata după acatist și atunci fiecare e dator să se ducă la duhovnicul lui și să se mărturisească. Aici mă refer mai mult la soborul mănăstirii, care vor să se împărtășească, unii miercuri, alții vineri, iar alții sâmbătă.

Iată ce mai trebuie să avem în vedere. Așa e tradiția mănăstirii acesteia și așa ne spunea nouă bătrânul stareț cu care am început aici viața călugărească, Părintele Ioanichie Moroi. E foarte bine ca de la începutul postului părinții și frații să-și ia de la bibliotecă o carte de studiat. Așa ne-a învățat bătrânul stareț: „Măi, luați-vă o carte și în Postul acesta Mare, când vii de la ascultare sau ai oleacă de vreme, citește de aici, pune zăloagă mai încolo, ca la Paști să o termini”.

Omul, fiind acum și postit și în rugăciune mai multă, o studiază și îi rămâne ceva în inima lui, că din citirea Sfintelor Scripturi se deșteaptă foarte mult inima călugărilor și a creștinilor spre lupta cea duhovnicească. De ești tulburat și nu poți să te rogi în chilie, Sfântul Isaac Sirul zice: „Când ești tulburat în mintea ta, o, monahule, mai mult cu citirea cărților să te

ocupi decât cu rugăciunea, că citirea are darul de a aduna mintea în frica lui Dumnezeu”. Și odată adunând-o, o pune în poziție de rugăciune și omul așa se întărește. Sufletul se ajută reciproc prin două lucrări: prin citire și rugăciune. Auzi ce zice dumnezeiescul părinte Isaac Sirul: „Sufletul în vremea citirii se luminează prin rugăciune și în vremea rugăciunii se ajutorează prin citire”.

Vreau să citesc o carte. Nu o înțeleg. Ia să stau la rugăciune o jumătate de ceas cu toată inima. Să vezi că o înțeleg pe urmă. Care a fost pricina? Am chemat pe Duhul Sfânt să mă lumineze să înțeleg cele care au fost scrise în duhul în care s-au scris. Sau stau la rugăciune și dacă nu am gânduri de culoarea întâi, cum zice Sfântul Efrem, mă apuc și citesc. Că și gândurile noastre, zice el, sunt ca niște ostași care bat război împotriva vrăjmașilor împăratului. Și cum gândurile noastre vor bate război împotriva satanei și a oștirii lui în vremea rugăciunii? Gândurile cele bune le resping pe cele rele. Spune înțelepciunea lui Solomon: *cui pe cui se scoate*. Dar dacă ai citirea la bază, te ajută mult în vremea rugăciunii.

Vreau să adun mintea în frica lui Dumnezeu. Gândurile noastre bat război împotriva gândurilor rele. Ele sunt ostași, adică mai bine zis sunt date de sfintele puteri pentru a lupta împotriva gândurilor rele. Dar dacă ai citit, ți-aduce îngerul Domnului cele ce ai citit, cutare lucru din Scripturi și cutare, și cu acela îndată poți să aduni mintea în inimă și să te rogi lui Dumnezeu acolo. Deci e de mare nevoie călugărului să citească.

Pe lângă aceasta, pe lângă citire și rugăciune, este sfânta ascultare. Să știți un lucru, la Sfântul Ioan Scărarul zice acolo pentru ascultător, cuvântul 4: „Deschide mintea noilor începători, care au intrat în ascultare, și vei găsi acolo dorință de pustie, râvnă de post peste măsură, dorință de descoperiri dumnezeiești”. Și spune: „Ce vrea să facă ascultătorul? Să sară de pe treapta cea dintâi tocmai la cea de sus”. A citit el undeva, a găsit că sfinții au fost așa, și el vrea acum în ascultare să ajungă la cer. Pentru acesta zice în Pateric: „Când vei vedea pe cel tânăr că vrea să se suie la cer, să-l tragi de picioare înapoi în jos, nu cumva să zboare prea repede”.

Nu așa, dacă ai intrat în mănăstire și ești în ascultare, auzi ce spune Sfântul Ioan Scărarul, citești cuvântul 4 din *Scară*, că de ce sunt cărțile aici? Eu le-am luat în glugă și m-am dus după oi, că eu am fost cioban atâția ani. Și nu m-a pus nimeni să le iau, le-am luat și eu să le citesc, că stăteau oile într-o poiană sau undeva și se așezau la păscut, iar eu luam cartea și citeam și nu le mai uit până ce mă voi duce în groapă. Zice: „Nu cere Dumnezeu de la noii începători rugăciune fără răspândire”, că au venit câțiva, zicând: „Lepăd și ascultare și toate, că nu mă pot ruga, că mintea mea se duce în toate locurile”. Că auzi ce spune: „A îngerilor este nejefuirea, nu a noilor începători din ascultări”. Tu du-te la ascultare și ia rugăciunea aceasta: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”. Sau „păcătoasa”, care ești la mănăstire de maici sau în lume. Zi aceasta mereu.

Numai că este o luptă. Și care-i lupta? Uitarea. Ce zice Sfântul Isihie Sinaitul, mare trezvitor din Sinai, în *Filocalie* ? „Precum apa stinge focul, așa uitarea stinge lucrarea rugăciunii din sufletul călugărului”. Ai uitat? Trezește-te iar, că împotriva uitării luptă frica lui Dumnezeu. „Măi, parcă eram cu ceva în minte, parcă aveam o rugăciune. Unde mă aflu?”.

Fă ascultarea cu atenție și cu dragoste, dar nu uita rugăciunea. Că dacă faci numai ascultare într-o mănăstire și nu ai rugăciune, ești argat. Așa spune Sfântul Isaac Sirul. Cel care face treabă multă și n-are rugăciune, este exact ca și cum ai sta argat la un boier. Nici o plată nu ai de la Dumnezeu . Aceasta puteai să o faci și acasă, să faci treabă multă. Aici ai venit să slujești lui Dumnezeu cu trupul și cu sufletul. Pe Marta pune-o la treabă, că Marta este trupul, iar Maria să stea la picioarele Domnului. Marele Vasile spune: „De-a pururea înjugă acești doi boi: Marta și Maria”. Marta este trupul: mă ostenesc la bucătărie, la trapeză, mă duc la chelărie, alerg unde e ascultarea mea, dar sufletul să stea la picioarele Domnului: „Doamne Iisuse Hristoase...”. Și când nu are rugăciune, să aibă măcar o lucrare a minții, adică o cugetare duhovnicească. Că dacă mintea noastră stă goală, o umple satana. Ați văzut ce zice în Molitfelnic la rânduiala pentru spovedanie? Că satana de-a pururea caută minți fără de grijă, adică care nu se îngrijesc de cele duhovnicești.

Dacă nu îi dai tu de lucru minții, ea prin firea ei e făcută de Ziditorul să nu stea degeaba, are însușirea

aceasta să izvorască veșnic gânduri și bune și rele. Dacă nu îi dăm noi cele bune ea macină ce găsește înaintea, adică cele rele. Dar nu e de vină moara că macină neghină și nu macină grâu. E de vină morarul că nu i-a dat treabă să facă. Deci dacă nu e o rugăciune, să aveți măcar o lucrare a minții în ascultări. Nu cârtire, nu judecată, nu vorbire de rău, nu glumă, nu râs, nu împrăștiere, nu gânduri spurcate.

Dă-i de lucru, că Dumnezeu e în mintea ta și știe ce gândești tu. Dă-i lucrare duhovnicească pururea. De-a pururea trebuie să te gândești: „Ce vorbesc eu cu Dumnezeu acum?”.

Ați auzit că în Pateric era un bătrân care stătea mai sus de locul ce se chema Israil . Era așa o pustie și i-au pus numele Israil, adică loc ales. Și bătrânul acela avea această lucrare: împletea la coșnițe, la coșerci. Dar nimeni nu știa lucrarea lui, numai atât auzeau ceilalți care erau cu chilia aproape: „Oare ce va să fie?”. Mai lucra oleacă și iarăși: „Oare ce va să fie?”. Sau dădea din cap bătrânul și-l auzea vreunul: „Ce este, frate? Unde suntem acum?”. Vorbea cu sine însuși. Și zicea cel care-l auzea: „Călugărul acesta este bătrân, se vede că e cam țicnit la minte, vorbește singur”. Dar ce vorbea? El împletea la coșerci, la panere, ce făcea el acolo, și iar zicea: „Oare ce va să fie? Oare ce va să fie?”. Din când în când suspina din adânc: „Ce este, frate? Unde suntem acum?”.

Ai văzut? El se ducea cu mintea prin iad, prin cer, la împărăție, la slava dreptilor, la moarte, la chinurile iadului, și se gândea ce are să facă el când va ajunge acolo: „Oare ce va să fie?”. Și iar întreba:

„Ce este, frate? Unde suntem?”. Întreba pe sufletul lui adică: „Ne găsim noi în rugăciune? Stăm înaintea lui Dumnezeu acum?”. A auzit satana această lucrare a bătrânului, că se trezea cu mintea, și atâta l-a urât pe acest călugăr trezvit, care avea mare trezvia atenției, încât a venit aievea și i s-a arătat de față:

- Ia ascultă, bătrâne, să mă crezi, cu toate că ești așa de treaz cu mintea și pururea stai înaintea lui Dumnezeu cu cugetul și te întrebi unde ești și pururea te gândești la moarte și la judecată și la gheenă și la focul gheenei și la rai și la toate celelalte, dar tot n-ai să te mântuiești.

Dar bătrânul, având nădejdea la mila lui Dumnezeu și la lucrarea lui de toată clipa, i-a zis:

- Ascultă, drace, ce am să spun și eu. Nu e treaba ta. Ori am să mă mântuiesc, ori nu m-oi mântui, dar eu una știu, tu ai să fii mai dedesubt decât mine și eu deasupra ta, chiar dacă m-oi duce în iad.

Și a pierit dracul, că a văzut că bătrânul are nădejde de mântuire. Nu l-a mai văzut bătrânul, n-a mai venit să-l mai necăjească că nu se mântuiește.

Ce vreau să spun de aici? Ai văzut cum era viața sfinților? Totdeauna se gândeau: „Unde suntem? Ce fac eu acum? Ce gândesc eu acum îi place lui Dumnezeu? Ce intenționez eu acum îi place lui Dumnezeu?”.

Tot vin frați din aceștia tineri la mine: „Părinte, mă luptă gândul cutare”. Gândul te luptă, pentru că te lenevești. N-are putere gândul să intre în suflet dacă tu ești treaz. Că tu ai aliat în nevăzutul tău război pe cine? Pe Cel ce a făcut cerul și pământul. Dacă am

uitat pe Iisus, să-L chemăm din inimă, nu-i vina lui Iisus și nu-i nici vina dracului măcar. Dracul nu poate cu sila să te ia cu asalt, dacă nu-i dai tu voie. Dacă-i dai apă la moară, el macină. Dacă l-ai oprit se duce.

Dar cu ce-l oprești? Cu „Doamne Iisuse..” din inimă. Nu zi numai de pe limbă, că n-are putere. Cheamă-L cu suspinul inimii pe Domnul și zi de câteva ori, că l-ai ars pe diavol. Dumnezeuul nostru este foc mistuitor. Nu poate sta dracul împotriva numelui Dumnezeuului celui viu, că nu noi îl batem, îl bate numele Domnului. Ce zice psalmul? *Înconjurând m-au înconjurat și întru numele Domnului i-am biruit pe ei. Înconjuratu-m-au ca albinele fagurul și s-au aprins ca focul în spini și întru numele Domnului i-am biruit pe ei.*

Se aprind în noi și mânia și pofta, ambele se aprind. Una se aprinde spre ură, spre zavistie, spre răutate, alta spre desfrânare, dar întru numele Domnului se biruiesc. Lenea noastră, negrija noastră de a chema pe Iisus îndată, ne face să ne luptăm apoi cu patimile și cu gândurile și să dea război și trupul și să le ducă în gheenă. Cine e treaz cu mintea, el imediat a simțit că a intrat în război cu un păcat. Imediat cheamă pe Iisus. Stai în genunchi, dacă e posibil, dacă nu, în ogradă, la ascultare. Cheamă pe Iisus din suspinul inimii și ai tăiat puterea satanei de la început. Iar dacă stăm de vorbă, ne complacem, toată este iubire de sine. Că din iubirea de sine se naște mila de sine și din mila de sine cruțarea de sine și apoi părerea de sine, încântarea de sine, plăcerea de sine și celelalte trepte. N-ai tăiat păcatul, înseamnă că

te iubești pe sine. Îți place să stai de vorbă cu gândul pătimăș sau cu gândul de răzbunare sau cu celelalte.

De aceea, vorbind acum la începutul postului ca la niște ostași ai lui Iisus Hristos, vă spun de la început care sunt armele cele mai puternice. În timpul Postului Mare mai mari ispite avem, pentru că mai mare este fapta bună: se curăță și se lămurește un om aici în Postul Mare, care are lucrare, cât s-ar curăți în zece ani, numai să aibă lucrare. Atât se ușurează într-un Post Mare, dacă într-adevăr are lucrare duhovnicească după locul acesta și după făgăduința pe care a pus-o lui Dumnezeu. Numai să fie treaz cu mintea și fiecare clipă să o folosească în scopul de a se sui, cu darul lui Hristos, din treaptă în treaptă și din putere în putere.

Le spun și la cei tineri și le spun și la creștinii aceștia. Să nu credeți că voi, creștinii de la țară, sunteți scutiți de ispite. Și la voi vine mânia și ura, și lăcomia, și răutatea, și gânduri necurate, că diavolul bate război, căci suflet este și la voi, ca și la noi. Lui nu-i pasă că a câștigat un suflet de călugăr sau unul de mirean, tot suflet este, și un suflet este mai scump decât toată lumea. Deci și voi să luați aminte, pururea să fiți cu rugăciunea în minte. De nimic nu se supără satana mai mult, decât când vede că ceri ajutorul lui Dumnezeu, că știe că nu îl biruiești tu. Tu îl chemi pe Cel care poate toate și știe toate.

Dacă noi rămânem cu rugăciunea lui Iisus sau cu orice rugăciune în Dumnezeu, noi n-avem grijă ce se va întâmpla cu sufletul nostru. Îl dăm pe satana pe mâna lui Dumnezeu să-l bată. Iar dacă nu, nimica nu putem . Ce zice ? ***Rămâneți întru Mine și Eu întru voi,***

că fără de Mine nu puteți face nimic. Cât de treaz ar fi omul cu mintea, cât de desăvârșit, dacă începe să vorbească păcatului cu vorbirea de sine, adică: „Du-te înapoi, satano!”, sau îl scuipă pe el, satana râde. Adică te încrezi în sine, că îl poți tu goni. Nu te încrede, că zice în Scriptură: **Cel ce se încrede în sine va cădea cădere jalnică.** Cheamă pe Iisus și-l arzi. În numele Dumnezeului celui viu e puterea și scăparea noastră. Cauza pentru care ne biruim de păcate este că ne stăpânește uitarea și uităm lucrarea rugăciunii din suflet. Asta e cauza.

Ai văzut ce spune Sfântul Pimen cel Mare? Monahul se aseamănă unui om care are într-o mână apă și într-una foc . Focul este sămânța vrăjmașului , că îi dă război ori cu mânie, ori cu curvie, ori cu alt păcat, iar apa este rugăciunea. Toarnă apă și stinge focul. Să ne ajute Bunul Dumnezeu ca în acest post să stingem toate bântuielile vrăjmașului, să ne arătăm biruitori asupra păcatului și fără de osândă să ajungem a ne închina și Sfintei Învieri. Amin.

POCĂINȚA AMÂNĂ SFÂRȘITUL LUMII

Frații mei, nu știm când va veni sfârșitul, că mila lui Dumnezeu e nemăsurată, nu hotărăște chiar vremea: „Mâine am să vă pierd pe toți!”. El își întoarce îndurarea Lui după cum se întoarce lumea. Uite acum, că începe războiul acesta¹, tot aud că se

¹ Cuvânt rostit în anul 1990, înainte de începutul războiului din Golf.

pregătesc ultimatumuri. Dar lui Dumnezeu îi este milă, că El nu vede ca omul, El vede inimile tuturor și vede că mulți greșesc din neștiință, alții din neputință, alții din ispita dracilor, alții sunt nevinovați, cum sunt copiii, alții sunt bolnavi, alții sunt săraci, alții sunt pe la închisori, nedreptățiți. El toate le știe. El nu vede numai într-un loc, El este prezent în toate. Nu există la el neștiință sau neputință. Și, de aceea, dacă ne rugăm la El, El își întoarce mânia.

Ați văzut la cetatea Ninive. Dumnezeu a trimis pe proorocul Iona să le spună că mai sunt patruzeci de zile și cetatea Ninive se va pierde. Lui Iona îi era frică să meargă, că acolo erau popoare păgâne. Știți voi unde este Ninive? Tot acolo unde este și Irakul. Între râurile Tigru și Eufrat. Acestea sunt râurile care izvorau din rai, că înainte de potop acolo a fost raiul unde a stat Adam și s-a ridicat în văzduh după potop. Trebuie să știți când veți auzi de Haldeea, Asiria, Babilonia, toate sunt acolo, unde stă acum să înceapă războiul. Cele mai grozave istorii ale lumii acolo au fost.

Acolo a fost turnul Babei, făcut de Nimrod, împăratul Babilonului, singurul uriaș care s-a născut după potop și a împărățit în Babilon 56 de ani. Acolo s-a pogorât Sfânta Treime și le-a amestecat limbile, când zideau turnul și turnul s-a cutremurat și a căzut pe Nimrod și l-a ucis. Am istoria toată. Deci se poate întâmpla ca tocmai de acolo să vină și pieirea lumii. E cea mai veche țară din lume. Acolo a fost și raiul, în care a fost Adam. După potop s-a ridicat în văzduh spre răsărit.

Dar ce vreau să vă spun? Nu știm, săracii de noi, dar Mântuitorul ne-a înarmat pe noi cu o armă până la sfârșitul lumii, ca să ne putem mântui. Ce zice? ***Privegheați și vă rugați, că nu știți ziua, nici ceasul.*** Ați auzit în Evanghelie.

Cetatea ninivitenilor era cea mai mare cetate pe vremea aceea. Acolo a împărățit nu numai Nimrod, ci atâția împărați. Ați auzit de Semiramida, împărăteasa Babilonului. Multe istorii sunt legate de locul acela. Iona s-a temut să se ducă acolo să proorocească pieirea cetății, că evreii erau robi în Babilon, erau robiți, 70 de ani au stat robi acolo. Acolo a murit și Ieremia proorocul după 40 de ani.

S-a temut Iona să facă porunca lui Dumnezeu: Măi, mă duc la niște oameni sălbatici să le spun că vine pieirea. Mor. Au să mă omoare”. A fugit în Tarsul Ciliciei, în Asia Mică, de unde era și apostolul Pavel. Iar Dumnezeu a zis: „Unde poți să fugi tu, omule, de mine? Ia să pun eu marea la treabă”.

Când a intrat în corabia care să-l ducă în Tars, acolo era multă lume. Noaptea a venit un mare vânt, o furtună, se cutremura pământul. Era gata-gata corabia să se scufunde, dar Iona adormise mort, sforăia. Toți se rugau la Dumnezeu să nu se scufunde corabia, că erau gata să ajungă mâncare la pești, iar Iona dormea sforăind în fundul corăbiei.

- I-auzi, măi, unul doarme. Noi ne rugăm să nu pierim și acela doarme, n-are nici atâta grijă, nu vede că murim.

Nu se vedeau nici stele, nici lună, nici nimic. Întuneric, valurile dădeau în corabie, gata-gata să se scufunde. Se duce unul la Iona:

- Scoală, măi, nu vezi că pierim? Tu dormi?

S-a sculat.

- Nu vezi că pierim? Uite întuneric, valurile sunt cât corabia, gata, murim, și tu dormi? Cine ești tu? De unde vii tu și unde mergi?

Dar el, deși somnoros, însă era cu frica lui Dumnezeu:

- Oameni buni, dacă vreți să scăpați, să nu se înece corabia aceasta acuși, luați-mă pe mine și aruncați-mă în mare. Eu sunt Iona proorocul și eu fug de la fața Domnului. M-a trimis să predic la niniviteni și m-am temut și fug. Dacă mă dați repede pe mine în mare, scăpați, dacă nu, vă înecați toți.

- I-auzi, măi, acesta se cere să-l dăm în mare pe el.

El era foarte conștient că pentru el s-a tulburat marea și și-a zis: „De ce să moară atâta lume pentru mine?”. Atunci au început ei să se teamă de Dumnezeu:

- Măi, dar cum să-l dăm, măi? Că l-om da și s-a îneca mai degrabă corabia...

- Nu, dați-mă repede, repede, că dacă mă dați pe mine, scăpați voi. Că eu fug de la fața Domnului. N-am făcut ascultare și, iată, Dumnezeu din cauza mea vrea să vă piardă pe toți.

Atunci s-au rugat toți:

- Doamne, să nu fie păcat înaintea ta, că el se cere să fie aruncat.

Și l-au azvârlit în mare. Când l-au azvârlit în mare, Dumnezeu a poruncit unui chit mare să-l înghită. Ați auzit de carida și verida din oceanul

Pacific, mănâncă unul într-o zi cât două orașe. Are o gură cât o vale și un stomac cât mai multe case din acestea. Și când l-a înghițit pe Iona, acela mergea în picioare prin pânțelele lui. S-a pus în genunchi și s-a apucat să se roage.

Ai văzut rugăciunea lui Iona din pânțelele chitului? ***Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne, Doamne, auzi glasul meu.*** Se ruga la Dumnezeu să-l ierte. Și trei zile și trei nopți a stat în stomacul chitului în genunchi și se ruga. Când trăgea balena aceea aer, trăgea vagoane de aer odată, puteau să stea o sută de oameni în pânțelele ei, nici nu le pasa. Avea și aer, căldură avea, stătea bine acolo. Și era simbolul stării Mântuitorului în mormânt. Precum a stat Iona în pânțelele chitului trei zile, așa avea să stea și Fiul lui Dumnezeu în inima pământului. Îngroparea și Învierea Domnului. Toate cele din Legea Darului au avut umbră, au fost mai înainte închipuite prin umbrire în legea veche. Iar după trei zile și trei nopți a poruncit Dumnezeu chitului și l-a azvârlit pe Iona pe un munte înflorit frumos. Când a văzut el soarele, nu mai putea de bucurie. I-a zis Dumnezeu:

- Iona, feciorul lui Amati, că așa îl chema pe tatăl său.

- Da, Doamne.

- Unde ai vrut tu să fugi de Mine? Poți să fugi undeva unde nu sunt Eu?

- Doamne, am greșit, ce să fac?

- Du-te, Iona, unde te-am trimis, la cetatea Ninive, să strigi trei zile și trei nopți în gura mare pe

străzile cele mai mari, că încă trei zile mai sunt și cetatea Ninive se va pierde. Te duci?

- Mă duc, Doamne, vai de mine.

S-a dus Iona, acum nu s-a mai temut, pentru că l-a scos Dumnezeu din pântecul chitului și i-a zis: „Du-te acolo la treabă. Tu crezi că Eu nu sunt în mare? Dar marea a cui e? Cine a facut-o?”.

Și a început a striga Iona:

- Oameni buni, oameni buni, încă trei zile și cetatea Ninive se va pierde.

Și împăratul ninivitenilor, când a auzit, a zis: „Măi, acesta este unul din cei care slujesc Dumnezeului celui mare, din evrei”. A prins o frică, a pus cenușă pe cap și el și împărăteasa și a dat ordin trei zile și trei nopți în cetatea Ninive toți să postească, să nu guste o lingură de apă, nu numai oamenii, nici vițelii să nu sugă la vaci, miei să nu sugă la oi, copiii să nu sugă la mamele lor, păsările să nu mănânce, nimeni, tot ce era viu în orașul acela mare care avea 120.000 de suflete - era de două ori cât Piatra Neamț să nu guste nimic. Și postea și împăratul și împărăteasa.

Iar Iona, după ce le-a spus a doua oară că se pierde Ninive, de-acum s-a dus să vadă cum îi pierde Dumnezeu. Era sigur că de-acum e gata, îi prăpădește. S-a suit pe un munte. Cetatea Ninive era pe un șes, lângă Eufrat. El s-a suit pe un munte să vadă cum are să-i piardă Dumnezeu. Se gândea că poate o să-i piardă ca pe Sodoma și Gomora, să le scufunde orașul, să-i ardă, poate în alt chip, poate o să-i piardă cu fulgere, cu trăsnete, poate în cine știe ce fel îi va

pierde, că Dumnezeu poate să-i piardă într-o clipă pe toți de pe fața pământului.

S-a dus Iona să se uite, dar nu băga în seamă pocăința lor, că ei de trei zile și de trei nopți n-au mâncat și n-au băut nimic. Copiii n-au supt la mamele lor și mieii la oi, și vițeii la vaci, și tot ce era viu în cetatea Ninive postea. El nu băga în seamă pocăința lor, dar Dumnezeu a văzut-o: ***Și a văzut Dumnezeu lucrurile lor, că s-au întors de la căile lor cele rele și i-a părut rău lui Dumnezeu pentru răul care a zis să le facă lor, și nu l-a făcut.***

Însă Iona aștepta să vadă cum are să-i piardă Dumnezeu și, când a văzut că nu-i pierde, s-a mâhnit și a început a zice:

Doamne, eu de aceea am vrut să fug la Tars, ca am știut că de multe ori Tu mai bine vrei să rămâi mincinos decât să te arăți nemilostiv. Ai zis că-i pierzi și nu i-ai pierdut.

Îi părea rău lui Iona că nu se împlinea proorocia pe care o făcuse în cetate. Nu băga în seamă pocăința oamenilor și că Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la căile sale rele și să fie viu. Și a zis Iona:

Doamne, ia mai bine sufletul de la mine, că mai bine este mie a muri decât a fi viu.

Și atunci Dumnezeu, ca să-l înțeleptească pe Iona, ce a făcut? Iona era om pleșuv, n-avea păr pe cap, și îl bătea soarele. Voi nu știți ce căldură este acolo, dar eu am fost în țările acelea. Când am ajuns la Marea Moartă erau 50 de grade la umbră, dar la soare, dacă stai în miezul zilei, sunt 60-70 de grade. Se coace oul în nisip. Mori, nu mai poți.

Și a dat Dumnezeu poruncă și într-o noapte a crescut un brustur mare, care-i ținea umbră lui Iona. S-a bucurat Iona strașnic că i-a crescut umbrar. Însă s-a bucurat numai o zi de umbra aceluia, că în noaptea următoare i-a poruncit Dumnezeu unui vierme și a ros brusturul pe dedesubt, la rădăcină, și s-a uscat. Și după ce a răsărit soarele, a trimis un vânt cald cu zăduf și a lovit soarele capul lui Iona, încât murea de căldură. Și nu mai avea grija Ninivei, acum avea grijă că moare el din cauza căldurii. Și aude glas:

- Iona, fiul lui Amati!
- Ce este, Doamne?
- Foarte te-ai întristat tu pentru umbrarul acela că s-a uscat?
- Doamne, foarte m-am întristat, că mor de căldură aici.
- Ție îți pare rău de un brustur, pe care nu l-ai răsădit tu. Într-o noapte a crescut și într-una s-a uscat. Și mie să nu-mi pară rău de 120.000 de suflete și de atâtea mii de dobitoace care postesc și se roagă? Să știi că i-am iertat.

Iacă, așa-i și acuma. Dacă oamenii s-ar întoarce la Dumnezeu și ar fi buni și ar căuta fiecare să facă bine, ce-i la Dumnezeu să mai țină lumea o mie de ani?

CUVÂNT LA ÎNMORMÂNTAREA MONAHULUI PAISIE NICHITENCU

Ați fost câțiva din mănăstirea aceasta sau poate aproape toți pe la fratele nostru, monahul Paisie, care

s-a dus la Domnul, care acum nu mai este viu cu trupul, ci cu sufletul, și care, acolo unde Dumnezeu l-a rânduit și îngerii lui Dumnezeu îl duc, de-acum acolo se duce.

Eu cu nevrednicie i-am fost duhovnic și îl cunosc bine pe Părintele Paisie. El avea o mare frică de munca iadului. Dacă l-ați văzut, că a trăit în mijlocul nostru, mai toată vremea era cu lacrimile în ochi și în toată vremea cu rugăciunea „Doamne Iisuse...” în minte și pe limbă și pe buze. Nu am avut nici un călugăr și nici nu cred să avem astăzi între noi vreunul așa de prezent în rugăciune și așa de umilit ca Părintele Paisie, Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

Nu a avut sarcină de diacon, nici de preot, nici de duhovnic, dar a făcut cele duhovnicești mai mult decât noi toți din mănăstirea aceasta. Pururea lăuda pe Dumnezeu în mintea și în limba lui, și pururea a plâns și spunea: „Măi, parcă mă tem că mi-am pierdut sufletul, tare-s păcătos”. Avea atâta smerenie, încât cred că numai smerenia aceea este piatra cea mai prețioasă din viața lui, pentru care i-a făcut parte Dumnezeu de mântuire și de veșnica bucurie.

Nu era el ocupat cu ce face altul din mănăstire, nu îl interesa câte vaci avem și câți boi și câte oi și câte stoguri de fân și câte grădini și câte beciuri. Nu-l interesa pe dânsul câtă cherestea avem și câtă draniță și câte case am făcut și câte stăreții și toate ce mai facem noi pe aici. Nu. Una era în mintea lui, cum să scape de iad, cum să scape de muncă, și plângea în tot timpul. Mai rar călugăr din aceștia.

L-a adus Dumnezeu în obștea noastră de la Mănăstirea Dragomirna, unde a făcut ascultare de bucătar 30 de ani. N-a mâncat carne de când s-a făcut călugăr. Și a fost cel mai tăcut călugăr din mănăstirea noastră. Nu avea grija nimănui, nu vorbea de nimeni, avea o frică mare de Dumnezeu și de muncă și de iad. Și de aceea a fost așa de treaz cu mintea până la ultima lui suflare și ce a mai avut de suferit a suferit în trup în viața aceasta și s-a dus la Domnul la odihnă. Așa cred, cu mila și cu darul lui Dumnezeu.

Dar, părinților, oare pe noi nu ne interesează acest lucru? Noi nu trebuie să gândim la moarte și la iad? Nu mergem noi pe drumul lui? Nu mergem pe același drum cu dânsul? Nu mergem la viața de veci? Unde mergem noi? Să ne întrebăm în fiecare minut, în fiecare ceas și în fiecare clipă: „Unde mergem noi? Și unde merge tot muritorul de sub cer?”. La groapă, la groapă, la mormânt!

După cum vedem soarele, că dacă a răsărit merge spre apus, așa și tot cel ce s-a născut merge spre moarte și așa mergem și noi, păcătoșii. Clipă de clipă la iad și la moarte ne ducem, dacă nu băgăm de seamă și dacă viața noastră este moleșită, copleșită de nesimțire, de trândăvie, de negrijă, de nefrică de Dumnezeu, de neluare aminte.

Vai de noi, dacă nu viețuim cu frică de Dumnezeu și nu vom avea frica lui Dumnezeu cum a avut-o Părintele Paisie - Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii! El pururea plângea și pururea se temea că nu se mântuiește. Care din noi mai are frica lui, care mai are umilința lui și grija lui? Nu-l interesa materia,

nu-l interesau bogățiile, nu-l interesa ce fac alții. Pururea plângea în sufletul său, de parcă era numai el și Dumnezeu în lumea aceasta. Și așa trebuie să fim toți. Că zice avva Alonie în Pateric: „De nu va socoti omul că este numai el singur în lumea asta și Dumnezeu, nu se poate mântui”. Pentru ce? Pururea stăm în fața lui Dumnezeu, pururea gândurile noastre și cuvintele noastre și intențiile noastre sunt măsurate și cântărite de atotștiința lui Dumnezeu. Și cele nelucrate ale noastre le-au văzut ochii Tăi, cum spune în Psaltire, și cele gândite de noi de departe le-a cunoscut Dumnezeu.

Deci dacă avem un Dumnezeu al inimilor, Care este acolo și străbate până la *despărțirea sufletului și a duhului*, cum ar trebui să viețuim noi și cum viețuim noi? Suntem plini de griji, plini de sine, plini de iubirea de sine, plini de nesimțire și parcă n-o să mai murim. Așa e viața noastră, dar moartea nu ne cruță. Moartea vine negreșit la fiecare când o trimite Dumnezeu și o să dăm fiecare seamă cum am viețuit noi pe pământ, de fiecare clipă, ce am gândit și ce am vorbit și ce am lucrat.

Dar ce să facem ca să scăpăm de iad și de moarte? Iată ce ne spun dumnezeieștii părinți: „Omule, dacă vrei să scapi de iad și să nu moștenești iadul, pogoară-te cu mintea în iad și în toată clipa să petreci în iad. Dacă vrei să scapi de moarte, nu uita moartea”.

Strămoșii noștri în rai, cum au uitat moartea, au moștenit moartea dublă: și cea trupească și cea sufletească. Le-a spus Dumnezeu: *ori în ce zi veți mânca din pom, cu moarte veți muri*. Și câtă vreme se

apropiau de pom și își aduceau aminte de moarte, nu mâncau din pom. De ce? „A zis Dumnezeu: când vom mânca din pomul acesta vom muri”. Și văzând satana că sunt înarmați cu frica morții, a intrat în șarpe. Și spune Marele Vasile că înainte de căderea lui Adam toate viețuitoarele în rai vorbeau: și cerbii, și șerpilor, și căpriorii, și toate, și păsările, toate vorbeau. Marele Vasile arată aceasta. Și s-a luat darul vorbirii de când a căzut împăratul zidirii, omul, din rai.

Și a intrat diavolul în șarpe și i-a întrebat: „Ce a spus Dumnezeu?”. „A spus că o să murim dacă mâncăm din copacul acesta”. „Nu e adevărat, nu veți muri cu moarte”. Deci Dumnezeu, care i-a făcut, le spune că vor muri cu moarte, și ei până la urmă cred pe un diavol, care se bagă în șarpe și le spune că nu vor muri cu moarte. Și crede omul acestui duh viclean și îndrăznește să guste Eva întâi din pom și apoi să-i dea lui Adam. Și se prăbușește tot neamul omenesc și 5.508 ani se muncește în gheenă. Pentru ce? Pentru că au uitat protopărinții noștri de moarte.

Așa face și cu noi, păcătoșii. Cum uităm de moarte, la moarte ajungem. Cum vom uita de iad, la iad vom ajunge. Cum vom uita de gheenă, în gheenă vom merge. Că auzi ce spune dumnezeiescul Gură de Aur: „Nimeni din cei ce cugetă la gheenă nu va ajunge în gheenă. Nimeni din cei ce cugetă la iad nu va ajunge la iad. Nimeni din cei ce cugetă la moarte nu va ajunge la moartea cea duhovnicească, adică la moartea sufletului lui”. Așa cugetă preaînțeleptul Isus Sirah în cartea înțelepciunii lui: ***Pururea adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale și în veac nu vei greși.***

Iată filosofia creștinilor și mai ales a monahilor. Pururea ar trebui să cugetăm ca Părintele Paisie la moarte, la muncă și la gheenă. Dacă vom cugeta la acestea nu vom ajunge la ele, dar, dacă uităm, sigur vom ajunge la ele, nu va fi folos de viața noastră pe acest pământ și, mai repet, vom merge de la această viață ticăloasă, plină de scârbe și neputințe și păcate, la munca cea fără de sfârșit.

Calea spre cer, zic Sfinții Părinți, este invers, cu toate că cerul e sus și pământul e jos. Dacă vrei să te ridici în cer, o, omule, zic Sfinții Părinți, pogoară-te în jos cu mintea. Unde? La iad, la moarte, la gheenă. De vei sta cu mintea acolo jos, cu sufletul te ridici în sus la cer. Iar cine se înalță cu mintea, se mândrește, acela se pogoară în iad de viu. Tot așa au căzut și îngerii și s-au făcut draci, că nu erau mulțumiți cu starea lor de fericire și s-au dus. Cum zice la Isaia 14, 14: ***Ai zis în gândul tău: Deasupra cerului mă voi sui, mă voi sui pe munții cei de miazănoapte care sunt în ceruri, voi pune scaunul meu deasupra stelelor cerurilor și voi fi asemenea Celui Preaînalt.*** S-a înălțat satana și și-a imaginat că este întocmai cu dumnezeirea și s-a pogorât în fundul iadului.

Așa pătimim și noi câtă vreme nădăjduim la puterea noastră, la cutezanța noastră, la încrederea în noi. Și câtă vreme nu cunoaștem ce este smerenia cea adâncă din adâncul inimii, ca să coborâm cu mintea mai jos de toate fapăturile lui Dumnezeu și în iad, noi suntem pururea în cădere și în cele de jos mergem. Ca să ne suim în cer trebuie să ne pogorâm în jos, să ne pogorâm la iad, la gheenă, la moarte, la muncile cele

negândite și negrăite, și cugetând așa, ne suim în cer și sufletul nostru va fi pururea viu.

Dar ce este acolo în iad? Când zicem cuvântul iad înțelegem toate muncile acelea de care minte de om, sau nici îngerii, nu se poate atinge ca să spună cât sunt de grele. Acolo e întuneric pipăit, îl tai cu toporul, cum a fost în Egipt, în partea aceea, când a întunecat Dumnezeu Egiptul trei zile cu întunericul său. Dar cu cât mai mult în iad? În iad e plângerea și scrâșnirea dinților, duhoarea cea rea, foamea și setea de nepotolit, frigurile tartarului, acolo e focul cel nestins, acolo e gheena, acolo e deznădăjduirea, acolo e veșnicia cea fără de margini, acolo focul nu se stinge și viermele nu doarme. În iad este aceea ce spun dumnezeieștii părinți: veșnicia cea fără de margini a muncilor celor fără de sfârșit. Din toate muncile iadului cea mai grea este veșnicia, când își aduc aminte cei de acolo că nu va mai fi izbăvire și ieșire de acolo.

Auzi ce spune *Mântuirea păcătoșilor*. De-ar fi un munte de nisip al cărui vârf să ajungă la cer și un înger s-ar pogorî în fiecare an și ar lua câte un grăunte de nisip, până și muntele acela s-ar găti cândva, dar munca iadului nu are sfârșit. Veșnice și nemărginite sunt muncile acelea care ne așteaptă pe noi, păcătoșii, dacă vom fi fără de grijă și vom viețui în moleșală și în lene, și nu vom avea dragoste și frică de Dumnezeu în toată vremea.

Părinților, nu vreau să lungesc cuvântul, dar, aducându-mi aminte de Părintele Paisie, cum a cugetat el la moarte, la muncă și la Dumnezeu, m-am

gândit să vă aduc aminte, și să-mi aduc aminte și mie, păcătosului, că gheena și iadul și muncile ne așteaptă clacă vom viețui cu lenevie, cu nesimțire, cu nepurtare de grijă și fără frică de Dumnezeu în veacul de acum.

Să ne ajute Preabunul Dumnezeu și Preacurata lui Maică și mie, păcătosului, și tuturor, ca să avem minte trează și inimă veghetoare și în toată vremea să cugetăm ca Părintele Paisie: „Oare ne vom mântui?”. Să ne dea Dumnezeu și nouă darul umilinței și al lacrimilor, căci cu nimic n-au scăpat sfinții de focul iadului decât numai cu plângere și iarăși plângere și iarăși lacrimi. Dacă nu vom plânge aici puțin, o să plângem acolo fără de margine.

Zice dumnezeiescul Părinte Teofan Zăvorâtul: Vreau să se controleze omul, vreau să te vezi pe tine câtă smerenie ai. În vremea rugăciunii poți face asta, că zice dumnezeiescul Ioan Scărarul că rugăciunea este oglinda omului. Dacă nu ai lacrimi la rugăciune, și mai cu seamă când ești singur în chilia ta, să știi că în inima ta este sau nesimțirea sau mândria sau lenevia. Acestea trei împiedică inima ca să te smerești și să începi a plânge. Și dacă nu ai lacrimi, zice, ziua în care n-ai plâns să o socotești pierdută înaintea lui Dumnezeu.

Trebuie lacrimi și străduință în fiecare clipă și în fiecare minut și în fiecare zi. De nu vom plânge aici, vom plânge acolo, dar fără de nici un folos. Acolo e plângerea și scrâșnirea dinților cea fără de sfârșit. Mila lui Dumnezeu și a Maicii Domnului să ne ajute la toți să nu uităm moartea, să nu uităm iadul, să nu uităm gheena, să nu uităm a ne aduce aminte de

Dumnezeu în toată clipa și în toată vremea și să ne amintim de păcatele noastre. Amin.

SFINTELE SĂRBĂTORI

Preabunul Dumnezeu a lăsat Duminicile și sărbătorile de peste an ca pe niște limanuri pentru corăbiile sufletelor noastre care aleargă prin valurile și furtunile vieții, ca pe niște popasuri de odihnă pentru călătorii împovărați ce suntem, popasuri duhovnicești pentru odihna sufletelor noastre care în fiecare zi și ceas se află în luptă cu valurile veacului de acum.

După cum știm cu toții, omul muncind se ostenește și cu trupul și cu sufletul său. Cu trupul fiindcă orice lucru - și mai ales munca cea grea - cere efort, trudă și oarecare durere până ce se duce la îndeplinire. Vedem uneori că și după un ceas sau două de muncă grea obosim; dar nevoia de cele strict necesare pentru viața de aici ne face să ne silim la muncă nu două-trei ceasuri, ci zile întregi și uneori chiar și nopțile le facem zile, pentru a lucra și a spori în cele ce ne sunt de trebuință.

Nu e rea munca, ci este un lucru cinstit și de nevoie tuturor oamenilor; ba chiar după învățătura Sfintei Scripturi munca este și obligatorie pentru neamul omenesc (Ieș . 20 , 9 ; Deut . 5 , 13 ; Eccl . 9, 10; 11,6; Rom. 12, 11; Efes. 4, 28; I Tes. 4, 11 ș.a.). Încă vedem că Dumnezeu i-a dat lui Adam poruncă - chiar în rai fiind el - să-l lucreze și să-l păzească pe el (Fac .

2, 15). Iar după căderea strămoșilor Adam și Eva, mai cu dinadinsul li s-a poruncit să muncească și întru sudoarea feței lor să-și mănânce pâinea până ce se vor întoarce în pământul din care au fost luați (Fac. 3, 18-19, 23). Munca este deci de neapărată trebuință pentru împlinirea nevoilor noastre (Prov. 27, 23 - 27 ; Fapte 20, 34) și pentru împlinirea trebuinței altora (Efes. 4, 28; Prov. 12, 4, 11). Marele Apostol Pavel, arătând că munca este un lucru cinstit și de mare nevoie oamenilor, a zis: ***Cel ce nu lucrează, nici să nu mănânce*** (II Tes. 3, 10).

Dar cum spuneam mai înainte, omul la muncă, și mai ales la muncă grea, obosește nu numai cu trupul, ci și cu sufletul său, prin grija și încordarea atenției ce trebuie a o depune spre a face lucrul bun și cu spor. Omul obosește și cu partea văzută - adică trupul - și cu cea nevăzută a sa - sufletul - la lucrul său de fiecare zi și ceas. Pentru aceea Preabunul Dumnezeu, Care a zidit pe om și știe neputința lui, i-a rânduit lui anumite sărbători peste an, ca pe niște popasuri în care el să se odihnească și cu trupul și cu sufletul său de multele sale griji și osteneli.

Iar fiindcă sufletul omului este nemuritor și are ca patrie cerul și veșnicia veacului viitor, Dumnezeu i-a rânduit lui sărbătorile spre a le prăznui pe ele nu trupește și păgânește, ci sufletește și duhovnicește, după cum auzim că ne învață sfânta și dumnezeiasca Scriptură, zicând: ***Tot lucrul trupesc nu veți face întru-insele*** (Lev. 23, 35); iar în alt loc ne spune dumnezeiasca Scriptură că în zi de sărbătoare să nu facem ***nici un lucru, fără numai cele ale sufletului***

(Deut. 16, 8). Dar care sunt cele ale sufletului? Iată care: sfătuirea cea duhovnicească, rugăciunile cele de acasă, mergerea la Sfânta Biserică, slavosloviile, citirea Psaltirii, ascultarea dumnezeieștii Liturghii, milostenia la săraci, citirea Sfintelor Scripturi și a celorlalte cărți sfinte, ajutorarea văduvelor, cercetarea celor bolnavi, facerea de bine la cei din nevoi și altele de acest fel. Și măcar că aceste fapte bune se cuvine creștinului a le face în toată vremea, însă mai cu osebire este bine a le face pe ele în duminici și sărbători.

Încă li se cuvine creștinilor în zilele sfinte ale sărbătorilor a aduce după putere din agonisita lor și jertfa la sfintele biserici, spre a fi binecuvântați de Dumnezeu ei și toate cele ale lor. Deoarece Însuși Dumnezeu a poruncit, zicând: ***Să nu te arăți înaintea Domnului Dumnezeului tău deșert*** (în biserică). ***Fiecare după puterea mâinilor voastre*** (să aducă), ***după binecuvântarea Domnului Dumnezeului tău, care ți-a dat ție*** (Deut. 16, 17). Iar dacă cineva este sărac și nu are de unde aduce jertfe la Biserică, apoi să-I aducă lui Dumnezeu duh umilit, inimă înfrântă și smerită, care sunt jertfe bineplăcute lui Dumnezeu (Ps. 50, 18).

Și iarăși Sfânta Scriptură zice: ***Și te vei veseli în ziua sărbătorii tale înaintea Domnului Dumnezeului tău, tu și feciorul tău, și fata ta, și sluga ta, și slujnica ta, și levitul care este în cetățile tale, și nemernicul, și săracul, și văduva care este între voi*** (Deut. 16, 11). Dar ce fel de veselie ne îndeamnă să facem noi înaintea Domnului în zile de sărbătoare? Cu adevărat,

veselia cea vrednică de plăcerea Domnului, adică cea fără de păcat, cea adevărată și duhovnicească. Această bucurie duhovnicească ne-o pricinuiește lucrarea tuturor faptelor bune mai sus arătate.

Iar dacă noi, în loc de faptele care sunt folositoare sufletului, vom face în zile de sărbători lucrurile cele rele trupești sau, mai bine zis, păcate grele, atunci sărbătorile Domnului nu vor mai fi ale Lui, ci ale noastre. Iar dacă noi vom spurca cu păcatele și cu fărădelegile noastre zilele Sfintei Duminici și ale sfintelor sărbători și vom prăznui păgânește și drăcește, apoi va veni peste noi mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu și vom auzi de la El: ***Sărbătorile și praznicele voastre le-a urât sufletul Meu. Făcutu-v-ați Mie spre sațiu și nu voi mai suferi păcatele voastre*** (Isaia 1, 14).

Cine în duminici și în sfintele sărbători se duce la crâșmă și nu la biserică, unul ca acela să asculte glasul lui Dumnezeu care zice: ***Vai celor ce se scoală dimineăța și umblă după băutură îmbătătoare, și până seara se înfierbântă cu vin*** (Is. 5, 11). Cine în aceste zile sfinte se pune pe băut și tocmește lăutari să-i cânte, se face părtaș aceluiasi vai din partea lui Dumnezeu care zice: ***Vai celor... ce cu chitare, cu alăute, cu timpane și cu fluieră beau vinul, iar lucrurile lui Dumnezeu nu le caută*** (Is. 5, 13). Cine se împodobește cu haine luxoase și își pune podoabe de mult preț pe cap și pe mâini, spre a fi lăudați de oameni, și se dau cu parfumuri și miresme scumpe, spre a mirosi pe drumuri, să audă glasul Domnului care zice: ***Vai celui fărădelege, că rele vor veni***

asupra lui, după faptele lui (Is. 3, 10). Și care sunt acele rele, iată: *În locul parfumului și al mirosului celui frumos va fi praf și în loc de brâie scumpe te vei încinge cu funii, în locul podoabelor celor de aur ale capului vei avea pleșuvie pentru faptele tale și în locul hainelor celor de porfiră te vei îmbrăca cu sac, și fiul tău cel frumos, pe care îl iubești, de sabie va cădea și vor plânge sicriile podoabelor voastre și vei rămânea singură și te vei lovi de pământ* (Is. 3, 23-25).

Dar zic iubitorii de dezmierdări și cei bețivi și iubitori de petreceri necuvioase: „A bea și a juca, și a mă împodobi cu haine luxoase, și a chelui nu este nici un rău”. Unii ca aceștia să audă glasul lui Dumnezeu prin Isaia proorocul care zice: *Vai celor ce zic răului bine și binelui rău, celor ce numesc lumina întuneric și întunericul lumină, care socotesc amarul dulce și dulcele amar* (Is. 5, 20). Și iarăși zice: *Vai celor înțelepți întru sine și singuri înaintea lor știuți*. Și iarăși zice: *Vai celor tari care amestecă vinul, celor ce dau dreptate celui nedrept pentru mită, lepădând dreptatea dreptului* (Is. 5, 21-23). Apoi, arătând și pedeapsa ce urmează asupra lor, zice: *Pentru aceasta, în ce chip arde trestia de flăcări, așa rădăcina lor ca țărâna va fi și floarea lor ca praful de pulbere se va înălța, că n-au voit să facă legea Domnului Savaot și cuvântul Sfântului lui Israil l-au întăritat* (Is. 5, 24).

Asemenea și Sfântul Ioan Gură de Aur zice către acei creștini care au lăsat în ziua de sărbătoare biserica lui Hristos și au alergat la teatre și la jocuri și la alte priveliști stricătoare de suflete: „În ziua de sărbătoare trebuia ca voi să vă odihniți și să slăviți pe

Dumnezeu. Iar voi la teatre v-ați suit și din fum în foc ați sărit și în altă prăpastie mai cumplită v-ați aruncat” (Din „Cuvânt către cei ce au părăsit biserica și s-au dus la teatre și alergări de cai” în **Puțul**, p. 148, Buzău, 1833).

Iar fiindcă unii se îndreptăteau, spunând că nu se smintesc de cele ce văd și aud la teatre și la distracții când se duc acolo în zile de sărbători, sfântul le dovedește cu mărturii din dumnezeiasca Scriptură marea primejdie sufletească pe care o iau de acolo și, muștrându-i, le zice: „Și îndrăznești a zice că din vederea cea de acolo nu pătimești nimic omenesc? Au doară piatră este trupul tău? Au doară ești tu mai filosof decât bărbații cei mari și viteji, care din simpla vedere au căzut? Nu ai auzit ce zice Solomon? ***Au va umbla cineva pe cărbuni aprinși și nu-și va arde picioarele sale? Au doară va ascunde cineva foc în sânul său și nu-și va arde hainele sale?*** (Prov. 6, 27-28)”.

Și apoi, arătând vătămarea ce se naște în familii din vederea femeilor celor goale de pe la teatre și comedii le zice: „Măcar că tu nu te-ai împreunat cu curva (ce ai văzut-o), dar cu pofta te-ai împreunat cu dânsa și cu mintea ai lucrat păcatul. Și nu numai în vremea aceea, ci și după ce s-a sfârșit teatrul, după ce s-a dus ea, idolul ei zace în sufletul tău... Au nu sunt de aici răsturnările caselor, despărțirile nunților și războaiele cele din familie, vrajbele cele din casă și geloziiile?... Căci după ce te vei umplea de privirea ei, te vei duce acasă robit, și femeia ta ți se va părea mai urâtă, copiii mai împovărați, casa de prisos, iar grijile cele obișnuite spre rânduiala lucrurilor de

nevoie ți se vor părea supărătoare... Iar pricina este că nu te mai întorci singur acasă, ci împreună cu tine ai pe curva pe care ai văzut-o acolo, nu arătat și la vedere, lucru care ar fi fost mai ușor, că degrabă ar fi gonit-o pe ea femeia ta, ci șezând în închipuirea minții tale și aprinzând dinăuntru cuptorul cel babilonesc al patimii care te face vinovat de focul gheenei” (*Puțul*, p. 149).

Apoi pe toți cei care fuseseră la teatre și la priveliștea alergărilor de cai în zile de sărbători, îi amenință cu pedeapsă grea, zicându-le: „Pentru acestea spun mai înainte și cu glas luminat strig: dacă cineva, după sfătuirea aceasta și după învățătura aceasta, va mai merge la vătămarea cea călcătoare de lege a teatrelor și a alergărilor de cai, nu-l voi mai primi pe el înlăuntrul curților acestora, nu îl voi mai împărtăși cu Tainele, nu îl voi mai lăsa să se atingă de Sfânta Masă. Ci precum păstorii pe oile cele pline de râie le despart de cele sănătoase, ca nu și pe acelea să le molipsească, așa voi face și eu. Că dacă în vremea veche leprosului i se poruncea să șadă afară din tabără - și chiar împărat de ar fi fost, se scotea afară cu coroana -, cu mult mai vârtos noi pe cei leproși cu sufletul îi vom scoate afară din această sfântă tabără” (ibidem, p. 150).

Și muștrându-i tot pe aceștia, mai departe zice: „Nu te temi, o omule, cu aceiași ochi să privești spre casa de comedii, unde se săvârșesc lucrurile cele spurcate ale preacurviei, și spre masa aceasta preasfântă, unde se săvârșesc Tainele cele prea înfricoșate? Cu aceleași urechi să asculți pe curvă, grăind cuvinte de

ocară, și pe prooroci și pe apostoli învățându-te cele de taină?”.

Iată dar cum din cele de până aici, cu mărturii din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți, am arătat cât de mare este primejdia sufletească pentru creștinii care în zile de Duminici și sărbători, în loc de a merge la sfânta biserică, se duc la priveliștile cele vătămătoare de suflet, la beții și la distracțiile cele neîngăduite de legea lui Dumnezeu, unde își vatămă sănătatea, cinstea și sufletul lor, care este mai scump decât toată lumea (Matei 16, 26; Marcu 8, 36-37; Luca 9, 25).

Așadar, cine în zilele Sfintelor Duminici și sărbători nu se duce la sfintele biserici, ci se duce de bunăvoie acolo unde sunt priveliști pierzătoare de suflet, acela batjocorește zilele sfinte ale Domnului și se face vinovat de mânia cea prea dreaptă a lui Dumnezeu în veacul de acum și, de nu se va îndrepta prin spovedanie și adevărată pocăință, apoi va merge în munca iadului cea fără de sfârșit, unde focul nu se stinge și viermele nu moare, precum a zis Mântuitorul nostru Iisus Hristos (Matei 18, 9; Is. 66, 24; Matei 5, 29; Marcu 9, 47-48).

Dar oare, fraților, numai în Duminici și în sărbători se cuvine nouă a face fapte bune și poruncile lui Dumnezeu? Negreșit că nu. Pentru că viața adevăratului creștin toată este o sărbătoare înaintea Domnului. Iar aceasta nu o zicem înțelegând că se cuvine nouă a sărbători și a nu lucra în toate zilele, ci că în orice zi și ceas se cuvine nouă a lucra cele ce plac lui Dumnezeu, oriunde ne-am afla la lucrul nostru și la slujba care ni s-a încredințat nouă ; căci

Dumnezeu este de față oricând și oriunde am fi noi, El fiind Acela ce umple cerul și pământul (Ier. 23, 24; III Împ. 8, 27; II Par. 2, 6; 6, 18 ș.a.).

Și de vom face lucrul nostru cu sinceritate și cu frica lui Dumnezeu, ca înaintea lui Dumnezeu, pururea noi vom fi sărbătorind Domnului. Acest lucru îl adeverește marele dascăl al lumii, dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, zicând: „Trebuie să aflați că întotdeauna este sărbătoare”. Apoi adaugă: „Să vă spun pricinile sărbătorilor și atunci veți cunoaște că în fiecare zi este sărbătoare... La noi cea dintâi sărbătoare este Epifania (Botezul Domnului). Care este pricina acestei sărbători? Că Dumnezeu **pe pământ S-a arătat și cu oamenii a petrecut** (Baruh 3, 38). Pentru că Dumnezeu, Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu, a fost cu noi. Dar acest lucru este totdeauna, căci spune Domnul: **Iată, Eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacurilor** (Matei 28, 20). Pentru aceea putem sărbători Epifania în toate zilele. Ce însemnătate are sărbătoarea Paștelui? Atunci vestim moartea Domnului. Acest lucru însemnează Paștele, dar nici Paștele nu-l facem într-un anumit timp. Căci Pavel, voind să ne slobozească pe noi de constrângerea timpurilor și arătând că se poate prăznui totdeauna Paștele, zice: **Ori de câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, vestiți moartea Domnului** (I Cor. 11, 26). Așadar, pentru că putem să vestim totdeauna moartea Domnului, putem să prăznuim totdeauna Paștele. Și ca să aflați că putem să sărbătorim și Rusaliile totdeauna și nu este un timp anumit și nici nu suntem

constrânși de necesitatea timpului de a le prăznui, ascultați ce zice Pavel: ***Pentru aceasta sărbătorim*** (I Cor. 5, 8); deși nu era sărbătoare atunci când scria aceste cuvinte, nu era nici Paștele, nici Epifania, nici Rusaliile. Totuși arată că nu timpul face sărbătoarea, ci conștiința curată. Într-adevăr, sărbătoarea nu este altceva decât veselie, și nimic altceva nu face veselie duhovnicească și spirituală decât conștiința faptelor bune. Iar cel care are conștiința faptelor bune de acest fel totdeauna poate să sărbătorească. Arătând acest lucru marele Apostol Pavel zicea: ***Pentru aceasta să prăznuim nu în aluatul cel vechi, nici în aluatul răutății și al vicleșugului, ci în azimile curăției și ale adevărului*** (I Cor. 5, 8). Vezi că nu te-a legat de constrângerea timpurilor, ci a poruncit să ai conștiința curată” (Sfântul Ioan Gură de Aur, ***Cuvântări la praznice împărătești***, Cuv. I la Rusalii, București, 1942, p. 248-249).

Iată că am auzit din cuvintele dumnezeiescului Ioan Hrisostom cum se cuvine a prăznui creștinii sfintele sărbători cu fapte bune și conștiința curată, și totodată felul în care putem noi în toată vremea să sărbătorim înaintea Domnului, nu cu nelucrarea, ci mai ales prin lucrarea faptelor bune pe care noi le putem lucra și pe care trebuie a le lucra și atunci când lucrăm cu mâinile și atunci când nu lucrăm.

Dacă noi, atunci când ne aflăm la munca și la lucrul cel rânduit nouă, ne vom afla ca în fața lui Dumnezeu și ne vom sili a face lucrul nostru cu cinste, cu sinceritate, fără vicleșug, minciună și furtișag, nu vom voi răul nimănui, vom fi supuși celor

ce ne conduc, îi vom cinsti pe ei ca pe cei rânduți de la Dumnezeu și vom păzi știința gândului nostru curată de orice păcat, atunci noi ne vom afla pururea prăznuind lui Dumnezeu și pururea sărbătorind. Iar de vom face cele rele cu voia și cu știința noastră în vremea sfintelor sărbători, apoi nu sărbătoare a lui Dumnezeu este aceasta, ci pierzare vremelnică și veșnică pentru noi.

Așadar, frații mei, în zadar ne vom lăuda noi cu nelucrarea în Duminici și sărbători, dacă numai de la lucrul mâinilor noastre ne vom opri, iar de la lucrarea celor rele, care mânie pe Dumnezeu, nu vom înceta. Căci se cuvine nouă ca, odată cu încetarea de la lucrul mâinilor, să încetăm de a lucra și acelea care vatămă sufletul nostru. Ba și mai mult: lucrul mâinilor se cuvine a-l părăsi în Duminici și sărbători, dar lucrarea faptelor bune niciodată, nici un ceas sau minut din viața noastră.

Sărbătorile lui Dumnezeu sunt sărbători duhovnicești și trebuie prăznuite duhovnicește. Dar poate va zice cineva: „Cum să prăznuim sărbătorile noastre duhovnicește?” Iată cum:

Cine cercetează pe bolnavi la casele lor în zile de sărbători și face milostenie cu ei, după a sa putere, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine sfătuiește de bine pe fratele său să nu greșească în sărbători și în orice vreme, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine lămurește pe cel nedumerit și rătăcit de la adevăr în zile de sărbătoare, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine postește sfintele posturi de peste an, miercurile și vinerile - și de poate și lunile - unul ca acela duhovnicește prăznuiește, chiar și când nu este sărbătoare.

Cine în zi de sărbătoare merge la sfânta biserică să asculte cuvintele lui Dumnezeu și dumnezeiasca Liturghie, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine învață pe copiii lui și îi strunește a nu se duce în zile sfinte la distracții și priveliști otrăvitoare de suflet și îi crește pe ei în frica și certarea Domnului, unul ca acela duhovnicește prăznuiește.

Cine în zile de sărbători petrece în citirea cărților sfinte pentru sine și pentru alții, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine mângâie cu cuvinte de întărire pe cei întristați și necăjiți în vreme de sărbătoare, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine primește pe cei străini și călători în casa sa și îi odihnește pe ei, dându-le cele de trebuință, acela duhovnicește prăznuiește.

Cine în zile de sărbători se duce să cerceteze pe cei bolnavi de prin spitale și pe cei de la închisori, acela duhovnicește prăznuiește.

Deci cine petrece astfel în zilele sfintelor sărbători, acela duhovnicește prăznuiește și este adevărat fiu al Bisericii lui Hristos, iar cine lucrează cele împotriva acestora în sfintele sărbători, este fiu al pierzării și se face de bunăvoie moștenitor al muncilor celor veșnice ale iadului, de care să ne izbăvească pe noi Preamilostivul Dumnezeu Cel în Treime închinat, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Amin.

PREDICĂ LA DUMINICA SLĂBĂNOGULUI -
DUMNEZEU PEDEPSEȘTE PĂCATUL

Hristos a înviat!

Iubiți credincioși, dumnezeiasca Evanghelie de astăzi este de așa fel, că parcă n-are nevoie de tâlcuire. Dar cuvintele dumnezeieștilor Scripturi se aseamănă cu ierburile cele binemirositoare, cu menta sau cu busuiocul sau cu altele, care, cu cât le freci mai mult în palmă, cu atât mai frumos miros, sau cu obiectele de aur sau de argint, care, pe cât le frecăm și le curățim, pe atât mai tare strălucesc și mai mult își arată frumusețea și podoaba lor. De aceea și cuvintele dumnezeieștilor Scripturi, cu cât se tâlcuiesc mai mult, cu atât răspândesc o mireasmă tot mai mare a Duhului Sfânt și reflectă o lumină tot mai puternică.

Ați auzit cum începe dumnezeiasca Evanghelie: ***În vremea aceea S-a suit Iisus în Ierusalim.*** De unde S-a suit? Din Galileea neamurilor. În Galileea, la Cana, făcuse prima minune, dar tot acolo făcuse și minunea cu sluga sutașului împărătesc, pe care o vindecase, iar vestea aceasta ajunsese până la Ierusalim. Deci Mântuitorul S-a suit din Cana Galileii în Ierusalim, la sărbătoarea evreilor, care se cheamă Cincizecime.

Și acolo - zice dumnezeiasca Evanghelie - S-a pogorât la o scăldătoare numită „scăldătoarea oilor”. De ce S-a dus Stăpânul Iisus acolo? Pentru că știa mai dinainte ce are de făcut acolo. Și de ce se numea

scăldătoarea aceea „a oilor”? Pentru că acolo, când se aduceau jertfele cele sângeroase la templu, se spăla carnea oilor și a mieilor care era tăiată prin junghiere și măruntaiele lor, care se aduceau arderi de tot. Această scăldătoare a oilor se mai chema în evreiește Vitezda, care înseamnă „Casa facerii de bine” (*Kiriadromion*, București, 1857, p. 61). Și pentru ce se chema așa? Pentru că la acel izvor se făcea mare facere de bine celor bolnavi.

Această scăldătoare era înconjurată de cinci pridvoare, după cum ați auzit în Evanghelia de astăzi. Scăldătoarea era în mijloc, iar împrejur se aflau pridvoarele cu paturi pentru cei bolnavi. Pe ele zăceau orbi, șchiopi, uscați și slăbănogi, așteptând mișcarea apei. Cum se mișca apa aceasta? Ne-o spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe. ***Îngerul Domnului la vreme se pogora și tulbura apa.*** Îngerul se pogora și tulbura apa, iar cel ce intra primul în apă, dintre cei bolnavi de pe acele pridvoare, se făcea sănătos. Coborârea îngerului peste scăldătoare era simbol pentru legea darului, pentru coborârea Duhului Sfânt peste cel ce se botează în apa sfințită de El (*Kiriadromion*, p. 61).

Dar ce spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe? Venind Mântuitorul la această scăldătoare, a aflat acolo un slăbănog de 38 de ani. Văzându-l Mântuitorul pe acela, I s-a făcut milă și l-a întrebat: ***Vrei să te faci sănătos?*** Dar oare de ce îl întreabă? Nu știa oare Dumnezeu că el voia să se facă sănătos? Sau care dintre bolnavi nu vrea să se facă sănătos? Auzi, sa mai întrebi un bolnav de 38 de ani dacă vrea să se

facă sănătos! De ce îl întreabă deci Hristos? Iată de ce întreabă. La orice vindecare pe care a făcut-o Hristos, mai întâi cerea credință de la cei pe care voia să-i vindece. Iar acestuia, care era un om păcătos și pentru păcatele lui zăcea acolo de 38 de ani, îi era de trebuință voință tare ca să se căiască. Deci nu se putea vindeca decât dacă se hotăra cu toată voința lui să pună început bun, ca de azi înainte să se facă sănătos și cu sufletul. Deci Hristos îl întreabă: „Vrei să urmezi lui Dumnezeu și să nu mai faci păcate?”. Aceasta îl întreabă Hristos, când îl întreabă dacă vrea să se facă sănătos. Nu vorbea de sănătatea trupului, ci de a sufletului.

Iar el, săracul, n-a mai apucat a spune că vrea, ci a început a mărturisi amărăciunea sufletului său cea de 38 de ani: ***Doamne, n-am om care să mă bage în scaldătoare după tulburarea apei.*** Vezi câtă răutate aveau aceia care treceau pe lângă bolnavi sau aceia care ajutau pe cei bolnavi? Poate vor mai fi fost acolo bolnavi, dar nici unul de 38 de ani. Acesta suferea cel mai mult și nu voia nimeni să-l ajute să intre în scaldătoare. Și el îi spune Mântuitorului: „Doamne, n-am un om cu tragere de inimă, n-am un om cu inimă bună, n-am un om să-i fie milă de mine, și de aceea, până să merg eu, altul intră și eu am rămas aici de 38 de ani și m-am uscat netălmăduit”.

Iar Mântuitorul n-a mai așteptat să-L roage nimic, ci i-a zis imediat: ***Scoală-te, ridică-ți patul și umblă.*** Vezi ce ne învață Mântuitorul? Când vedem un om în necaz, în scârbe, în pagube și-n boală, să nu așteptăm să ne roage mult timp să-i facem bine, ci,

chiar mai înainte de a ne ruga el, să facem îndată fapta cea bună trebuitoare lui. Și la cuvântul lui Hristos Dumnezeu, Care a zis la început să se facă lumină și s-a făcut lumină, să se facă tăria și s-a făcut, să se dea apele în lături și să se arate uscatul și celelalte, slăbănogul s-a sculat deplin sănătos, și-a luat patul său pe umeri și umbla. Și l-au văzut fariseii și cărturarii și legiuitorii legii vechi și au început să-l mustre, zicând: ***Nu se cuvine în ziua sâmbetei să ridici patul tău.*** Iată zavistia și răutatea, iată viclenia celor ce conduceau atunci poporul legii vechi. De aceea îi muștra Mântuitorul: ***morminte văruite, nebuni și orbi.*** N-au întrebat: „Omule, cum de te-ai făcut sănătos așa de repede, că te-am văzut zăcând 38 de ani și acum ai putere să ridici patul tău și să umbli?”. De sub masca legii vechi îl muștră că-și ridică patul sâmbăta. Auzi câtă zavistie, numai ca să nu recunoască minunea lui Hristos!

E adevărat, se scria în Sfânta Scriptură să nu se ridice o greutate în ziua sâmbetei. Dumnezeu a zis prin proorocul Ieremia: ***Nu veți ridica greutăți în ziua sâmbetei, nu veți duce lucruri de greutate pe umeri*** (Ier. 17, 20-21; Neem. 13, 19). Dar oare trebuiau să se gândească la aceasta, când au văzut pe bietul slăbănog, căruia i se măcinau oasele acolo de 38 de ani, că-și duce patul pe umeri? Nu trebuia să biruiască minunea asupra literei celei moarte a legii? Dar zavistia niciodată nu vede partea cea bună, niciodată nu vede binele altuia.

Bietul slăbănog voia să treacă prin mulțime, că era popor mult. Dar ei, stăruind, l-au întrebat: „Dar

cine ți-a spus ție să-ți iei patul tău și să umbli cu el în ziua sâmbetei și să calci porunca legii?”. El zise: „Un om care m-a vindecat, acela mi-a spus”. Adică: „Acela care a spus: ridică-te, tot Acela mi-a spus să ridic și patul”. Și, auzind ei aceasta, căutau să afle cine este acela și până la urmă slăbănogul a trebuit să spună că Iisus este Acela care l-a vindecat și tot El i-a spus să-și ridice patul.

Aceasta este istorisirea Evangheliei. Acum să scoatem altă învățătură din Evanghelia de astăzi.

Fraților, așa cum razele soarelui luminează în toate părțile, așa luminează și cuvântul lui Dumnezeu dintr-o pericopă a Evangheliei sau dintr-un singur cuvânt o mulțime de învățăminte. Noi însă vom scoate acum numai ce ne trebuie nouă din acest izvor de lumină, care este Evanghelia de astăzi, adică învățătura care trebuie pentru fiecare dintre noi. Iată ce luminează mai mult și iată ce trebuie să ținem minte mai mult din Evanghelia de astăzi: că Dumnezeu pedepsește păcatul. Căci Iisus, întâlnind pe slăbănog, după ce acesta Îl mărturisea iudeilor ca vindecător al său, auzi ce îi spune: ***Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești.*** Dar pentru ce? Zice: ***Ca nu cumva să ți se întâmple ție ceva mai rău.*** Adică: „pentru păcatele tale te-am pedepsit 38 de ani și acum am venit Eu, izvorul milei și al iertării, și te-am iertat și te-am curățit; dar de acum nu te mai îndulci de păcat, nu te mai întoarce la păcat, ca să nu-ți fie ceva mai rău”.

Să știți, fraților, că toate bolile, toate scârbele, toate supărările, toate primejdiile și toate răutățile vin

pentru păcatele noastre. Căci spune Isus Sirah despre bolnav: ***Cel ce mânia pe Făcătorul său, va cădea în mâinile doctorului*** (38, 15). Iată, pentru păcatele noastre trebuie să ne ducem la doctor. L-am mâniat pe doctorul sufletelor din cer și ne dă pe mâna doctorului trupesc să ne taie, să ne opereze, să ne necăjească. Pentru păcate, deci, cădem în mâinile doctorului, pentru păcate vin scârbe și primejdii, nu numai peste noi, ci peste toată lumea. Dumnezeu a pedepsit păcatul nu de azi sau de ieri, ci de la începutul lui. Cain a fost primul om care a făcut păcat după căderea oamenilor în lume și a ucis pe fratele său, Abel. De aceea l-a pedepsit Dumnezeu cu șapte pedepse și i-a pus și alt canon. Căci zice: ***cine te va ucide pe tine, de șapte ori să fie mai blestemat decât tine*** (Fac. 4, 15).

N-am timp să vă vorbesc despre cele șapte pedepse, căci cuvântul nostru merge în altă direcție, nici despre blestemul cel înșeptit care a venit asupra lui Lameh, care l-a ucis pe Cain din greșală. Dar și păcatele dinainte de potop au fost înecate cu apă. E vorba de împărăția uriașilor, a căror împărăție a durat 200 de ani înainte de potop și ale căror fărâdelegi nu se pot descrie, cum spun Sfinții Părinți, și despre care Scriptura spune că erau foarte răi înaintea lui Dumnezeu. Pentru ei și pentru păcatele lumii celei de dinainte de potop, a venit potopul și a înecat toată lumea. A cruțat Dumnezeu doar opt suflete din lumea cea dintâi.

Pentru păcate a pierdut Dumnezeu cetățile Sodomei și Gomorei, pentru păcate a înecat pe egipteni cu toată oastea în Marea Roșie. Căci erau

împietriți și nu voiau să dea drumul poporului Israil din robie, ca să aducă jertfa lui Dumnezeu în pustie. Pentru păcate, dacă străbatem dumnezeiasca Scriptură, a orbit Ozia, pentru că a intrat în biserică și a pus mâna pe cădelniță, de a crăpat catapeteasma bisericii și el s-a umplut de lepră (II Par. 26, 16-19). Pentru păcate Senaherib împăratul a venit cu oștirile sale și într-o noapte a trimis Domnul pe îngerul Său și a tăiat 185.000 de ostași, pentru că veneau să robească Ierusalimul fără ca Dumnezeu să-i fi poruncit. Și dacă mai privim în Scriptură, vedem că pentru păcate au fost pedepsiți nu numai cei păcătoși, ci și cei dreți când au săvârșit unele păcate.

Ce-a pățit Avraam, care era prietenul lui Dumnezeu și căruia Dumnezeu i-a zis: ***Eu sunt Domnul Care te-a scos din Urul Caldeii, ca să-ți dau pământul acesta de moștenire?*** Iar Avraam, îndoindu-se, a răspuns: ***Stăpâne Doamne, pe ce voi cunoaște că-l voi moșteni?*** Atunci a zis Domnul către Avraam, dându-i pe loc pedeapsa pentru această îndoială a cugetului său: ***Să știi bine că urmașii tăi vor pribegi în pământ străin, unde vor fi robiți și apăsăți patru sute de ani. Dar pe neamul acela care îi va robi, îl voi judeca Eu*** (Fac. 15,7-14).

Vedeți cât e de urât lui Dumnezeu păcatul? Un singur cuvânt al oamenilor dreți e vrednic de o pedeapsă de sute de ani, nu numai pe seama lor, ci și a urmașilor lor. Și aceasta numai pentru un cuvânt de îndoială al lui Avraam, care era prietenul lui Dumnezeu și, fiind foarte smerit, zicea: ***Doamne, sunt praf și cenușă***, și căruia Dumnezeu i-a zis: ***Nu te vei numi Avram, ci Avraam, adică tată a mai multe neamuri.***

Și n-a stat poporul lui Israil numai 400 de ani în robia Egiptului, ci 430 de ani. Și a întrebat Moise: „Doamne, s-au împlinit cei 400 de ani de canon pe care i-ai pus mai demult lui Avraam?”. Și i s-a răspuns: „Anii s-au împlinit, dar păcatele poporului, nu”. Deci, pentru păcate le-a mai dat încă 30 de ani și a stat poporul lui Israil în robia faraonilor 430 de ani.

Dar ce a pățit pentru păcat și Moise, cel mai ales om al lui Dumnezeu? Căci se spune la Numerii: ***Moise însă era omul cel mai blând dintre toți oamenii de pe pământ*** (Num. 12, 3). N-ar fi putut nimeni să aibă răbdarea lui Moise, să rabde un popor cârtitor și îndărătnic, care mânia de atâtea ori pe Dumnezeu; să rabde atâtea cu ei 40 de ani în pustie. Dar i-a dat Dumnezeu darul blândeții. Și acest blând Moise era atât de ales, că Dumnezeu a pedepsit-o pe Maria, sora lui, fecioară și proorociță, și a scos-o din tabără pentru că a grăit cuvânt împotriva fratelui ei, zicând: „Ce, numai cu Moise a vorbit Dumnezeu?”. Și de aceea a zis Dumnezeu către Maria, sora lui Moise: „De ce ai grăit de rău pe fratele tău? Căci chiar dacă va fi prooroc în lume și în Israil, nu va fi nimeni ca Moise, ca să vorbesc cu el față către față, cum vorbește tatăl cu fiul său. Și pentru că ai greșit și l-ai vorbit de rău, tu și Aaron, tu vei ieși leproasă din tabără”. Și s-a umplut toată de lepră și a scos-o afară din tabără opt zile, pentru că a vorbit de rău pe fratele său, care era prooroc mare și conducătorul lui Israil. Și după aceea s-a rugat Moise și a adus jertfă el și Aaron, și a iertat Dumnezeu pe sora sa.

Dar acest Moise, care a făcut minuni, care a fost, cum zice Scriptura, dumnezeul lui Faraon, a zis cu multă smerenie: „Nu mă trimite, Doamne, la Faraon, ca să scot pe Israil din robie. Eu sunt om gângav și nepriceput, nu pot să vorbesc”. Dumnezeu însă i-a poruncit: „Du-te, Moise! Du-te cu fratele tău Aaron care vorbește bine. Ție-ți voi da pricepere și lui limbă. Tu vei fi capul lui Aaron, iar Aaron va fi gura ta și te voi pune pe tine capul lui Aaron și dumnezeul lui Faraon. Și voi face minuni și voi bate Egiptul prin mâinile tale” (Ieș. 4, 16). Și nici atunci Moise n-a voit să se ducă. De trei ori a refuzat porunca, zicând: „Doamne, trimite pe cine vrei, trimite pe cine are pricepere; eu nu mă duc, că eu sunt un cioban prost și n-am să pot scoate un popor de 638.000 de oameni din robia lui Faraon, de a cărui furie am fugit acum 40 de ani și am stat aici păstor de oi în pustia Madiam”. „Du-te, Moise”. „Nu mă duc, Doamne”. Dumnezeu vorbea din rug, din pară de foc, și i-a zis: „Scoate încălțăminte din picioarele tale, că locul pe care stai e sfânt”. Și el tot nu se încumeta la o misiune așa de mare. „Să mă duc eu, un gângav, un cioban nepriceput, să mă duc în fața lui Faraon, să scot un popor din robia de 430 de ani? Nu pot, Doamne, sunt un om păcătos, neputincios”. „Moise, ce ai în mână?”. „Un toiag”. „Dă-l jos”. Și toiagul s-a făcut șarpe. „Ia-l de coadă”. Și iarăși s-a făcut toiag. Și i-a zis Dumnezeu: „Iată, așa ai să faci în fața lui Faraon și are să te creadă”.

După ce l-a înarmat Dumnezeu cu toiagul și cu puterea facerii de minuni și i-a spus că-i dă pe fratele

său Aaron în ajutor, a luat curaj și s-a dus. Și a făcut mari semne înaintea lui Faraon, după cum știți, a bătut Egiptul cu cele zece plăgi și a scos din robia cea amară poporul lui Israil.

Dar oricât de iubit a fost Moise lui Dumnezeu, a fost pedepsit și el numai pentru o îndoială ca aceasta: când a trecut poporul Marea Roșie și a ajuns la Mera cea amară, din care nu se putea bea apă, Moise a zis către Dumnezeu: „Doamne, cârtește poporul, mor dobitoacele. Am văzut apă în pustie, dar e amară”. „Moise, ia un lemn și aruncă-l în apă”. Și când a băgat lemnul în apă, s-au îndulcit apele de la Mera. Acest lemn era simbolul Sfintei Cruci, căci noi, când dăm de necazuri, de scârbe, de boli, de pagube, de războaie, de robii, dacă ne aducem aminte de lemnul crucii lui Hristos, se îndulcește amărăciunea vieții noastre și ne liniștim. Căci ne întrebăm: dar Mântuitorul cum a răbdat? Și atunci se îndulcește apa vieții noastre.

Mari simboluri și taine erau acelea. Căci spune marele Apostol Pavel că legea veche era umbră a celor viitoare. Cele din Vechiul Testament s-au luminat în legea darului.

După ce au văzut minunea de la Mera, au ajuns la răsărit de muntele Sinai și poporul cârtea iar că moare de sete ; și a zis Dumnezeu lui Moise : „ Poporul acesta Mă amărăște, cârtește, n-a văzut minunile Mele, n-are credință”. Iar Moise a zis: „Doamne, dă-le apă că mor și mă omoară cu pietre că i-am scos din Egipt”. A zis Dumnezeu: „Moise, ia toiagul, du-te la stânca aceea uscată (era stânca Rafidin), lovește în

stâncă și va ieși apă multă și vor bea și poporul și dobitoacele”.

Dar Moise, așa blând, așa temător de Dumnezeu și sfânt cum era, s-a îndoit puțin, ca și Avraam. Și mergând la stânca Rafidin n-a spus: „Ascultă, Israile, din stânca aceasta are să vă dea Dumnezeu apă”, ci a zis un cuvânt de îndoială. Lovind stânca n-a zis: „Beți apă de aici, din izvor”, nu, ci a zis: *Ascultați-mă cei neascultători, au din piatra aceasta voi scoate vouă apă? Și ridicând Moise mâna sa, a lovit piatra cu toiagul de două ori, și a ieșit apă multă, și au băut adunarea și dobitoacele lor. Iar Domnul a zis către Moise și către Aaron: Pentru că n-ați crezut să Mă sfințiți înaintea fiilor lui Israil, pentru aceea nu veți băga voi adunarea aceasta în pământul pe care l-am dat lor* (Num. 20, 10-12).

Pentru că Moise n-a zis de prima dată: „de aici veți bea apă”, ci „au din piatra aceasta voi scoate vouă apă?”, Dumnezeu i-a grăit: „Moise, de ce ai stat la îndoială, de ce nu M-ai proslăvit înaintea fiilor lui Israil? De ce ai zis: au doară de aici am să vă dau apă?”. Moise a răspuns: „Doamne, am greșit”. Atunci Dumnezeu i-a zis: „Pentru că ai greșit, trebuie să faci aici canon vremelnic, ca să nu faci dincolo canon veșnic. Pentru că ai greșit, n-ai să intri în pământul făgăduinței. Ai suferit amărăciunea pentru cârtirea poporului, ai suferit arșița și osteneala, ai răbdat necazurile, au vrut să te ucidă cu pietre. Dar oricâte ai suferit, nu sunt de ajuns să te scape de pedeapsa pentru îndoială. N-ai să intri în pământul făgăduinței”. Și, dacă ați citit Scripturile, știți că n-a intrat în

pământul făgăduinței, ci a murit pe muntele Nebo (Deut. 34, 1-5). Dumnezeu i-a arătat numai de dincoace de Iordan acel pământ: „Iată pământul din care curge lapte și miere, dar tu n-ai să intri acolo. Are să intre numai Isus al lui Navi și Holev dintre cei care au pornit cu tine din Egipt”.

Vezi că sunt pedepsiți și cei drepti când păcătuiesc? Bine zice dumnezeiescul Ioan Scărarul așa:

"Păcatul monahilor cu gândul e mai mare decât păcatul mirenilor cu lucrul". Pentru ce? Pentru că ei știu multe. Și este scris: *cei tari, tare se vor cerca; și cui i se va da mult, mai mult se va cere de la dânsul*, sau: *mai mult se va bate sluga care știe voia Domnului și n-o face*. Deci să băgăm de seamă cei ce suntem cu crucea și cu Evanghelia în mână, că păcatele noastre cu gândul sunt mai grele decât cele cu lucrul ale mirenilor.

Să mergem mai departe. A pedepsit Dumnezeu pe Cain, a pierdut cu apa potopului toată lumea cea dinainte de potop. I-a înecat pe egipteni în apă, l-a pedepsit pe Moise și pe Avraam și pe sora lui Moise. Dar poate vor zice unii: „A pedepsit Dumnezeu greu pe tot omul cu păcate grele, dar nu a pedepsit așa de tare păcatele cele mici”. Dar cele ale lui Avraam și Moise erau mici îndoieli de credință. Iar Iacob apostolul spune: *Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale* (1, 8). Și apoi spune că cei ce nu cred cu tărie sunt ca niște nori fără de apă purtați de vânt. Adică precum norul secetos poate fi purtat în toate părțile, așa și omul îndoielnic lesne se clatină, zicând: „o fi sau n-o fi așa”. Dumnezeu Se supără

când nu credem cu tărie în El. Și s-a zis la Apocalipsă: ***Fiindcă ești caldichel și nu ești nici fierbinte, nici rece, am să te vărs din gura Mea*** (Apoc. 3, 16). Dumnezeu nu vrea să fim căldicei. Vrea să fim tari și fierbinți până la moarte; aceasta e credința neîndoielnică care face minuni și duce pe om aproape de Dumnezeu.

Dar să vă dau două pilde, una din legea veche și alta din legea darului. Veți vedea din ele de ce păcatele acestea mai mici sunt pedepsite și ele greu de Dumnezeu. Am văzut cum pe slăbănog l-a ținut Dumnezeu 38 de ani bolnav, până a venit El în trup, căci poate altfel rămânea așa până la moarte. A venit însă Izvorul milei și al dreptății ca să ne arate că pentru păcate a suferit acel slăbănog 38 de ani.

Dar ce a pățit David? Și cine era David? Auzi ce spune Dumnezeu prin Samuil: ***Pe David, fiul lui Iesei, l-am găsit după inima Mea***. David a fost cioban la oi, dar l-a ales Dumnezeu rege al lui Israil. Dumnezeu l-a trimis pe Samuil în Betleem și i-a spus: „Umple cornul tău cu untdelemn, că vreau să pun alt rege în locul lui Saul care s-a răzvrătit și nu Mă ascultă”.

Și Iesei, tatăl lui David, și-a adus pe toți fiii, șapte la număr, toți voinici, frumoși și tari, și i-a arătat lui Samuil: „Iată feciorii mei. Dacă Își alege Dumnezeu rege din familia mea, trebuie să-I arăt pe cei mai buni și mai frumoși”. Și a zis Samuil: „Nu a ales Dumnezeu pe nici unul dintre aceștia”. Răspunse Iesei: „Mai am un băiețel de vreo 16 ani, dar e la oi, la munte. Nu cred să-l aleagă Dumnezeu chiar pe acela, că acela - i cel mai mic și cel mai prost ” . Și a zis

Samuil: „Adu-l și pe acela încoace”. Și a venit acela, cu gluga în spate și cu praștia, căci vâna vulpi. Și când l-a văzut Samuil pe acest băiețel bălai, cu părul blond și cu ochii albaștri, a zis Duhul Sfânt către el: „Toarnă untdelemn peste dânsul și de azi înainte va veni Duhul Sfânt peste el”. Și a venit Duhul Sfânt în ziua aceea peste David și a ales rege peste Israil pe un băiat de la oi. Și i-a zis Dumnezeu lui Samuil: „Ia seama că n-am uns pe niciunul din ceilalți șapte feciori voinici și frumoși. Omul caută la față, iar Eu caut la inimă” (I Împ. 16, 7). Și a mai zis: „Acum Mi-am găsit bărbat după inima Mea”. L-a ales pe băiețelul acela de la oi, căci Dumnezeu caută la inimă, n-are nevoie de înțelepciunea noastră, de frumusețea noastră, de puterea noastră. Și știm câte popoare a biruit David, câte lucruri minunate a făcut.

Dar a greșit și el și s-a căit cu amar. A greșit cu Batșeba, săvârșind preacurvie și ucidere de om, de care s-a căit toată viața. Și pentru această greșală a fost pedepsit. Dar a mai săvârșit o greșală, căci i-a spus Dumnezeu: „Cât ai să fii împărat peste Israil, să nu numeri poporul... Eu am spus lui Avraam că se va înmulți ca stelele cerului. Deci, după cum nu poți să numeri stelele cerului, așa să nu numere nimeni pe Israil”. Și a ținut el o bucată de vreme ascultarea aceasta, dar odată, cum se scrie la Cronici, a mișcat satana inima lui David, ca să-și numere poporul său, să vadă câți bărbați are care poartă arme de război și câtă putere de oștire. Și a dat ordin lui Ioab, cel mai de seamă general, să numere poporul. Și l-a numărat, și a venit și a dat raportul împăratului: „Măria Ta, am

numărat poporul și am găsit 800.000 de israeliți bărbați tari care pot purta sabie și 500.000 din seminția lui Iuda”. Deci 800.000 și încă 500.000, erau la un loc 1.300.000 de ostași care puteau să susțină războiul. Și când a auzit David că are atâta oștire a început să se mândrească, zicându-și: „Măi, dar multă oștire am”. Și atunci i-a spus Dumnezeu: „Ce ai făcut?”. „Doamne, am greșit”. „Ai greșit, căci ți-am spus să nu numeri poporul”.

Deci a trimis Dumnezeu la el pe Gad proorocul, precum l-a trimis altădată pe Natan proorocul, să-l mustre pentru cealaltă greșală. Și i-a spus Gad: „Iată ce grăiește Dumnezeu: Fiindcă ai numărat poporul și n-ai ascultat pe Dumnezeu, care ți-a spus să nu-l numeri, îți dă Dumnezeu putința să alegi una din trei pedepse: ori șapte ani de foamete în toată țara, ori să fugi trei luni din calea vrăjmașilor tăi, ori să fie trei zile moarte în Israil”. Și s-a gândit puțin David și a zis: „Mai bine să cad eu în mâna lui Dumnezeu decât în mâna lumii, adică decât să mă gonească vrăjmașii sau să fie secetă trei ani. Mai bine să fie moarte trei zile în Israil, că știu îndurările lui Dumnezeu și că mila Lui este mare”.

Și îndată ce a vorbit David, a venit îngerul Domnului și a întins sabia peste tot Iordanul. Și începând de la prânz, într-o zi de vară, a ucis îngerul Domnului 70.000 de bărbați în Ierusalim. Și când a văzut David că au murit 70.000 de oameni pentru greșala lui și că au să mai moară încă două zile și jumătate, s-a întors cu fața la Dumnezeu și a zis: „Doamne, eu sunt păstorul, eu am greșit, omoară-mă,

pierde-mă pe mine și toată casa mea. De ce bați oile în loc de păstor? Am greșit eu, bate-mă pe mine!”. Căci era strigare și jale în Ierusalim. „Bate-mă pe mine, Doamne, chinuiește-mă, dar lasă poporul, lasă poporul!”.

Și a venit îngerul Domnului și i-a spus: „Davide, Și-a adus aminte Dumnezeu de îndurările Sale și de viața ta plăcută de mai înainte și mi-a dat poruncă să trag mâna înapoi de pe Ierusalim”. Și zise: „Iată, mă duc în aria lui Aravna Iebuseul; vino acolo să aduci jertfe de iertare și pentru împăcarea lui Dumnezeu”. Și s-a dus îngerul. Și când a venit la aria lui Aravna Iebuseul, că era vremea secerișului, și l-a văzut Aravna pe înger că ținea sabia cu vârful în jos și curgea sângele de pe amândouă părțile ei, s-a speriat Aravna și a fugit la rege. Iar regele avea poruncă să se ducă la aria aceea. Și întâlnindu-se ei, i-a spus regele: „Omule, vinde-mi aria aceasta pe care a sfințit-o îngerul Domnului prin venirea sa”. Și acela zise: „Stăpâne, îți dau toate: și boii și uneltele, și aria degeaba, că eu sunt robul tău”. Zise David: „Nu, viu este Dumnezeu, n-am să iau nimic de la tine degeaba; vreau să plătesc în argint, că vreau să fac aici jertfelnicul lui Dumnezeu și nu vreau să fiu muștrat că ți l-am luat fără bani”. Și i-a plătit lui Aravna Iebuseul și a cumpărat aria. Apoi a făcut David jertfelnicul acolo și a adunat poporul, și au plâns de dimineață până seara, și a încetat mânia Domnului în Ierusalim, și s-a auzit cuvânt că a primit iertare de la Dumnezeu.

Ai văzut ce pedeapsă mare a adus Dumnezeu pentru că David a numărat poporul? Au murit 70.000

de oameni și aveau să mai moară, dacă nu era îndurarea lui Dumnezeu pe care David a cerut-o, rugându-se să vină peste el mânia Domnului.

Astfel de întâmplări avem nenumărate și în legea darului. Dar vă voi mai spune numai una și voi încheia.

Întreabă unul: „Dacă spun o minciună, e păcat? Ce păcat e dacă voi minți o dată?”. Ia seama! Dacă spune omul o minciună și se pocăiește, o iartă Dumnezeu. Dar în fața cui o spui? O minciună spusă în fața unui preot, în fața unei fețe bisericești, e păcat mare, dar în fața unui prooroc e și mai mare. Iar în fața unui apostol e de atâtea ori mai mare. Apoi, mai depinde și cine a mințit. Un om de rând sau un om mare?

La începutul creștinismului toți creștinii care au crezut în Hristos erau una. Căci se spune la Faptele Apostolilor că au crezut în Hristos odată 3.000 și apoi s-a ajuns la 5.000 de oameni și era inima celor ce au crezut una și toți vindeau averile lor și aduceau prețul lor la picioarele apostolilor. Adică totul era de obște, cum vedem la mănăstire. Creștinii veneau la biserică și făceau mesele lângă biserică. Când ieșeau din biserică, stăteau toți la masă și petreceau toți în rugăciune și în cuvântul lui Dumnezeu. Așa a fost la începutul Bisericii creștine. Mesele erau agape sau prilejuri de arătare a iubirii dintre creștini. La aceste mese nu era numai mâncare, ci și cuvântul Domnului. Preotul sau diaconul sau apostolul îi hrănea pe creștini și cu cuvânt de învățătură. Aceste mese erau un lucru foarte plăcut lui Dumnezeu. Căci îi plăcea să fie una

creștinii, pentru că Hristos, când a venit în lume, cum zice Sfântul Teodor Studitul, n-a dus nici viață pustnicească, nici schivnicească, ci a dus cu ucenicii Săi viață de obște, având o pungă și o masă însoțite de cuvântul lui Dumnezeu.

Dar în această obște toți creștinii trebuiau să aibă cele de trebuință, haine și hrană. Deci, pe lângă alții care aduceau prețul moșiei la picioarele apostolilor, și-a vândut moșia și un oarecare Anania cu soția sa Safira, ca să dea și ei prețul țarinii la obște, unde se hrăneau toți, unde se hrăneau și săracii și se făcea față trebuințelor Bisericii. Dar s-au sfătuit unul cu altul să nu dea chiar tot, spunându-și: „Să lăsăm ceva la o parte, că suntem bătrâni și poate o să avem trebuință de ceva”. Astfel au pus ceva deoparte din banii luați pe moșie și o parte au hotărât să o dea Bisericii. Dar nu s-au dus să mărturisească gândul acesta vreunui apostol. Nu i-au spus: „Iată, Doamne, ce am gândit: Vrem să dăm o parte Bisericii și o parte să rămână a noastră”. Căci nu ar fi fost nici un păcat. S-au sfătuit deci să mintă pe apostoli. Au zis unul către altul: „Să dăm atâta. De te-a întreba cu cât am vândut țarina, să nu spui drept, ci să spui că am vândut-o cu atâta, cu mai puțin”.

S-au sfătuit să mintă pe apostolii lui Hristos, pe stâlpii Bisericii, care conduceau obștea din Ierusalim. Astfel sfătuindu-se ei, când a ajuns Anania în fața lui Petru, acesta l-a întrebat: „Anania, cu cât ai vândut țarina?”. Parcă apostolul, care era plin de Duhul Sfânt, nu știa cu cât a vândut-o? Anania zise: „Cu atâta, Doamne”. „Ai mințit, Anania, că ai vândut-o cu

atâta. Ai socotit că minți pe Duhul Sfânt”. Și îndată a căzut Anania jos și a murit.

Și l-au luat alții și l-au dus să-l îngroape. Și îndată a intrat și Safira, dar ea nu știa ce-a pățit bărbatul ei, că nu mai era acolo. „Cu cât ați vândut, Safira, țarina al cărei preț vreți să-l dați Bisericii?”. „Cu atâta, Doamne”. Și Petru a zis: „Ai mințit Duhului Sfânt asupra sufletului tău. Iată cei ce l-au dus pe bărbatul tău, că te așteaptă și pe tine”. Și a căzut și ea jos moartă și au dus-o și pe ea și au înmormântat-o (Fapte 5, 1-10). Deci luați pildă că păcat de moarte este și minciuna, mai ales când se face în fața unor fețe bisericești sau pentru lucruri sfinte și care se dau Bisericii sau lui Dumnezeu.

În general, păcatul fie mic, fie mare, atrage după el mare pedeapsă asupra noastră și, dacă nu suferim pedeapsa aici, avem să o suferim dincolo. Dar să ne ferească Dumnezeu să o suferim dincolo. De aceea spune un sfânt din Pateric: „Dă-mi, Doamne, boală aici, chinuiește-mă aici, trimite-mi și draci din iad să mă muncească, numai să nu mă chinuiești dincolo, că acolo pedeapsa nu are sfârșit”. Acolo nu ține boala și chinul, și căința, și focul, și viermii un an sau o sută de ani, ci veșnic, căci precum veșnic este Dumnezeu, veșnică este și viața raiului și veșnică este și munca iadului.

Frații mei, totdeauna când vă sculați după o boală, să vă aduceți aminte că boala aceasta a fost un mijloc de a vă curăți, de a vă ușura, de a vă lumina viața. Căci zice dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul: „Precum focul curăță rugina de pe fier, așa boala

curăță păcatele de pe om”. O boală, dacă o suferi cu mulțumire și dacă te spovedești și-ți pare rău de păcatul săvârșit, îți ridică tot canonul, pentru că în boală nu se cere omului nici post de mâncare, nici metanii, nici priveghere. Cine primește boala cu dragoste și cu mulțumire și cu dragoste, ca un pedepsit de la Dumnezeu, își curăță sufletul său de păcate în timpul de aici. Iar dacă se curăță și mai trăiește și este sănătos, să-și aducă aminte de cuvântul Mântuitorului din Evanghelia de astăzi: ***Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție mai rău.*** Amin.

PEDEAPSA BOIERULUI GHIȚESCU

Această întâmplare am spus-o la o conferință de preoți. Părintele Bogdan, protoiereul de Rădăuți, a avut o prelegere scrisă pe care a citit-o în fața celorlalți despre pomenirea morților, aducând dovezi din Sfânta Scriptură și din Sfinții Părinți despre pomenirea morților, că sectarii nu vor să pomenească morții. Și a terminat-o el de citit, numai o mărturie n-am auzit-o eu, că poate a citit-o înainte de a veni eu, că atunci când am venit el citea. Acea de la Macabei trebuia să o mai pună, când Iuda Macabei a făcut pomenire pentru ostașii morți pe front.

Și pe urmă am povestit eu, că s-a ridicat un preot acolo și a zis: „Părinte, dacă cineva înjură pe un preot și îl bate și preotul nu-l dezleagă, cum are să fie?”. Căci a pățit el. A întâlnit un om de acolo beat și

preotul atât i-a spus: „Frate, ai copii, ai nevastă, scoală-te”, că acela era căzut jos în glod, așa era de beat. Și acela s-a sculat și i-a dat două palme preotului și i-a zis: „Scot cuțitul și te tai”. Preotul a fugit, că era să-l omoare. „Ce ai cu mine?”. L-a înjurat de câte de pe lume pe preot. Și au sărit oamenii: „Uite acela sare la preot!”. Și preotul n-a avut nimic, numai atât a zis: „Dumnezeu să te lumineze să-ți cunoști păcatul!”. Tot de bine i-a zis preotul. Și așa mi-a povestit ce-a pățit și eu le-am spus altă istorie cu boierul Ghițescu de la Fălticeni, pe care am auzit-o și eu de la părintele Cosma, Dumnezeu să-l ierte, care a murit la Slatina și care a fost stareț acolo. El a apucat timpul acela.

Aceasta-i foarte înfricoșată. Ghițescu avea moșii mari, el a avut feciori miniștri, generali. Erau mari boieri. El a făcut și biserici multe, că era om credincios în felul lui. Și a avut duhovnic pe unul Varuh Socea de la Mănăstirea Slatina. Acesta a fost și secretar pe la mitropolie. Și boierul într-o toamnă a întârziat cu aratul și a pus să se are duminică, cum erau pe atunci pluguri din acelea cu două fiare, cu trei, dacă ați văzut, coardă se chema.

Duhovnicul mergea la Fălticeni, la târg, și vede pe ogorul lui Ghițescu că arau în ziua de duminică. Cum atunci era strictețe, duhovnicul a întrebat:

- Măi, cine v-a pus la arat?

- Boierul Ghițescu, că a zis că trebuie arat, că a întârziat cu semănatul.

Acesta, duhovnic râvnitor, se duce la boier acasă, că era și duhovnicul lui și al soției și al copiilor. Când ajunge acolo, găsește boierul la masă, la petrecere. Boierul era bătrân. Și îi zice părintele:

- Cucoane, nu vezi că ești cu părul alb, ai să mori. De ce ai pus să are duminica?

Acela i-a răspuns:

- Ce, mă mustri în casă la mine?...

- Cucoane, de ce faci lucrul acesta, că ești boier creștin? Are să te pedepsească Dumnezeu că dai pildă rea poporului, cutare.

Se scoală boierul de la masă, că era cu feciorii lui.

- Cum, în casă la mine? Lasă că-ți dau eu pildă.

Și-i dă două palme duhovnicului . Femeia a protestat:

- De ce ai bătut preotul?

Ei, și a început a înjura pe preot. Iar preotul, când a auzit, a plecat imediat de acolo. Dar i-a zis:

- Să nu putrezești până nu te-oi dezlega eu.

Și a plecat preotul supărat și bătut de acolo.

Dar Ghițescu nu s-a lăsat cu atâta. El se cunoștea cu mitropolitul, cu cei mari. Nu știu care era mitropolit la Iași pe atunci. Boierul a spus la mitropolie:

- Pe Varuh Socea să-l dezbrăcați de hainele de călugăr și să-l excludeți din monahism. A venit în casă la mine și mă amenință cu blesteme, cu cutare.

Mitropolitul s-a gândit:

- Măi, Ghițescu e cineva, are boieri miniștri. Și vorba aceea, are autoritate mare în țară.

Și se apucă și-l exclude pe Varuh Socea. Trimite ordin la mănăstire: „Scos din monahism, dezbrăcat de uniformă și acasă, să intre în viața civilă”. Și vine ordin, iar acela a zis: „Deci așa boierul, nu-i destul că

m-a bătut, mă scoate și din mănăstire. Mă duc măi, că Dumnezeu este în tot locul”. A lăsat săracul haina, fesul, toate, s-a îmbrăcat civil. Barba nu și-a bărbierit-o, că era și el acum om în vârstă.

Se duce în Fălticeni și se întâlnește cu un evreu, prieten de-al lui.

- Părinte Varuh, dar ce-ai pățit, unde ți-i haina?

- Măi, n-ar mai ajunge Ghițescu! Uite, i-am spus să nu are duminica, m-a bătut și uite, m-au dezbrăcat din cauza lui.

- Părinte Varuh, uite eu am o casă colo lângă iarmaroc. Am cumpărat-o de la cineva că m-a rugat. Nu stă nimeni într-însa și copiii strică geamurile acolo. Că eu am dugheana mea. Du-te acolo și stai, că nu-ți cer nimica, de-abia n-or mai sparge copiii geamurile, că fură tot de acolo.

Părintele a învățat în mănăstire să-și facă linguri și cofe. S-a gândit: „Bună treabă. Casă am, acolo e și iarmaroc. Fac linguri și le vând și trăiesc și eu. Poate o da Dumnezeu și m-or ierta ăștia vreodată, dar deocamdată să trăiesc de pe azi pe mâine”.

S-a dus bietul preot acolo, a curățit chiliuța, a pregătit toate. Făcea linguri, coșarci și ieșea în târg. Un moșneag cu linguri.

- Cine-i ăsta?

- Ăsta a fost călugăr, a fost preot pe vremuri.

Știa lumea de el și trăia acolo în smerenie.

Iaca după vreo șapte ani moare Ghițescu, că era bătrân, și-l îngroapă. Iar după încă șapte ani îl dezgroapă. Au venit băieții lui: generali, colonei, miniștri, și i-au făcut dezgroparea. Când îl dezgroapă

pe Ghițescu, nu-i găsesc nici limba în gură putredă.

Era întreg. Putrezise sicriul și hainele, dar el era ca un cal, negru și umflat ca doba și urât. Copiii, când l-au văzut, rușinea lor. Chemaseră vreo trei episcopi la dezgropare, ca să-i facă praznic mare. Vai de mine, rușinea lor, că erau de față mitropoliți, episcopi.

- Ce-i de făcut?

A zis un episcop:

- Scoateți-l și rezemați-l de biserică.

Și au pus un cearșaf alb pe el, să nu-l mai vadă lumea, că era groaza lumii, parcă era un diavol. Barba îi crescuse atâta și unghiile îi crescuseră și părul îi crescuse și era negru și urât. Așa pedeapsă de la Dumnezeu. Și au întrebat ei ce-i asta. Că l-a dezlegat episcopul cu dezlegare arhierească și nici un semn, nu s-a dezlegat. Și atunci au întrebat de ce. Și a zis episcopul:

- Sau l-a pedepsit Dumnezeu că a nedreptățit pe țărani și a luat de la cei necăjiți dreptul lor - că el a fost boier și poate l-a blestemat poporul -, sau l-a blestemat vreun preot și preotul acela încă trăiește. Pentru aceste două pricini n-a putrezit.

Dacă este de la furat, nu se dezleagă până nu dau înapoi neamurile lui cât a furat. Că așa-i canonul pentru furat. M-a întrebat acum la conferință un consilier: „Părinte Cleopa, care păcate nu le poate dezlega preotul?”. Și apoi le-am spus: „Cele de hirotonie, cele de furtișag...”. Le-am spus care nu le poate dezlega și au scris toți, au luat note. A fost conferință mare, că am vorbit patru ore.

Și a zis episcopul:

- Două lucruri a făcut: ori a furat, a luat bani străini și l-a blestemat poporul. A luat cu nedreptate, i-au muncit oamenii pe lan și nu i-a plătit. Sau a luat de la unul sărac, i-a luat ceva avere și l-a blestemat. Sau l-a blestemat vreun preot care încă trăiește.

Că dacă te-a blestemat vreun preot și el trăiește, nu te poate dezlega nici patriarhul până nu moare acela. Numai după moartea lui te poate dezlega altul. Cât trăiește numai acela poate să te dezlege. Așa-i legătura canonică. A zis bine episcopul, după cum știa din pravilele Bisericii. Și atunci un băiat al lui Ghițescu, care era ofițer, a zis:

- Mamă, nu știi că tata l-a bătut pe Varuh Socea, pe duhovnicul lui? Nu știi că l-a bătut odată la masă?

- Da, măi!

- Dar nu știi preotul ce a zis, că a plecat plângând de la noi? Era să-l bată mai rău, dar a fugit preotul. Și a zis: „Să nu putrezești până nu te-oi dezlega eu”.

Și-a adus aminte și maică-sa:

- Măi, măi! Dar oare n-a murit preotul acela?

S-au dus și au întrebat la Slatina la mănăstire:

- Nu știți, n-ați auzit de un duhovnic Varuh?

Dar călugării mai bătrâni au zis:

- Pe acela l-a bătut Ghițescu și el l-a blestemat. Dar încă trăiește, e prin Fălticeni. E un moșneag bătrân, are aproape 90 de ani. Vinde linguri.

Când au auzit, gata, au pus mâna pe cai, au luat trăsura. Nu erau pe atunci mașini. Se duc să caute, se duc în toate părțile. Și le-a zis lumea: „Măi, este acolo la iarmaroc unul bătrân și se aude că a fost călugăr”. Și vine trăsura lui Ghițescu, trage la poartă:

- Bună ziua, moșule.
- Bună ziua, cucoane.
- Moșule, matală ai fost călugăr, preot, ce ai fost în viața matală?

- Am fost, cucoane, pe la Slatina. Am fost și preot și duhovnic și protosinghel. Am fost secretarul mitropoliei, am lucrat la mitropolie.

- Moșule, matală n-ai cunoscut pe Ghițescu?

- Măi, n-ar mai ajunge Ghițescu, din cauza lui sunt eu aici. Că Ghițescu m-a dezbrăcat de haine, a vorbit cu mitropolitul și m-a pedepsit că i-am zis de ce a arat duminică. Și iaca sunt aici acum.

- Dar de când ești?

Cutare, le-a spus, că el nu știa că a murit Ghițescu. Și i-au spus feciorii boierului cum l-au găsit la dezgropare.

- Așa? s-a minunat și părintele de pedeapsa care-l ajunsese pe boier.

- Așa, părinte, că au văzut și preasfințiții și toată lumea care a venit la pomenire. Și e lucru înfricoșat la vedere. Și au zis episcopii că numai dacă îl dezleagă cel care l-a blestemat se poate izbăvi tata. Altfel nu.

Atunci i-a părut rău părintelui de blestemul pe care l-a spus la mânie. S-a înmuiat inima lui, văzând năpasta boierului și chinurile lui, că acela se muncea în iad de atâția ani, fiind legat. A oftat și și-a adus aminte că i-a fost duhovnic multă vreme. Nu a mai ținut minte răul, că a fost izgonit din mănăstire și a trebuit să trăiască din mila altora. Și a zis:

- Măi copii, să ne ferească Dumnezeu pe toți de pedeapsa Lui cea dreaptă! Vedeți ce pătesc cei ce se scoală împotriva lui Dumnezeu și a preoților Lui!

Și a primit să meargă să-i citească dezlegările și să-i dea iertare.

- Duceți-mă la el.

Și l-au dus la cimitir. Acolo era adunată lume multă în frunte cu mitropolitul și așteptau. Boierul era ca și înainte, rezemat de biserică și acoperit, că era înfricoșător la vedere. Îi făcuseră rugăciuni și preoți și ieromonahi și episcopi și mitropolitul, dar nu se schimbaseră deloc.

Deci l-au adus pe părintele Varuh cel bătrân și i-au făcut loc în fața mortului. Și când l-a văzut bătrânul pe boier și groaza aceea, a început a plânge și a zis din inimă:

- Cucoane Ghițescu, să fii dezlegat de mine și în cer și pe pământ.

Și când a zis aceasta, în fața tuturor, trupul boierului s-a făcut ca praful, iar oasele au căzut grămăjoară la pământ. S-au minunat toți, văzând cât de puternic e cuvântul unui preot. Apoi au răsuflat ușurați, că se izbăviseră un suflet din muncile iadului, după ce făcuse acel canon înfricoșat.

Și au strâns oasele, le-au spălat, s-a făcut pomenire mare. Iar mitropolitul a spus părintelui Varuh:

- Tot acum, îmbrăcat așa cum ești, te duci la mănăstirea matale.

El s-a dus acolo, la chiliuța lui, mai avea ceva cărți. S-a dus la mănăstirea lui, înapoi cu drepturile lui de preot, după ce l-a dezlegat pe Ghițescu. Și s-au minunat boierii: „Măi, mare putere au preoții de la Dumnezeu!”.

Și știi cât a mai trăi și el, săracul? Patruzeci de zile. Și a murit și el. Dumnezeu a vrut să trăiască pentru ca să-l dezlege pe acela.

Apoi, Doamne ferește, numai dacă-l amărăște cineva pe un preot, fără să-l blesteme preotul, acela cade fără să vrea sub blestem, pentru că l-a amărât. Preotul n-are voie să blesteme, numai la mare nevoie.

Poate să blesteme și preotul și episcopul , dar, dacă n-are dreptate, nu se prinde de tine. Iar dacă preotul are dreptate, numai dacă l-a supărat cineva, fără să zică preotul vreun cuvânt, acela care l-a supărat capătă legătură nedezlegată, cade sub blestem.

De aceea vă zic, câte sunt scrise în sfintele cărți, pentru a noastră învățătură s-au scris, ca să luăm aminte și să ne păzim să nu cădem sub osândă.

DESPRE POCĂINȚĂ ȘI ROADELE EI

Când dumnezeiescul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului a început propovăduirea sa în pustia Iudeii, mai înainte de toate a vorbit de pocăință, zicând: ***Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor*** (Matei 3, 2). La fel și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după ce a auzit că Ioan Botezătorul a fost închis de Irod în temniță , părăsind Iudeea , a plecat în Galileea, în părțile Neftalimului și ale Zabulonului, unde Și-a început lucrarea Sa, predicând Evanghelia și zicând : ***Pocăiți-vă , căci s - a apropiat împărăția cerurilor*** (Matei 4, 17). Vedeți că atât Mergătorul Înainte al Domnului, cât și Însuși Domnul Dumnezeu

și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cu cuvântul despre pocăință și-au început propovăduirea lor în lume. Încă și dumnezeieștii ucenici și apostoli ai Domnului, care au fost trimiși de Domnul să propovăduiască Evanghelia în toată lumea, cu cuvântul despre pocăință au început (Marcu 16, 15).

Iar când Sfântul Apostol Petru a început cu mare îndrăzneală să predice Evanghelia lui Hristos în Ierusalim, după pogorârea Preasfântului Duh, la auzul cuvintelor lui, cei ce-l ascultau cu atenție și cu evlavie au întrebat pe apostoli, zicând: ***Bărbați frați, ce să facem?*** Iar marele Petru, mai înainte de toate, le-a vorbit de pocăință, zicând către ei: ***Pocăiți-vă și să se boteze fiecare din voi în numele lui Iisus Hristos spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt*** (Fapte 2, 38). Încă și vasul alegerii, marele Apostol Pavel, a arătat că toți oamenii au nevoie de pocăință, zicând: ***Dar Dumnezeu, trecând cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum oamenilor ca toți de pretutindeni să se pocăiască*** (Fapte 17, 30).

Dar, fraților, se pune întrebarea: Ce este pocăința și care pocăință este adevărată și mântuitoare? La această întrebare vom răspunde așa: „Pocăința este o întoarcere de la starea cea împotriva firii la starea cea firească și de la diavolul către Dumnezeu, care se face cu osteneală și cu nevoință” (Sfântul Ioan Damaschin, ***Dogmatica***, cartea a II-a, cap. 47). Dar adevărata pocăință este aceea care este urmată și împreunată cu roadele pocăinței, adică cu faptele cele bune.

Aceasta a arătat-o nouă dumnezeiescul Ioan Botezătorul, când a zis: **Faceți, dar, roade de pocăință** (Luca 3, 8). Dar care sunt roadele pocăinței, pe care trebuie a le lucra cel ce adevărat se pocăiește? După învățătura Sfintei Scripturi, întâi este cunoștința păcatului și zdrobirea inimii omului pentru cele ce a greșit (III Împ. 8, 38; Ps. 50, 4; Fapte 2, 38 ș.a.).

Altă faptă bună care trebuie să însoțească pocăința noastră este smerenia (II Par. 7, 14). După smerenie urmează întristarea și căința cea adevărată (Ps. 37, 17-18; Isaia 61, 1; Ier. 3, 21; Ioil 2, 12-13; Matei 26, 75). Altă faptă bună care trebuie să însoțească adevărata noastră căință este rușinea (I Ezdra 9, 6; Ier. 31, 19; Iez. 16, 63; Dan. 9, 7-8 ș.a.). Altă faptă bună care trebuie să însoțească pocăința este spovedania păcatelor noastre la preoții duhovnici, care au luat putere de la Dumnezeu să lege și să dezlege păcatele oamenilor pe pământ (Fapte 14, 23; Ioan 20, 22; Matei 16, 19; 18, 18 ș.a.). Altă faptă bună care ajută la pocăința cea adevărată este părăsirea păcatelor noastre (III Împ. 8, 35; II Par. 6, 26; 7, 14; Iez. 18, 27-28, 30 ș.a.). Altă faptă bună și de căpetenie care trebuie să însoțească pocăința noastră este rugăciunea (III Împ. 8, 33, 47-49). Altă faptă bună care trebuie să urmeze pocăinței noastre este ura față de păcat (Iez. 20, 43; 36, 31). Acestea toate, precum și altele - cum sunt milostenia, hotărârea de a nu mai păcătui și alte fapte bune vrednice de pocăința cea adevărată (Ier. 5, 7; Matei 3, 8; Luca 3, 8; Fapte 26, 20 ș.a.) -, pentru că nu am aici locul de a spune toate învățăturile Sfintei Scripturi despre ele, le-am trecut

doar așa, cu trimiteri în Sfânta Scriptură, pentru ca cei ce dorește să le știe mai pe larg, să le citească de acolo.

Așadar, frații mei creștini, să țineți minte ce este pocăința cea adevărată și care fapte bune trebuie să o însoțească pe ea, spre a fi rodnică și mântuitoare.

Iar ca să știți că nu toată pocăința este bună și adevărată, am să vă aduc înaintea două pilde din Sfânta Scriptură, și anume: Iuda, cel ce a vândut pe Domnul Iisus, văzând că Mântuitorul a fost osândit la moarte, s-a căit și a adus înapoi arhiereilor și bătrânilor cei treizeci de arginți, zicând: ***Am greșit vânzând sânge nevinovat. Și aruncând arginții în templu, a plecat și ducându-se, s-a spânzurat*** (Matei 27, 4-5). Vedeți, fraților, pocăința cea rea și neroditoare a lui Iuda, care l-a dus pe el la deznădăjduire și la spânzurare? Și aceasta fiindcă pocăința lui nu a fost din inimă, nici nu a fost însoțită de roadele pocăinței, pe care le-am arătat mai sus.

Dar iată că și marele Apostol Petru a făcut un mare păcat, că de trei ori s-a lepădat de Mântuitorul, după cum ne arată Sfânta Scriptură (Luca 22, 56-60). Dar marele Apostol Petru, văzându-se în așa mare păcat, nu s-a deznădăjduit de a sa mântuire, aducându-și aminte de mila și de îndurările cele fără de margini ale Ziditorului său, și din adâncul inimii a început a se căi și a cere iertare cu multe lacrimi de la Domnul Dumnezeu și Mântuitorul său și așa, ieșind afară din curtea arhiereului, a plâns cu amar (Luca 22, 62).

Iată, frații mei, o pocăință adevărată însoțită și de roadele pocăinței: de lacrimi și de plâns cu amar, care nu numai că a făcut să fie iertate păcatele lui

Petru, ci și vrednic de îndurarea Domnului l-a făcut pe el și de chemarea cea de a doua la apostolia din care căzuse prin păcat. Căci după Înviere, preabunul nostru Mântuitor, aducându-Și aminte de dragostea cea dintâi a lui Petru și de lacrimile care le-a vărsat din adâncul inimii, cu durere și cu căință, l-a chemat iarăși de trei ori, spre a vindeca cele trei lepădări ale lui, și iarăși întru cinstea și dregătoria sa de apostol și de ucenic preaiubit l-a pus pe el (Ioan 21, 15-17).

Așadar să țineți minte că nu orice pocăință este adevărată, bună, roditoare și aducătoare de mântuire, ci numai pocăința care se face după învățătura Bisericii celei dreptmăritoare a lui Hristos și care este însoțită de faptele bune ce s-au arătat mai sus. Nu vă luați după cei ce se zic pocăiți, căci pocăință afară de Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare nu poate fi, că nu tuturor a dat Dumnezeu putere de a lega și dezlega păcatele oamenilor, ci numai ierarhiei Bisericii Sale, adică arhierilor și preoților duhovnici, și cine nu ascultă de conducerea duhovnicească a Bisericii și nu se mărturisește de toate păcatele sale la preoții duhovnici, nu poate fi iertat sau dezlegat de Dumnezeu de păcatele sale și nici nu se poate chema adevărat pocăit și îndreptat înaintea lui Dumnezeu. Iar fiindcă despre pocăință și roadele pocăinței ne-a fost cuvântul mai sus, vom arăta aici cât mai pe scurt care sunt părțile cele ce alcătuiesc taina pocăinței în Biserica lui Hristos, și anume: frângerea inimii, mărturisirea la duhovnic, împlinirea canonului dat de duhovnic și dezlegarea păcatelor, care se face de darul Preasfântului Duh, prin duhovnic.

Pentru a arăta că adevărata pocăință trebuie a fi însoțită de lacrimile pocăinței și plângerea și durerea inimii pentru păcatele ce le-am făcut înaintea lui Dumnezeu, voi spune aici o istorioară adevărată din cartea ce se cheamă ***Pateric***:

„Era un frate călugăr care ședea singur, aparte, în Mănăstirea Monidriilor. Acesta pururi se ruga cu această rugăciune către Dumnezeu: Doamne, nu mă tem de Tine, și pentru aceasta trimite-mi săgeată de fulger, sau alt chin, sau boală, sau draci, ca măcar așa sufletul meu cel împietrit să vină întru frică. Apoi, rugându-se, iarăși zicea: Știu că multe am greșit Ție, Stăpâne, și nenumărate sunt greșelile mele. Pentru aceea nu îndrăznesc să zic să mă ierți, dar, de se poate, pentru îndurările Tale, iartă-mă. Iar de nu se poate, pedepsește-mă aici și nu acolo. Iar dacă și aceasta este cu neputință, dă-mi aici o parte din muncă și acolo să-mi faci mai ușor chinul. Numai să începi de acum să mă pedepsești, însă cu milă și nu cu mânia Ta, Stăpâne.

Deci s-a pocăit el așa un an întreg și s-a rugat cu lacrimi fierbinți, zdrobindu-și trupul cu post și cu privegheri și în rea pătimire și smerindu-și sufletul său. Iar într-o zi, stând el jos și plângând după obicei și tare tânguindu-se, din multa supărare i-a venit lui somn și a adormit. Și iată, stătea de față Hristos, zicând cu glas blând: Ce ai, omule? De ce plângi așa? Iar el, cunoscându-L pe Iisus cine este, a răspuns înspăimântat: Am greșit, Doamne! I-a zis lui Cel ce S-a arătat: Scoală-te! Dar el a zis: Nu pot, Stăpâne, de nu-mi vei da mâna. Și Iisus, întinzând mâna și apucându-l, l-a

sculat. Dar acela, sculându-se, foarte tare plângea. Atunci i-a zis iarăși Cel ce S-a arătat, de asemenea cu glas lin și blând: De ce plângi, omule? De ce te mâhnești? Răspuns-a fratele: Nu vrei, Doamne, să plâng și să mă mâhnesc, căci cu atâtea Te-am mâhnit, eu, cel ce am dobândit de la Tine atâtea bunătăți? Iar Acela întinzându-Și din nou mâna, a pus-o pe capul fratelui și i-a zis: De acum nu te mai întrista, că, de vreme ce tu te-ai întristat pentru Mine, nu Mă voi mai scârbi asupra ta! Căci dacă Sângele Meu l-am dat pentru tine, cu mult mai mult îți voi da iertare și ție și la tot sufletul care se pocăiește curat. Deci, venindu-și în sine fratele, din acea vedere și-a aflat inima plină de toată bucuria și s-a încredințat că a făcut Dumnezeu milă cu dânsul. De atunci a petrecut totdeauna în multă smerenie, mulțumindu-I lui Dumnezeu”.

Am amintit această istorisire sfântă și adevărată, pentru un suflet care s-a pocăit cu adevărată pocăință și care a arătat cu adevărat pocăința lui și roadele pocăinței, adică mare mulțime de lacrimi, întristare, post, priveghere și mare mâhnire pentru păcatele sale, și care, pentru această pocăință adevărată și plângere neconținută, s-a învrednicit de la Însuși Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos de iertarea păcatelor lui și de mare mângâiere de la Acela care a zis: *Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.* Amin.

DESPRE PREGĂTIREA CELOR CE VOIESC
A PRIMI PREACURATELE TAINE
ALE TRUPULUI ȘI SÂNGELUI DOMNULUI

Celor ce voiesc a se apropia de înfricoșatele Taine ale lui Hristos, sfat potrivit și cale de mijloc să le fie aceasta: că nu trebuie nici toate să le lase ei în seama lui Dumnezeu și să se lenevească de pregătirea după putere, dar nici silindu-se după putere și ostendindu-se, să li se pară că toate le-au isprăvit și să se mândrească că se apropie cu vrednicie de Sfintele Sfinților. În cele de mai jos se vor arăta puține din cele care sunt prea de nevoie pentru cei care doresc a se uni cu Hristos prin împărtășirea cu Preacuratele Taine.

Mai întâi trebuie ei să înțeleagă că pregătirea pentru Sfânta Împărtășanie este îndoită, adică trupească și sufletească. Cea trupească constă în post, înfrânare de la pofte trupești, priveghere și alte osteneți, prin care să se curețe și să se ușureze trupul de cele care îl îngreuiază, îl aprind și îl spurcă pe el.

Iar pregătirea cea duhovnicească se cuprinde în: spovedanie curată la duhovnic, citirea pravilei, adică a rugăciunilor după rânduiala cea din Ceaslov și a altor rugăciuni săvârșite cât mai cu frică de Dumnezeu, cu luare aminte și cu umilință.

Altă sfântă pregătire este împăcarea cu toți: să nu fie certat cu nimenea, să nu aibă mânie împotriva cuiva, să ierte tuturor celor care i-au greșit ceva,

aducându-și aminte de cuvintele Mântuitorului Care zice: ***De veți ierta oamenilor greșelile lor și Tatăl vostru Cel din Ceruri vă va ierta vouă greșelile voastre.*** Și după putere să se silească ca nimenea să nu aibă ceva asupra lor (*Învățătura de credință ortodoxă*, București, 1952, p. 296-297).

Și fiindcă mai sus am amintit că una din faptele celui ce se apropie de împărtășirea cu Preacuratele Taine este și postul, apoi trebuie să înțeleagă oricine că îndoit este postul: trupesc și duhovnicesc.

Iar pentru cel care nu este bolnav, postul cel trupesc s-ar mărgini cam întru acestea: postirea celor patru posturi de peste an, care sunt rânduite de Sfinții Apostoli și de Sfinții Părinți, la fel postirea miercurilor și a vinerilor. Iar cine va voi să-i prisosească dreptatea lui, să țină și postul de luni. Aceste zile se vor posti în tot timpul anului, afară de timpul când este dezlegare în Biserică după Tipicul mare. Încă trebuie a posti ziua de 5 ianuarie, ajunul Bobotezei; ziua de 29 august, Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul; și 14 septembrie, ziua Înălțării Sfintei Cruci. Înfrânarea la masă înseamnă a nu mânca peste sațiu și abținerea de la masa de seară când a doua zi au a se împărtăși.

Apoi pentru cei căsătoriți. Înfrânarea de la împreunarea cu soțiile lor în sărbători, sâmbăta, Duminica, în posturi, în timpul scurgerilor lunare și cu o zi și o noapte înainte de a se împărtăși cu Preacuratele Taine ale lui Hristos. Însă această înfrânare de la împreunări să fie cu învoirea amândurora soților, după cuvântul marelui Pavel, care zice: ***Nu vă***

lipsiți unul de altul decât doară prin bună învoială, pentru o vreme, ca să vă dedați la post și rugăciune (1 Cor. 7, 5; Sf. Timotei, can. 5, 13; Sf. Dionisie, can. 3; P.M.B., gl. 171; Sf. Simeon Tesaloniceanul IX, 16).

Pentru clerici să fie aceasta:

„Păzească-se pe sine cei hirotonisiți de legătura cu soțiile lor, când vor să slujească Liturghie întru acea zi, ca cei ce sunt cinstiți cu cuminecătura. Deci dacă nu mai mult, cel puțin în ziua și în noaptea cea dinaintea Liturghiei, trebuie neapărat a se păzi (Sf. Simeon Tes. IX, 14-15). Valsamon în răspunsul 49, către Marcu al Alexandriei, zice: cei ce nu se înfrânează de trupeasca împreunare cu soțiile lor legitime sâmbăta și Duminica, se cuvine cu potrivite canonisiri a se îndrepta. Și apoi adaugă că se cuvine să se ferească ei de împreunare și întru tot Sfântul și Marele Post și întru toate vinerile și miercurile (Vezi *Pidalion* de Neamț, 1844, fila 451). Încă să se știe că nici Preacuratele Taine, nici sfânta anaforă, nici aghiazmă mare sau mică nu poate lua, nici sfintele icoane nu poate a le săruta acela care în ziua aceea s-a aflat trupește cu soția sa (Vezi canoanele cele de mai sus și P.M.B., gl. 166-170, Sf. Simeon Tes., IV, 100).

Încă arăt aici că mai fericiți și mai cucernici sunt aceia care nu o zi, ci măcar trei zile înainte de a se împărtăși cu Preacuratele Taine se înfrânează de la împreunarea cu soțiile lor și se pregătesc pe sine cu post și cu rugăciune stăruitoare. Pentru că dacă Moise a primit poruncă de la Dumnezeu să curățească pe poporul lui Israil cu post, cu rugăciune și cu înfrânare de la soții trei zile mai înainte de a se pogorî El pe

muntele Sinai, spre a se face ei vrednici, nu de a se sui pe muntele Sinai, spre a vedea și a sta de vorbă cu Dumnezeu, ci de a se apropia numai de poala muntelui pe care era a se pogorî Dumnezeu, deci cu cât mai mare pregătire ar trebui să aibă acei creștini care se apropie nu de munte, ci de Dumnezeu?

Oare dacă atuncea s-a zis că cine se va atinge de muntele Sinai, unde era a se pogorî Dumnezeu, cu pedeapsa uciderii și cu moarte se va sfârși (Ieș. 19), apoi creștinii, care nu se apropie să se atingă de muntele Sinai, ci vor să se atingă și să se împărtășească cu Trupul și cu Sângele Fiului lui Dumnezeu, de nu se vor pregăti pe sine mai mult ca aceia, cum vor scăpa de pedeapsa pentru negrijă și neevlavie?

Aceste puține fie arătate pentru postul cel din afară și trupesc. Și încă puține este cuviincios a aduce în mijloc pentru postul cel mai înalt și duhovnicesc. Fiindcă acesta cu cât este și mai folositor, cu atât este și mai gingaș a se păzi. Însă pentru cei ce au minte trează, ușor se fac și unele dintre cele ce le scriem aici.

Mai întâi, prin lucrarea lui, postul duhovnicesc este a se sili cineva de a-și păzi mintea de gândurile care o spurcă și o răspândesc pe ea. Căci precum trupul are lumea lucrurilor, așa și mintea are lumea ispitelor sau a gândurilor. Și după cum trupul poate curvi, sau altfel de păcat poate face prin lucruri, așa și mintea curvește sau alte păcate face prin gânduri (Vezi *Filocalia* II, suta a doua, capete despre dragoste, cap. 64, și suta a treia, cap. 53). Încă trebuie să aibă mare grijă cel ce se apropie de împărtășirea cu

Sfintele Taine de paza celor cinci simțuri: a văzului, a auzului, a mirosului, a gustului și a pipăitului. Căci și acestea, după cuvântul cel proorocesc, sunt ferestrele prin care intră în suflet păcatele (Ier. 9, 21). Apoi păzirea limbii de a mai vorbi minciuni, glume și cuvinte care întărește inima sau râsul, aducându-și aminte de cele scrise, că ***lovitul limbii frânge oasele;*** și iarăși, ***mulți au căzut prin uneltirile limbii*** (Sir. 28, 18-19). Să postească nu numai limba de cuvinte deșarte, ci și mâna să nu se atingă de lucru străin, să nu îndrăznească a iscăli cu dânsa acte nedrepte, și nici a pipăi cu ea cele care duc la păcat... Să postească piciorul spre a nu se duce acolo unde nu place lui Dumnezeu.

Și, în sfârșit, pe lângă acest post îndoit, despre care în puține cuvinte am amintit aici, să se silească cel care voiește a se apropia de împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului, să-și câștige smerenia inimii și să-și păzească știința gândului său curată și neprihănită față de toți. Și peste toate trebuie să nu creadă cineva că fericirea lui stă în a se împărtăși cât mai des, ci să înțeleagă că fericirea stă în a se împărtăși cu bună pregătire după a sa putere.

La această învățătură aduc mărturie pe dumnezeiescul Hrisostom care zice: „Mulți cu Tainele acestea o dată întru tot anul se împărtășesc; iar alții de două ori, iar alții de mai multe ori. Deci, zice el, către toți ne este nouă cuvântul, nu numai către cei ce șed aici, ci și către cei ce șed în pustie, căci și aceia o dată în an se împărtășesc, iar de multe ori și după doi ani”. Apoi adaugă și zice: „Ce, dar, care sunt mai primiți?

Cei ce o dată, cei ce de multe ori, cei ce de puține ori se împărtășesc?”. Arătând apoi care este adevărata datorie a celor care voiesc să se apropie de cele sfinte, zice: „Cei ce au știința gândului curată, cei ce sunt cu inima curată, cei ce au viață neprihănită, totdeauna să se apropie. Iar cei ce nu sunt întru acest fel, niciodată măcar” (*Împărțirea de grâu*, Buzău, 1833, cuv. 53, p. 449). Așadar, de aici poate înțelege oricine că fericirea celui ce se împărtășește nu stă în a se împărtăși des sau rar, ci în a se împărtăși cu inimă curată și cu neprihănire.

Dar va zice cineva: „Dar cum pot eu să mă fac vrednic de o împărtășire atât de scumpă, care cere atâta pregătire?”. La această întrebare nu voi răspunde cu cuvintele mele, ci cu cele ale Sfântului Anastasie Sinaitul care zice așa: „Numai dacă vrei, omule, te vei face vrednic”; și apoi, arătând care sunt pricinile cele mai de nevoie spre lucrarea acestei vrednicii, zice: „Cunoaște-te pe sine că ești păcătos, părăsește-te de păcate, lipsește-te de vicleșuguri și de mânie, arată fapte de pocăință, apucă-te de curăție și de blândețe, îndelung rabdă, arată umilință, dă milostenie la săraci și la străini din roada dreptății și roagă-te lui Dumnezeu cu suflet înfrânt și așa te vei face vrednic” (Vezi *Mărgăritarele* Sf. Ioan Gură de Aur, Cuv. 7 al Sfântul Anastasie Sinaitul, p. 225).

Așadar, frate, ți-am adus în cele de mai sus mărturie de la dumnezeiescul Hrisostom, că fericirea celui ce se împărtășește nu stă în deasa, nici în rara împărtășire, ci în a se împărtăși cineva cu pregătire și cu vrednicie.

Iar pentru a arăta care sunt faptele cele bune prin care te poți face vrednic de împărtășirea Sfintelor Taine, ți-am adus în mijloc sfatul Sfântului Anastasie Sinaitul, precum și cel al Sfântului Ioan Hrisostom, care toate condițiile le grupează în trei, și anume:

1. A avea știința gândului curată;
2. A avea inima curată;
3. A avea viața neprihănită.

Dar, întrucât cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur de mai sus par a fi prea subțiri pentru unii, este bine să facem puțină deslușire la ele.

Ce înseamnă a avea știința gândului curată? Înseamnă a nu fi muștrați de conștiință pentru vreun păcat trupesc sau sufletesc, sau pentru că cineva are ceva asupra noastră deoarece l-am nedreptățit.

A avea inima curată înseamnă o mare curăție lăuntrică. Căci numai cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu. Și inimă curată se poate zice aceea care este curată de păcate și curată de răutate. Iar viața neprihănită este o întregime de sfințenie a minții, a inimii și a trupului, adică a nu fi pătat cu vreun păcat nici la inimă, nici la minte, nici la trup. Și aceasta este culmea cea mai mare a fecioriei duhovnicești, adică a desăvârșirii. Și pe unii ca aceștia îi ferește Duhul Sfânt când zice: ***Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului*** (Ps. 118,1), adică aceia care în calea veacului acestuia curgător se silesc să se păzească pe sine curați cu inima, cu mintea și cu trupul.

Scriind acestea mă gândesc la uneltirile dracilor prin care ei dau război atât călugărilor cât și mirenilor

credincioși, pentru a nu ajunge nimeni la această neprihănire și spre a le aduce nespusă pagubă duhovnicească, de a nu se putea ei uni prin Preacuratele Taine cu Hristos, așa cum voiește El. Domnul nostru Iisus Hristos a venit din iubire pentru noi și a pătit pentru a noastră mântuire și în această înfricoșată Taină se dă pe Sine întreg nouă. Dar voiește ca și noi cu întregime să ne dăm Lui, neprihăniți având inima, mintea și trupul nostru. Și numai El știe cât de puțini se unesc cu El într-un chip.

Pe unii îi înșală vicleanul cu smerenie fățarnică, că nu sunt vrednici, și din această pricină îi aruncă în nepăsare și în nesimțire față de folosul cel negrăit al Sfintelor Taine. Pe alții îi face a amâna vremea împărtășirii de la un an la altul, de la un post la altul, și așa, depărtându-se prea mult de împărtășirea cu Trupul și Sângele Stăpânului, nu pot nicidecum a spori în calea poruncilor lui Dumnezeu. Și cum ar putea, de vreme ce nu voiesc a se uni cu Acela care a zis: ***Rămâneți întru Mine și Eu întru voi, căci fără de Mine nu puteți face nimic ?***

Pe alții nici chiar în vreme de bătrânețe, nici când se văd slabi și bolnavi, nu-i lasă satana a se apropia și a se uni cu Hristos.

Prima grijă pe care trebuie să o aibă creștinii este aceea ca, atunci când vor vedea pe cineva din familie sau din rudenii că s-a îmbolnăvit, să cheme preotul și să-l sfătuiască pe bolnav a-și mărturisi cu de-amănuntul toate păcatele pe care ține minte că le-a făcut în viață, ca apoi preotul, dacă va găsi de cuviință, să-l împărtășească.

Iar dacă este aproape de moarte, oricum să nu-l lase neîmpărtășit. Căci în acest caz are oricine voie din cei dreptcredincioși a fi dezlegat pentru această merinde, spre călătoria vieții de veci. Iar dacă se va face sănătos după împărtășire și de a avut vreo oprire, să rămână întru pocăință anii porunciți de canoane (P.M.B., gl. 320).

Am auzit și încă alte sfaturi ale vicleanului din gura unor creștini. „Nu chema, zice, pe popa, dacă ești bolnav, că de va veni acela este semn că nu va trece mult și te va duce la cimitir; lasă că de va fi mare nevoie apoi îl vei chema atunci când te vei simți slab de tot”. Aceasta este o mare înșelăciune a dracilor prin care se silesc ei să nu lase pe bietul creștin nici măcar în ceasul al unsprezecelea să se apropie și să se cuminece cu Hristos.

Mulți, ascultând de aceste sfaturi viclene, s-au dus de aici la veșnica osândă, căci moartea i-a răpit pe ei atunci când a trimis-o Dumnezeu, nu atunci când au voit ei să vie. Încă pe mulți alții i-a înșelat satana, dându-le în gând că fericirea și folosul sfântirii Preacuratelor Taine stă în cantitatea cât mai mare a Sfintelor Taine, adică de a se împărtăși cât mai des, fără să țină seamă de pregătirea cea cuviincioasă și uitând sfaturile marelui Pavel Apostolul, care zice: ***Să se ispitească omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar; că cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, judecată luiși mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului*** (I Cor. 11, 28-29).

Iar dacă unii ca aceștia pe acestea le-au uitat și le defaimă, să-și aducă aminte și să se cutremure

măcar de îngrozirile cele mai înfricoșate ale Sfântului Apostol Pavel, care zice așa: ***Dacă cel ce leapădă legea lui Moise, în urma mărturiei a doi sau trei martori, se pedepsește fără cruțare cu moartea, apoi cu cât mai amară muncă socotiți că va lua cel ce a călcat pe Fiul lui Dumnezeu și a socotit a fi de obște sângele legii cu care s-a sfințit, și a ocărât Duhul darului?*** (Evrei 10, 28-29). Iar cum cineva cade sub această mare osândă, de a călca pe Fiul lui Dumnezeu, să ne învățăm de la dumnezeiescul Hrisostom, care zice: „Când tu te împărtășești cu El în Sfintele Taine și faci păcat, spune-mi, au nu L-ai călcat pe El? Au nu L-ai defăimat pe El? Că precum pentru cele ce se calcă de noi, nici o grijă nu avem, așa și cei ce greșesc, de Hristos nici o grijă nu au” (Vezi ***Împărțirea de grâu***, cuv. 53, p. 448).

Încă dacă vrei să știi și cum Sângele lui Hristos îl socotește cineva de obște, prin împărtășanie fără de pregătire cuviincioasă, ascultă pe același mare dascăl Gură de Aur, care zice: „Tu ai socotit sângele Legii prin care te-ai sfințit a fi de obște”. Apoi zice: „Ce este de obște? Necurat sau nimic având mai mult decât celelalte. Adică ai socotit sângele lui Hristos ca oricare alt sânge al vreunui om de rând sau dobitoc”. Iar cum ocărăște cineva Duhul Sfânt, arată zicând: „Cel ce nu primește facerea de bine a ocărât pe făcătorul de bine” (Vezi ***Împărțirea de grâu***, cuv. 53).

Dar ce zic cei năvalnici spre deasa împărtășire? „Noi vrem să ne împărtășim cât mai des spre a urma pe primii creștini care se împărtășeau pe timpul sfinților apostoli aproape în fiecare zi”. Cu adevărat

bună faptă și râvnă este aceasta. Însă orice faptă bună, dacă este lipsită de smerenie și de dreaptă socoteală, nu numai că nu folosește pe cel care o lucrează, ci și la muncă îl duce. Dacă cineva dorește să se împărtășească mai des, precum aceia, apoi nu este de ajuns această dorință, ci trebuie a urma pe aceia și cu faptele. Că dacă atunci, când Biserica era în fașă, a fost puțină vreme acest obicei de a se împărtăși mai des, apoi să vedem cum le era petrecerea la cei dintâi creștini și, după ce vom afla, să facem asemănare între viața și petrecerea lor și a noastră. Și de ne vom găsi pe noi având aceeași petrecere și viețuire întru frica lui Dumnezeu ca și ei, apoi să îndrăznim ca și dânșii a ne apropia de Preacuratele Taine.

Dar vei zice: „Cum au petrecut ei și ce fel de fapte bune făceau ei de se încumetau a se apropia de cele sfinte mai des?” Vrei să știi? Ascultă nu de la mine, ci de la cel cu gura și limba de aur, care zice așa: „Socotește, omule care dorești să te împărtășești, ce au făcut sfinții apostoli când s-au apropiat de acea Sfântă Cină? Au nu s-au întors la rugăciuni și la laude? Au nu la sfinte privegheri? Au nu la învățătură îndelungată și plină de multă filosofie, că cele mai mari și preaslăvite atunci le porunca și le povestea lor Mântuitorul?”. Apoi adaugă: „N-ai auzit cum și cele 3.000 de suflete care s-au îndulcit atunci de împărtășire, totdeauna erau așteptând întru rugăciune și învățătură, nu întru beții și întru mâncări?” (Vezi *Împărțirea de grâu*, cuv. 53, p. 451).

Ai auzit, frate, cel ce dorești să te împărtășești mai des, precum primii creștini, cum era petrecerea

acelora? Ei erau, după cum ați auzit din gura Sfântului Ioan Gură de Aur, în toată vremea îndeletnicindu-se în laude, în privegheri, în învățătură îndelungată și totdeauna așteptând în rugăciuni. Tu dorești să te împărtășești ca aceia; deci fă faptele bune pe care le făceau aceia și nimenea nu te va putea opri de la ceea ce râvnești.

Dar, pentru a spune adevărul, care din creștinii de astăzi zăbovește în biserică în toată vremea, adică să asculte în fiecare zi cele șapte laude? Adică de cu seară Ceasul al nouălea, Vecernia și Pavecernița, la miezul nopții Miezonoaptea, Utrenia, Ceasul întâi, iar a doua zi Ceasul al treilea, al șaselea, Obednița și peste toate dumnezeiasca Liturghie. Dar poate vei zice: „Aceste slujbe le-am ascultat cândva la mănăstire, când ne-am împărtășit”.

Vezi că cei dintâi creștini nu le ascultau numai o dată, ci în toată vremea erau așteptând întru rugăciune; și nu numai întru rugăciune, ci și întru ascultarea dumnezeieștilor învățături, adică, după ce terminau rugăciunile, zăboveau ascultând dumnezeieștile învățături de la sfinții apostoli. Dacă ar veni creștinii de azi în toate zilele și nopțile la slujbele Bisericii pe care vi le-am arătat mai sus, și după slujbă ar rămâne multă vreme ascultând cuvântul lui Dumnezeu, apoi ar fi și ei ca cei dintâi creștini despre care ai auzit că erau în toată vremea așteptând întru rugăciune. Dar dacă creștinii de azi vin numai la sărbători mari și în unele Duminici, iar alții cu lunile și anii nu vin la biserică, și petrec în toată vremea în griji și în păcate și în răspândire, apoi câtă nebunie și nesocoteală este

a dezlega cineva din preoți de a se împărtăși creștinii de azi ca cei dintâi.

Încă trebuie să înțelegem că primii creștini nu numai că erau în toată vremea în biserică, așteptând întru rugăciuni și ascultând dumnezeieștile învățături, ci erau trăind în mare frăție și dragoste și toate averile lor le vindeau și le puneau la picioarele apostolilor spre folosul de obște al Bisericii. Acest adevăr este de netăgăduit, căci auzi ce zice Sfânta Scriptură: ***Toți aceștia într-un cuget stăruiau în rugăciune și în cerere cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații Lui*** (Fapte 1, 14). Și arătând că pe lângă rugăciune erau ascultând învățăturile sfinților apostoli și trăind în mare dragoste și unire cu frații, zice: ***Și stăruiau în învățătura apostolilor și în viață frățescă, în frângerea pâinii și în rugăciuni*** (Fapte 2, 42).

Vezi, frate, la primii creștini petrecere îngerească? În toată vremea se îngrijeau numai de cele cerești, de ascultarea cuvântului lui Dumnezeu și de a trăi în dragoste și în frăție și de a zăbovi în împărtășirea Preacuratelor Taine și în rugăciuni. Oare câtă deosebire are viața creștinilor de azi față de a acelor fericiți creștini? Pe care din creștinii de azi îi vezi în toată vremea numai la ascultarea cuvintelor lui Dumnezeu? Care din creștini trăiesc în dragoste duhovnicească și se iubesc ca frații? Care se văd zăbovind întru rugăciuni și în laude și întru privegheri, cum ați auzit că trăiau cei dintâi creștini? Care din creștinii de azi se leapădă de țarine și de moșii pentru ca să le vândă, iar banii de pe ele să-i dea spre folosul de obște al creștinilor celor săraci și scăpătați?

Multă lepădare de sine, multă frăție, multă îndurare, multă dragoste și milă de nevoile altora se vedea în viața acelor fericiți creștini. Aceasta o arată nouă prealuminat Sfânta Scriptură, zicând: ***Și toți cei ce au crezut erau laolaltă și aveau toate de obște. Și moșiile și averile le vindeau și le împărțeau pe ele tuturor, după cum fiecare avea lipsă*** (Fapte 2, 44-45). Apoi zice că pe lângă aceste mari milostenii pe care le făceau spre folosul de obște erau în toate zilele la slujbele din biserică. ***Și în toate zilele erau așteptând cu un cuget în biserică*** (Fapte 2, 46).

Pricina care m-a făcut să aduc aici puține mărturii despre viața primilor creștini a fost spre a lămuri pe unii din creștinii care m-au întrebat de ce azi preoții opresc pe creștini de la împărtășirea mai deasă cu Preacuratele Taine și de ce nu le dau voie a urma cu împărtășirea pe primii creștini. Citind cineva cele scrise aici și făcând asemănare între viața creștinilor de azi și a celor de atunci, de va fi om cu frică de Dumnezeu, singur va înțelege care este pricina pentru care duhovnicii nu îngăduie acum împărtășirea deasă ca atunci. Încă trebuie să știe oricine că această scumpătate pentru împărtășirea Preacuratelor Taine nu a fost pusă acum de curând, ci chiar din vremile cele vechi ale Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți.

Aceasta o va înțelege cineva prealuminat dacă va citi canoanele Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți care s-au făcut la sinoadele Ecumenice și locale, încă și canoanele care s-au scris în parte de Sfinții Părinți. Și fiindcă aceste sfinte canoane nu le

poate avea în casă orice creștin, spre a le citi și a se orienta, este bine ca el să se mărturisească curat de toate păcatele sale la părintele său duhovnic și de la el să ceară sfat dacă se poate sau nu se poate împărtăși cu Preacuratele lui Hristos Taine. Să aibă încredere că preoților li s-a dat a fi iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu, și ei, orientându-se după scumpătatea și iconomia sfintelor canoane, au putere de a hotărî în Biserică vremea când poate cineva a se apropia de împărtășirea cu Preacuratele Taine ale Trupului și Sângelui Domnului. Iar pentru a adevăra cele de mai sus, că din cele mai vechi timpuri s-a pus mare strictețe și pază în Biserică spre a nu se da Sfânta Împărtășanie celor nevrednici și nepregătiți, scriu aici puține despre cele patru trepte de canonisire pentru cei ce păcătuiau. Iată în ce constau acestea:

1. Plângerea - era ca omul păcătos să stea afară de biserică și afară de curtea sau tinda bisericii; și să cadă înaintea tuturor celor ce intrau în biserică, cerându-le cu lacrimi să se roage pentru dânsul. El era lepădat afară de curtea sau tinda bisericii ca să se pocăiască atâta vreme cât îi era poruncit.

2. Ascultarea - era ca omul cel păcătos să asculte dumnezeiasca Scriptură stând lângă ușile bisericii, în curte sau în tindă, iar în biserică nu-i era iertat și n-avea voie să intre, până ce se sfârșea timpul poruncit lui.

3. Căderea - adică poslușania. Cel ce greșea stătea înăuntru în Biserică, mai înapoi de amvon, până la Sfânta Evanghelie, când zice diaconul: „Cei chemați ieșiți”. Atunci ieșea și el cu cei chemați și

stătea afară de biserică până ce se sfârșea dumnezeiasca slujbă.

4. Starea cu credincioșii - omul stătea cu credincioșii înăuntrul bisericii până la sfârșitul dumnezeieștii slujbe, dar nu se împărtășea până ce își împlinea poruncită lui vreme. Iar dacă își împlinea vremea stând cu credincioșii atunci se învrednicea împărtășirii cu Preasfântul Trup și Preacuratul Sânge al Domnului Iisus Hristos. „Deci cu aceste patru lucruri se săvârșește și se împlinește toată pocăința. Drept aceea cade-se episcopilor sau preoților duhovnici, să împartă toată vremea canonisirii, ori multă, ori puțină, pe aceste patru lucruri și așa să curețe de păcate pe cel ce se căiește și se pocăiește” (Vezi P.M.B., p. 498; Sf. Grigorie de Nyssa, can. 4; Sf. Vasile cel Mare, can. 59).

Am scris acestea aici pentru ca să vă puteți da seama câtă grijă au avut Sfinții și dumnezeieștii Părinți pentru a păstra cu mare scumpătate cinstirea Preacuratelor Taine și ca nimenea să nu se apropie de ele până nu se va curăți cu împătrita pocăință arătată mai sus.

Dar poate vor zice unii: „Dacă atâta strictețe s-a pus pentru cel ce greșește, spre a nu se apropia de Sfintele Taine, apoi mai bine să nu mă împărtășesc deloc, sau tocmai la sfârșitul vieții”. Mare păcat vei face de vei judeca așa: strictețea sfintelor canoane nu s-a pus ca să oprească pe cineva de a se împărtăși, ci pentru a nu se apropia cineva nepregătit și pentru ca toți să facă roadele pocăinței. Căci cine face fapte vrednice de pocăință, duhovnicul are dreptul a-i scurta

vremea pocăinței și a-l apropia de Preacuratele Taine. Așa că nimeni să nu aleagă ce este rău, adică sau să se apropie prea des de Sfintele Taine, fără evlavie și fără pregătire, sau din lene sau deznădejde să se depărteze prea mult de ele, ci cu smerenie și cu dreaptă socoteală să țină calea de mijloc, de vreme ce la toată fapta bună - zic Sfinții Părinți - marginile sunt ale dracilor, iar mijlocul este al lui Hristos. Deci calea de mijloc este cale împărătească pe care au călătorit toți sfinții spre cer.

Și poate va zice cineva: „Care ar fi calea de mijloc în vederea împărtășirii cu Preacuratele Taine ale lui Hristos?”. La aceasta răspundem așa: Fiindcă împărtășirea este strâns legată de spovedanie, iar spovedania, după porunca a patra a Bisericii, trebuie a se face pentru mireni de patru ori pe an, adică în cele patru posturi, atunci și împărtășirea cu Sfintele Taine, dacă cineva din creștini nu are vreo oprire canonică, este bine a se face în toate sfintele posturi. Iar dacă unii duc o viață de post, de rugăciune și curăție, se pot împărtăși și o dată pe lună sau la 40 de zile. Însă toate, atât depărtarea cât și apropierea, rămân la chibzuința duhovnicului, care are puterea să amâne sau să dezlege, orientându-se după sfintele canoane și după cât cunoaște el că a sporit cineva întru îndreptarea sufletului său, făcând roadele pocăinței (Vezi Sf. Ioan Hrisostom, Comentariu la II Cor. XIV; Sf. Simeon Tes. V, 251-264).

Un lucru să rămână însă de ținut minte, mai ales pentru cei care voiesc adesea a se împărtăși, că acelea pe care ei le doresc sunt Sfintele Sfinților și să audă

ce zice dumnezeiescul Hrisostom: „Vezi, zice el, că atunci când zice preotul «Sfintele Sfinților», aceasta zice: «dacă nu este cineva sfânt, să nu se apropie». Nu numai curat de păcate, ci și sfânt”. Apoi adaugă: „...dumnezeieștile Taine se fac pricinuitoare de mare muncă la cei care se împărtășesc cu nevrednicie” (Cuvântul 27 la epistola I către Corinteni). Și dumnezeieștile canoane același lucru hotărăsc, zicând: „Sfintele se dau celor sfinți, iar sfințenia se capătă prin post și rugăciune” (Vezi Sinodul VI ecumenic, can. 29 și Cartagina 48).

UNSPREZECE PRICINI
PENTRU CARE ÎNGĂDUIE DUMNEZEU
SĂ PĂTIMEASCĂ DREPTII
ÎN LUMEA ACEASTA

Unii din cei slabi în credință se smintesc văzând necazurile și ispitele ce vin asupra dreptilor. Dar Sfântul Ioan Gură de Aur și Sfânta Scriptură ne spun luminat câteva pricini pentru pătimirile acelor:

1. Pentru ca sfinții să nu se mândrească de mărirea faptelor bune și a minunilor pe care le fac ei.

2. Pentru ca să nu socotească cineva că sfinții sunt dumnezei, iar nu oameni.

3. Pentru a se arăta că puterea lui Dumnezeu biruiește prin cei slabi și neputincioși și prin ei se propovăduiește Evanghelia lui Hristos.

4. Pentru a se face mai arătată răbdarea sfinților și că nu slujesc lui Dumnezeu pentru plată.

5. Pentru a ne înțelepți pe noi și a filosofa despre înviere. Căci dacă vei vedea că un om drept și având multe fapte bune a pățimit multe necazuri și nevoi și așa s-a dus de aici, chiar și nevrând, te gândești că trebuie să fie o judecată de apoi. Căci dacă oamenii nu lasă fără plată pe cei ce le slujesc, cu atât mai mult Dumnezeu nu va lăsa neîncununați pe cei ce pătimesc și se nevoiesc pentru El, care sunt dreptii și sfinții.

6. Pentru a avea destulă mângâiere toți cei ce cad în ispite, privind ei la ispitele sfinților.

7. Pentru ca atunci când ne îndeamnă pe noi învățătorii noștri să urmăm fapta bună a sfinților și nevoințele lor, zicându-ne: „Urmează, frate, apostolului Pavel”, sau „Urmează lui Petru”, noi să nu ne lenevim a le urma, socotind, pentru mulțimea faptelor lor cele bune, că au altă fire decât a noastră.

8. Ca atunci când trebuie să fericim pe cineva sau să-l jelim, să învățăm pe care să-i socotim fericiți și pe care ticăloși și mișei.

9. Pentru că necazul face mai aleși și mai străluciți pe cei ce sunt necăjiți și pătimesc, căci după apostolul, ***necazul lucrează răbdarea, iar răbdarea cercarea, iar cercarea nădejdea, iar nădejdea nu rușinează*** (Rom. 5, 3-5). După cum zice și înțeleptul Sirah: ***Că în foc se lămurește aurul, iar oamenii cei primiți, în cuptorul smereniei*** (2, 5).

10. Pentru ca, dacă mai au oarecare pete de păcate, să le spele pe acestea prin ispite și necazuri.

11. Ca să prisosească lor cununile și darurile, prin necazuri. Căci cu cât mai multe vor fi necazurile, cu atât mai multe vor fi și darurile și răsplătirile.

Deci să știm că nici o iertare și nici o îndreptare nu vom avea, dacă ne vom sminti de cele ce se întâmplă sfinților.

MOARTEA UNUI CREDINCIOS

Ați auzit ce spune în Psaltire? ***Moartea păcătoșilor este cumplită și cei ce urăsc pe cel drept vor greși.*** Așa zice la Psaltire, iar noi vedem adesea aceasta cu ochii noștri. Și câți nu vin aici și ne povestesc cum au murit unii plini de păcate? Însă tot la Psaltire spune: ***Scumpă este înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui.*** Și am văzut și am auzit și cazuri din acestea.

Iată să vă spun cum a murit un om drept. I-am fost duhovnic. Era de lângă Pașcani. Mătușa Aglaia, soția lui, de-abia acum a murit săraca. Ea tot venea pe la mine. Dar acesta a fost ucenic de-al Părintelui Nicodim Măndiță, uite așa o barbă avea. Citea cele șapte laude, mergea la biserică, îl ajuta pe preot. Învăța lumea să nu fumeze, să nu înjure, să nu fure, să nu trăiască necununați, ca un preot își făcea datoria. El, săracul, trăia cu mătușa Aglaia în curăție de patruzeci de ani. Au avut un băiat și o fată pe care i-au căsătorit. El avea casa lui de o parte, cărți, icoane, iar ea de altă parte. Ea a luat o nepoțică, a înfiat-o, ca să aibă cu cine vorbi și ea, că fata îi era măritată în altă parte. Stând el la rugăciune în Postul Mare, în ziua de 7 aprilie, la miezul nopții, aude un glas:

- Constantine, Constantine!

El se temea să nu fie diavolul, că și diavolul poate să te strige.

- Cine-i?

- Constantine, ia și te împărtășește repede că o să dai de o supărare!

A fugit la părintele și i-a spus. Părintele l-a spovedit și l-a împărtășit, iar peste trei zile gata, s-a îmbolnăvit cu inima. Infarct. L-au pus repede în salvare și l-au dus la Iași. Operația a fost foarte grea. Ca prin urechile acului a scăpat. A stat trei luni în spital, s-a făcut bine și apoi a venit acasă.

- Măi femeie, am trecut chiar prin fața morții.

S-a făcut sănătos, lucra. Avea vie lângă casă, livadă... Dar cele șapte laude le făcea mereu: Pavecernița, Ceasurile, Utrenia și toate. Citea la Psaltire. După trei ani de zile, exact în aceeași zi, noaptea, aude același glas:

- Constantine, Constantine!

- Cine-i?

- Pregătește-te că mai ai trei zile și trebuie să vii la noi!

I-a zis să se pregătească de moarte. El a venit la Aglaia, care era și ea la rugăciune, că era la miezul nopții. Făcea și ea Miezonoptica, cu fetița ei pe care o înfiase.

- Vai, măi Aglaie, de acum mă duc. Mi s-a vestit uite acum.

S-a dus la preot, s-a spovedit, s-a împărtășit. Îl avea acolo pe Părintele Popovici, un preot bun, pe care l-am cunoscut când a fost refugiat aici în război. Acela i-a spus:

- Uite, Constantine, dacă ai vedea că o să te duci, să mă mai chemi o dată.

A trecut o zi-două, a slăbit cu inima, a tot slăbit.

- Măi femeie, Aglaie, du-te și cheamă neamurile noastre să ne luăm rămas bun.

S-a dus femeia, a chemat pe preot. Acela a venit, au venit și frații. L-a întrebat preotul:

- Moș Costache, te mai împărtășesc o dată?

- Dacă vrei.

A treia zi l-a împărtășit din nou. El avea câteva kilograme de lumânări de ceară curată lângă dânsul. Și i-a chemat pe cunoscuți și stătea de vorbă cu ei:

- Fraților, iaca asta e viața pe pământ. Ai văzut ce spune de noi Duhul Sfânt? ***Omul deșertăciunii s-a asemănat, zilele lui ca umbra trec.*** Astăzi suntem, mâine nu mai suntem. Suntem ca umbra. Oameni buni, nu puneți bază pe viața asta. Mântuitorul a spus: ***Privegheați și vă rugați, că nu știți ziua, nici ceasul.*** Să vă spovediți, să vă împărtășiți, să mergeți la biserică, să fiți în pace, să nu vă sfădiți unii cu alții.

Ce s-a întâmplat? El le vorbea la oameni, că avea darul cuvântului, citise atâtea cărți. Deodată, stând el în casă, zice:

- Aglaie, vai de mine, ce oameni vin la noi!

Avea ograda cu două porți. Era o ogradă sus cu un rând de porți și mai la vale o altă ogradă. Și a zis mătușa:

- Unde sunt?

- Sunt la ograda de vale. Du-te și le deschide porțile. Vai de mine ce frumoși sunt! Parcă sunt soarele. Dar nu știu, oare sunt arhieriei? Este o lumină, o frumusețe mare, și sunt mulți.

A mai stat oleacă, apoi a zis din nou:

- Uite, Aglaie, au ajuns la poarta din mijloc.

Dar oamenii se uitau și nu vedeau nimic.

- Fraților, Aglaie, aduceți scaune. N-avem scaune destule. Cum primim noi oamenii aceștia atât de mari? Sunt ca soarele de frumoși.

Dar ea, săraca, ca să-l împace, a mai adus din casa cealaltă câteva scaune.

- Ei, zice, sunt mulți. Uite au ajuns la cerdac, aprindeți lumânările, oameni buni, să-i primim cu lumânările aprinse.

El a luat două lumânări în mână. O, Doamne, vezi cum moare omul drept, omul sfânt! Au pus scaunele, oamenii stăteau.

- Vai de mine, ce frumusețe vine la noi! Dați-le drumul, că sunt la ușă!

Apoi a mai zis atâta:

- Bine ați venit la noi!

Și i-au căzut lumânările din mână și a murit. Și când a murit a venit o mireasmă de pe sala aceea... Oamenii atât au simțit: o mireasmă de crin, de trandafiri, dar n-au văzut nimic.

El atât a zis:

- Bine ați venit la noi! și a dat drumul la lumânări.

Constantin Lăcătușu săracu?! Vezi cum moare un om sfânt? Un om care a slujit lui Dumnezeu toată viața. Vezi cum vin îngerii și îl iau de acasă? Câtă frumusețe a fost! Și a rămas mătușa, care tot venea pe la mine. Mi-a adus cărțile lui. Să vezi cărțile lui. Psaltirea, Ceaslovul, Acatistierele, cărțile de rugăciune.

Erau negre filele, cât a citit el pravila din ele. Aceștia sunt creștini. Aceștia merg din viața aceasta la o bucurie care nu are margini în vecii vecilor. Da. Era om cu viață curată, de 40 de ani trăia în curăție cu soția. La biserică era cel dintâi. Cărțile le citea, făcea cele șapte laude, se spovedea și se împărtășea des, și la o lună de zile aproape. Și au venit îngerii și l-au luat.

Știți de ce vă spun? Fericit și de trei ori fericit este creștinul acela care are frica lui Dumnezeu și petrece viața lui în rugăciune, în post, în spovedanie curată și vai și amar de acela pe care-l apucă moartea nepregătit. Mai bine era de o mie de ori de nu se năștea pe fața pământului. Mânca-v-ar raiul să vă mănânce!

DIALOG DESPRE VISE ȘI VEDENII

Părintele Cleopa: Cartea *Despre vise și vedenii* am scris-o la pustie. Eram la douăzeci de kilometri depărtare de sat. Un an și trei luni am stat acolo. Aveam un moșneag și o babă acolo, pe muntele Clădita, care mă mai ajutau, dar bordeiul meu n-a știut nimeni unde e. Mă mai întâlneam cu unii părinți, de care știam că sunt oameni serioși, duhovnici buni. Le ziceam dinainte: „Ne întâlnim în cutare loc, în cutare vreme”, dar ei nu știau unde stau eu. Și apoi așa a venit un părinte și mi-a spus:

- Scrie ceva, că ești la liniște, în problema visurilor și a vedeniilor.

- Măi, n-am hârtie, n-am nimica. Am doar două creioane.

Și mi-a adus el, săracul, caiete. Cărți aveam câte mi-am mai luat eu într-un rucsac. M-am luat după Sfinții Pavel din Latro, Simeon Noul Teolog, Nichita Stithatul, cei care au tâlcuit ce este visul, ce este vedenia, cu cât e mai înaltă descoperirea și cine poate tâlcui un vis și să cunoască de unde este. Numai acela poate tâlcui un vis, care are darul deslușirii duhurilor, că Sfântul Ioan Evanghelistul spune: ***Fiilor, cercați duhurile, că nu toate duhurile sunt de la Dumnezeu.*** Și dacă unul nu are darul deslușirii, nu înțelege și se înșală și el din vise și din vedenii. Dar sunt criteriile Sfinților Părinți.

Să vă spun numai un mic crâmpei din visurile de la Dumnezeu, care sunt foarte rare în viața omului. Sunt vise și de la Dumnezeu și vedenii. Dar acolo am arătat cum e lumina de la draci și cum e lumina de la Dumnezeu, cum e visul de la Dumnezeu și cum e de la draci, ce urme lasă în suflet un vis de la draci și ce urme lasă în suflet un vis de la Dumnezeu.

Un vis de la Dumnezeu e când te-ai trezit că vorbeai cu cineva noaptea într-o câmpie înflorită sau într-o curte, într-o grădină frumoasă sau într-un oraș străin, și îți spunea lucruri mari și inima ta se aprindea, cum zice apostolul Cleopa - ***nu era inima noastră arzând?*** -, când vorbea cu Mântuitorul. Măcar că nu-L cunoștea, dar inima simțea. Și te-ai trezit din visul acela cu lacrimi curgând pe obraz și arde inima ta ca să se mai prelungească bucuria visului. Și cugeți: „Măi, dacă aș mai fi acolo cu

acela”. Ai vrea să se mai prelungească visul, să mai vezi pe acela. Și nu îți mai apare acela, dar el lasă în suflet umilință, dragoste mare de Dumnezeu și dragoste de martiriu. Și știi ce zici? „Aș vrea să mor acum pentru Hristos, numai să fiu acolo unde eram cu acela mai înainte”. Aceste visuri, care te trezesc cu hotărâre mare de a sluji lui Dumnezeu și cu inimă rănită de dragostea locului aceluia sfânt unde ai stat cu acela de vorbă, toate sunt de la Dumnezeu.

Nu le arată Sfinții Părinți? Doar după Sfinții Părinți e lucrată cartea aceea. Dar eu nu aveam cărți, săracul de mine. La multe le-am pus nota și n-am precizat unde este locul citat, că eram în pădure. Când am venit în mănăstire am căutat cărțile și am pus trimiterea. Unde aveam eu bibliotecă cu mine în pustie? Uite, acestea au fost cu mine: **Războiul nevăzut, Biblia, Noul Testament**, o Psaltire..., 10-15 cărți dacă aveam.

Un credincios: Părinte, dar dacă te visezi cu părinții care sunt morți și te visezi cu ei adeseori de groază și îi pomenești la Sfânta Liturghie, iar după aceea nu te mai visezi așa cu ei, aceasta din ce cauză este?

P.C.: Fiindcă te-ai concentrat asupra lor.

Un teolog: Dar nu cumva ei cer să îi pomenești la slujbe chiar atunci?

P.C.: Dar nu ne spune Biserica să-i pomenim?

Un credincios: De exemplu, tatăl meu e mort de șase ani.

P.C.: Dar trebuie să-mi spună visul să-i fac pomenire? Nu ne spun Sfinții Părinți să facem

pomenire pentru dânșii? Nu spune Sfântul Apostol Pavel? ***Pururea fac pomenire de voi întru rugăciune.*** Nu ne spune să ne rugăm unii pentru alții? Însă visul de la Dumnezeu are semnele acestea: te trezești în lacrimi, cu umilință, cu mare dragoste de Dumnezeu și cu hotărârea de a-I sluji Lui, și cu mare dorință de a mai vedea acea față care te-a mângâiat. Nu o mai vezi, dar acelea sunt vise care lasă urme dumnezeiești: dragoste de Dumnezeu în sufletul tău, umilință și hotărâre de a-I sluji lui Dumnezeu.

Dar Sfinții Părinți spun așa: dacă n-ai vrea să crezi în acestea, e păcat? Nu-i păcat. Să-ți dau o pildă, zice Sfântul Diadoh al Foticeii. Un boier mare, care are curți, are palate, are moșii, are un slujitor foarte credincios, pe care l-a crescut el de mic și are încredere în el mai mare decât în copiii lui. Și are de plecat undeva într-o țară străină sau în depărtare și cheamă sluga aceea și-i spune: „Măi Ioane, sau cum îl cheamă, îți las cheile de la caseta cu bani, îți las cheile de la hambar, îți las cheile de la curte, îți las cheile de la cameră, de la sufragerie, de la tot. Fii atent, leagă un câine la poartă, păzește-te și să nu dai drumul la nimeni în timpul nopții. Și chiar ziua dacă voi veni, să te uiți bine la mine dacă sunt eu”.

Și acela, slujitor credincios, e sincer, păzește. Se poate întâmpla că boierul a terminat treaba pe unde s-a dus și vine în timpul nopții și bate la poartă.

- Cine e?
- Eu sunt, măi Ioane.
- Nu.
- Măi, dar nu mă cunoști?

- Nu, nu. Mi-a spus stăpânul să-l văd ziua, să las să răsară soarele, să-l văd la față. Poate altul a luat glasul stăpânului și vine și-mi spune mie că este el.

- Măi, dar sunt eu.

- Nu, nu, nu. Stai acolo. Mi-a spus să deschid când se face ziuă.

Și îl ține pe stăpân până răsare soarele. Crezi că se supără stăpânul? Nu, ci zice întru sine: „Bravo, slugă. A auzit glasul meu, a știut că sunt eu, dar nu, lasă să răsară soarele, poate e altul”. Așa îl laudă Dumnezeu pe cel care nu crede în visuri. „Chiar dacă a fost adevărat, el se teme să nu ia pe diavol în loc de Dumnezeu, să nu ia întunericul în loc de lumină. Temându-se de aceasta, Eu îl laud că nu s-a încrezut în glasuri și cutare, pentru că a fost credincios la ceea ce i-am spus Eu”.

Ce spune apostolul? Întuneric este veacul de acum. Este întuneric și mă tem de întunericul veacului acestuia. Nu. Las' să vină ziua cea mare a lui Hristos. Și mai ales un vis de la Dumnezeu se repetă de două-trei ori. Și nu îți arată numai ție, ci se arată la doi-trei în același timp și spune: „Du-te și vă sfătuiți, cutare...”. Și când sunt două-trei mărturii, și atunci cu mare greutate să crezi în vise. Nu spune Scriptura că *pe mulți visurile i-au înșelat și au căzut cei care au nădăjduit în ele? Și precum este omul care fuge după vânt și vrea să prindă umbra sa, așa este omul care crede în vise.*

Și dacă e adevărată o vedenie și n-o crezi, Dumnezeu se descoperă la mai mulți, și atunci zici: „Măi, asta poate fi, că s-a vestit la mai mulți”. Dar și

atunci trebuie unul care are darul deslușirii duhurilor, că și atunci poate să te înșele. Da. De aceea a zis apostolul: *Prin credință umblăm, nu prin vedere*. De aceea a spus Hristos fericirea a zecea după Înviere. Ce zice? *Fiindcă m-ai văzut, Tomo, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut*. N-am nevoie să văd ca să cred. Mi-a spus Hristos să cred fără să văd. Că tocmai aceasta este puterea credinței: *adeverirea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute*, fără să vezi. Așa este.

Omul ușor alunecă spre visuri, spre vedenii, spre cutare. Iar lui Toma i-a spus: *Vino și adă mâna și pune-o aici în coastă și vezi*. Dar i-a spus: *Fiindcă m-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut*. Până la venirea a doua Eu n-am să mai vin să-Mi pună toți mâna în coastă. Trebuie să creadă ce am învățat.

Teologul: Dar acesta nu este vis prevestitor de la Dumnezeu, care te atenționează că urmează o prăpastie, ca să te ferești, să ai grijă?

P.C.: Da, poate fi un avertisment de la Bunul Dumnezeu. În mila Lui, El dă multe semne. Dar să nu te încrezi prea mult în vise.

Teologul: Nu să cred, dar așa ceva mi s-a întâmplat mie. De exemplu, eu mă duceam undeva unde se hotăra ceva împotriva mea. Dar seara, când m-am culcat, visul mi-a spus: Fii atent că mâine o să ai probleme. Și în ziua următoare s-a întâmplat exact ceea ce a spus visul. Nu trebuie să te încrezi în el, acesta-i adevărul, dar...

P.C.: Stai, părinte teolog, mânca-te-ar raiul să te mănânce! Dar ce, dracul nu știe? Dacă el îl pune la

cale și pe acela să vină să-ți facă rău, nu știe el că vine? Nu-ți proorocește el și cu o lună înainte și mai mult: „Are să vină cutare!”? N-ai văzut în *Pateric*? Unul se încredea în diavol, care venea în chip de înger și-i zicea: „Uite ce, bagă de seamă, mâine la ora cutare au să prade pe cutare pustnic”. Dar tot el îi pusese pe aceia să se ducă la prădat. Și a auzit acesta că l-au prădat pe pustnic. „Ei, dar nu mi-a spus mie îngerul aseară? Nu mi-a spus mie că au să prade?”. Dar se duce la un bătrân care era iscusit, iar acela i-a zis: „Măi deșteptule, pe aceia i-a trimis să fure și a venit ție să-ți spună. Te-a păcălit și pe tine și pe aceia”. Vai de mine!

Teologul: Dar, Părinte Cleopa, să vă mai întreb ceva. De exemplu, visezi moartea sau ceva rău și apoi vine boala, te îmbolnăvești. Țsta e din natură sau ce, tot de la draci e?

P.C.: Nu-i da nici o atenție. Boala o trimite Domnul când vrea El. Nu-i da atenție. Zi: „Eu sunt Toma necredinciosul”.

O credincioasă: Eu visez multe icoane. Ce înseamnă asta?

P.C.: D-apăi dracul se face și în chipul lui Hristos de strălucește ca soarele, nu numai icoană. Ce-i lipsește lui să zugrăvească niște icoane să te sperii de frumoase? Nu-i da atenție.

Ai văzut în *Pateric* la un bătrân? El lucra la coșnițe. Numai ce-l vede într-o noapte pe „Hristos”. Strălucea ca soarele. Și bătrânul, când a văzut, a închis ochii.

- Bătrânule, bătrânule!
- Ce-i?

- Deschide ochii, că pentru viața ta sfântă, pentru pustnicia ta, vin să-ți aduc putere asupra dracilor.

- Dar cine ești?

- Eu sunt Hristos.

- Nu, eu sunt păcătos, nu sunt vrednic să-L văd pe Hristos. Du-te la altul. Eu am păcate multe.

- Călugăre blestemat, m-ai cunoscut, a zis diavolul și a fugit.

Credinciosul: Părinte, în *Filocalie* am găsit scris că după vise poți să-ți dai seama de starea duhovnicească în care te găsești.

P.C.: Dar care vise? Dacă te tulbură visuri păcătoase cu muieri și din astea, să știi că ești pătimăș și ai nevoi de rugăciune multă și de înfrânare. Dacă te luptă visurile mâniei și ai spaimă mare prin visuri, să știi că ești biruit de mânie. Dacă îți vin din partea rațională și îți încurcă înțelesurile Scripturilor și-ți dau credință strâmbă și hulă și nebunie și eres și uitare, din aceasta știi că nu ești lămurit în înțelepciune. Da. Iată ce spune Sfântul Maxim: Când stăpânesc în suflet două virtuți: dragostea și înfrânarea, nici un vis nu poate să înșele pe om. Înfrânarea ucide toate visurile care sunt din partea poftitoare, iar dragostea pe cele din partea mânioasă și rațională. Când stăpânesc aceste două virtuți într-un om, nici un vis nu îl poate înșela. N-ați citit la Sfinții Părinți?

Credinciosul: Da, scriu Sfinții Părinți că după vise poți să știi în ce stare ești. Dacă ai vise de un anumit fel, înseamnă că ești pătimăș în problema cutare.

P.C.: Dar le cunoaștem singuri, frate. Visăm numai mâncare și bucate bune și femei și drăcii, că dracul nu stă degeaba, măi. El e zugrav vechi, așa îi zic Sfinții Părinți: pictor vechi. Îți pictează el în timpul nopții câte vrei tu.

PREDICĂ

LA DUMINICA SFINTELOR MIRONOSIȚE - DESPRE ROLUL FEMEII ÎN FAMILIE

Cine a aflat o femeie bună, a aflat daruri și a luat de la Dumnezeu desfătare (Prov. 18, 22).

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare prăznuiește mărimea de suflet a Sfinților Iosif și Nicodim, precum și a sfințelor mironosițe și fapta lor cea cu adevărat bărbătească și preaminunată. Prăznuiește bărbăția de cuget a acestor sfinte și prealăudate femei, care le-a făcut pe ele vrednice de a se numi întocmai cu apostolii, vrednice de a fi ele primele martore ale Învierii lui Iisus Hristos, de a li se vesti lor mai întâi bucuria mântuirii neamului omenesc și vrednice ca de la Însuși Mântuitorul lumii să audă acest cuvânt: ***bucurați-vă*** (Matei 28, 9). Deci multe și prea multe cuvinte de laudă s-ar putea spune în predica de astăzi despre fericirea și vrednicia la care s-au suit aceste sfinte mironosițe ale lui Hristos prin credința lor cea tare și prin mărimea de suflet cu care au slujit Mântuitorului în această lume, precum și la preaslăvita lui îngropare.

Dar fiindcă scopul predicii acesteia este de a îndemna pe toate femeile creștine să urmeze, după a lor putere, pilda vieții sfințelor mironosițe, în cele ce urmează m-am gândit să arăt rolul femeii în familie.

Prima datorie a femeii în familie - după învățătura Sfintei Scripturi - este de a fi ajutoare bărbatului său (Fac. 2, 18). Dar cum se poate ca o femeie să împlinească această poruncă sfântă dată de Dumnezeu? Iată cum. Prin răbdarea în toată vremea vieții sale, împreună cu soțul ei, a tuturor necazurilor și suspinelor din acest veac de acum, necazuri pe care i le-a înmulțit Dumnezeu femeii după călcarea poruncii Sale, când i-a zis: ***Înmulțind voi înmulți necazurile tale și suspinul tău*** (Fac. 3, 16). Apoi prin răbdarea cu bărbăție de cuget a durerilor nașterii de fii, rânduite de același Părinte, ziditor al nostru (Fac. 3, 16). Căci prin aceste dureri femeia cea dreptcredincioasă dobândește cel mai scump lucru de sub cer, adică mântuirea sufletului său, după mărturia marelui și dumnezeiescului Apostol Pavel, care, vorbind de călcarea poruncii de către femeie în rai, zice așa: ***Dar se va mântui prin naștere de fii*** (I Tim. 2, 15). Iar dacă femeia se va răzvrăti de la porunca lui Dumnezeu, slujind numai plăcerii, și nu va voi să primească durerea nașterii cea rânduită ei de Ziditorul, și va face ceva spre împiedicarea nașterii, sau spre uciderea cu voie a fiilor săi, apoi una ca aceasta, de nu se va pocăi, nu va scăpa de durerea cea veșnică din chinurile iadului. Deoarece ***nici ucigașii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni*** (Gal. 5, 21; I Ioan 3, 15; Apoc. 21,8).

Altă datorie sfântă a femeii în familie, ca ajutătoare a bărbatului său, este de a fi supusă întotdeauna bărbatului său, după porunca ce i s-a dat ei de Dumnezeu, când i-a zis: ***Și spre bărbatul tău va fi întoarcerea ta și el te va stăpâni*** (Fac. 3, 16). Această sfântă datorie a femeii o arată și dumnezeiescul apostol Pavel, când zice: ***Femeilor, fiți supuse bărbaților voștri , precum se cuvine , în Domnul*** (Col . 3, 18). Dar să înțeleagă femeile până unde se cuvine a se supune bărbaților lor. Nu vorbește să se supună lor și la cele rele, ci precum se cuvine în Domnul. Dacă bărbații lor cer de la ele lucruri nelegiuite și care nu sunt cu cuviință în Domnul, nicidecum să nu-i asculte pe ei. Căci de vor cere bărbații de la femeile lor lucruri necuviincioase, nelegiuite și afară de fire, sau le vor îndemna pe ele la necredință și la călcarea poruncii lui Dumnezeu, întru acestea nicidecum nu se cuvine a se supune lor și a face voia și patima lor cea rea. Iar de vor face unele ca acestea, împreună cu bărbații lor se vor munci în iad.

Dacă de exemplu un bărbat rău, necredincios și pătimăș, ar voi să facă cu femeia sa păcate împotriva firii sau să o păzească a nu face copii, să o oprească de a-i naște pe ei, sau dacă va face păcatul votriei, adică de a o supune pe ea la un alt bărbat spre a păcătui pentru bani, sau pentru alte motive, sau de a-i porunci să facă alte nelegiuiri, apoi nicidecum să nu-l asculte, chiar de ar urma pentru aceasta mari primejdii în viața ei. Iar pentru aceste nelegiuiri poate să se și despartă de el de nu va voi acela să se îndrepte (***Pravila Mare Bisericească***, 1652, Târgoviște, pag. 168, 170, 236).

Așadar femeia să se teamă de bărbat (Efes. 5, 33), să nu se despartă de bărbat (Rom. 7, 2), dar dacă urmează vreo pricină din cele mai sus arătate, să nu se teamă de bărbat mai mult ca de Dumnezeu. În cazul acesta poate să se despartă de el, dacă el este așa de păgân și nu voiește a-și îndrepta viața și a-și părăsi nelegiuirea sa.

Altă datorie a femeii în familie este de a se osteni împreună cu soțul ei la buna creștere a copiilor lor: de a-i învăța pe ei legea lui Dumnezeu, de a-i crește pe ei în frica lui Dumnezeu (Deut. 11, 19; 32, 46; Efes. 6, 4); de a le povesti lor lucrurile cele minunate ale lui Dumnezeu și judecata Lui (Ieșire 10, 2; 12, 26; 13, 14; Ioil 1, 3); de a-i învăța pe ei ascultarea și supunerea (Prov. 4, 1-4); de a-i îndemna la bine, de a-i mângâia (I Tes 2, 11); de a-i conduce la bine (I Tim. 3, 4); de a-i îndrepta și de a-i pedepsi când vor vedea că fac cele rele (I Par. 29, 19); de a le da lor pildă bună cu viața lor (IV Împ. 14, 3; 15, 3; II Par. 34, 2).

Altă datorie a femeii în familie este de a iubi pe soțul ei, de a-l respecta, de a se teme de el (Tit 2, 4; Efes. 5, 33). Ca datorii ale femeii în familie sunt și acestea: să fie tăcută, înțeleaptă, strângătoare, evlavioasă, milostivă, cinstită, curată, bună gospodină, plecată bărbatului, harnică, și să aibă mare purtare de grijă de cele de trebuință ale casei. O asemenea femeie este cu adevărat mai scumpă decât pietrele cele de mult preț și este cu adevărat **cununa bărbatului său** (Prov. 12, 4). Această femeie câștigă încrederea bărbatului său și este onoarea și bucuria lui

(Prov. 31, 11, 23; Sir. 26, 16-17). Încă trebuie ținut minte că o femeie împodobită cu virtuțile de mai sus, prin buna ei așezare, are mare putere, chiar și fără de cuvinte, să schimbe pe soțul ei spre bine, chiar de ar fi el foarte rău și necredincios. Acest lucru îl adevărește mai întâi dumnezeiescul și marele apostol Petru, zicând: *Femeilor, supuneți-vă bărbaților voștri, așa încât dacă unii nu se pleacă cuvântului, să fie câștigați fără de propovăduire prin purtarea femeilor lor, văzând ei de aproape viața voastră curată și plină de sfiială* (I Petru 3, 1-2).

Apoi dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, arătând că femeia bună, harnică și evlavioasă, are mare putere de a schimba spre bine viața soțului său, zice: „Nimic cu adevărat, nimic nu este mai mare decât femeia cea cu evlavie și pricepută spre a pune în rânduială viața bărbatului său și a formăului (modela) sufletul lui în cele ce va voi. Că nici pe prieteni, nici pe dascăli, nici pe boieri nu-i va suferi bărbatul, așa precum pe soția sa cea împreună locuitoare, când îndeamnă și sfătuiește” (*Împărțirea de grâu*, Cuvânt pentru morala și podoaba femeilor, Buzău, 1833, p. 404). Și iarăși același dumnezeiesc Părinte Ioan Gură de Aur, arătând că nu podoaba cea dinafară face pe femeie plăcută bărbatului, ci așezarea ei cea bună și evlavioasă, zice: „Căci de trebuie să faci ceva, o, femeie, spre plăcerea bărbatului tău, sufletul se cuvine să-l împodobești, nu trupul tău. Că nu te face pe tine aurul cel dimprejurul tău așa de dragăstoasă și de poftită de bărbatul tău, precum curăția și dragostea cea către el și a fi gata de a muri pentru soțul tău.

Aceste fapte bune ale tale mai mult robesc pe bărbatul tău. Fiindcă podoaba din afară și i se împotrivește lui, multă cheltuială și grijă pricinuindu-i. Iar dragostea și curăția nici griji nu pricinuiește, nici cheltuială nu face, ci cu totul dimpotrivă. Încă se satură de obicei bărbatul de podoaba din afară, iar podoaba sufletului în toate zilele înflorește și mai mare aprinde flacăra. Pentru aceasta, de voiești să placi bărbatului tău, împodobește-ți sufletul cu evlavie, cu curăție, cu supunerea și cu purtarea de grijă a casei. Pe acestea nici bătrânețile nu le strică, nici boala nu le prăpădește. Pentru că pe podoaba trupului vremea cea multă a șters-o, iar bunătățile sufletului nu pier niciodată” (idem, p. 405).

Altă datorie a femeii în familie este de a nu se împodobi cu haine luxoase și cu fel de fel de podoabe deșarte spre sminteala și amăgirea bărbaților celor pătimași și neîntemeiați în credință, ci să se poarte cu haine smerite și cuviincioase, potrivit femeilor creștine. Acest lucru îl arată Sfântul și marele apostol Pavel, zicând: *Asemenea și femeile cu podoabă de cinste, cu sfială și cu curăție: nu din păr împletit și din aur și din mărgăritare, sau din veșminte de mult preț, ci cu fapte bune, precum se cuvine unor femei care se fac mărturisire de evlavie* (I Tim. 2, 9-10). Și marele apostol Petru, arătând același lucru femeilor creștine, zice: *Podoaba voastră să nu fie cea din afară a împletirii părului sau podoabele cele de aur și îmbrăcămintea hainelor celor scumpe. Ci să fie omul cel tainic al inimii într-o nestricăcioasă podoabă a duhului blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu. Că așa se împodobeau*

odinioară și sfintele femei care nădăjduiau în Dumnezeu, supunându-se bărbaților lor. Precum Sarra îl asculta pe Avraam și-l numea pe el domn, ale cărei fuce sunteți dacă faceți ce e bine și nu vă temeți de nimic (I Petru 3, 3-6).

Încă trebuie să arătăm și aceasta că femeia, oricât ar fi de frumoasă, de învățată sau de bogată, dacă îi va lipsi viața cea curată și podoaba faptelor celor bune, nici o valoare nu are în lume. Acest mare adevăr ni-l arată nouă dumnezeiasca Scriptură, zicând: *Precum este cercelul de aur în nările porcului, așa este frumusețea femeii de nărav rău* (Prov. 11, 22). Dumnezeiescul și marele prooroc Isaia, arătând mânia lui Dumnezeu care vine asupra femeilor celor ce se mândresc și se împodobesc cu podoabele cele din afară, care se dau cu diferite parfumuri și se sulemenesc pentru a mirosi pe drumuri și care joacă prin localuri și cântă cântece lumești prin care înșală pe bărbații cei tineri și îi duc în prăpastia curviei și a preacurviei, zice așa: *Acestea zice Domnul; pentru că s-au înălțat fetele Sionului, și au umblat cu grumajii ridicați, și clipind cu ochii și cu pășitul picioarelor împreună târăsc hainele și împreună joacă cu picioarele, va smeri Dumnezeu pe doamnele fetele Sionului, și Domnul va dezveli chipul lor în ziua aceea. Și va lua Domnul mărirea îmbrăcămintei lor și podoabele lor și gâteliile părului lor. Și podoaba grumajilor lor și țințele lor și podoaba feței lor și tocmirea podoabei celei de mărirea. Și ghirdanele și brățările și împletiturile părului și verigile mâinii drepte și inelele și cerceii. Și*

podoabele de porfiră și așternuturile cele de casă. Și oglinzile cele strălucitoare și pânzeturile cele subțiri și turbanele cele ușoare. Și hainele roșii și visonul cel cu aur și cu vânăț țesut, și paturile cu așternuturile lor. Și în locul mirosului celui frumos va fi praf, și în loc de brâu te vei încinge cu funie, și în locul podoabei celei de aur a capului, vei avea pleșuvie pentru faptele tale, și în locul hainei celei de porfiră te vei îmbrăca cu sac. Și fiul tău cel preafrumos pe care-l iubești de sabie va cădea și cei mai puternici ai voștri de sabie vor cădea și se vor smeri. Și vor plânge sicriile podoabelor voastre și vei rămâne singură și te vei lovi de pământ (Is. 3, 15-25).

Am adus aici mărturiile Sfintei și dumnezeieștii Scripturi despre mânia și pedeapsa lui Dumnezeu care vine asupra femeilor celor rele, care se împodobesc cu podoabe deșarte și care se dau cu parfumuri și cu sulemeniri și care se dau la jocuri și la destrăbălări, prin care nu numai că bărbaților și părinților lor fac mare cheltuială, dar sunt și de mare sminteală celor ce le văd și duc de răpă morala familiei lor și a societății în care trăiesc. Aceste femei ușoare de minte aduc societății mare dezbinare și tulburare, multe certuri, gelozii, despărțiri, judecăți între soți și între oamenii pe care îi smintesc din așezarea cea bună cuvenită creștinilor, aduc bătăi și chiar morți.

Aceste puține le-am arătat despre rolul femeii în familie, iar acum, spre încheiere venind cuvântul nostru, zic: Să ajute Preabunul Dumnezeu tuturor femeilor celor binecredincioase să-și facă datoria în familie după puțina noastră sfătuire de mai sus. Amin.

CUVÂNT² AL PĂRINTELUI DUMITRU
STĂNILOAE CĂTRE OBȘTEA MĂNĂSTIRII
SIHĂSTRIA, ÎNSOȚIT DE O PREZENTARE A
PĂRINTELUI CLEOPA

Părintele Dumitru: Preacuvioși părinți, cum am spus și în biserică azi dimineață, tot așa spun și aici: îmi este tare greu să vorbesc unor părinți care se îndeletnicesc cu viața duhovnicească, care și-au făcut din aceasta un scop al vieții lor, eu, care nu știu decât din cărți câte ceva, din auzite de la unii dintre dumneavoastră, încât e ca și cum ai învăța pe unul care înoată cum să înoate, tu singur fără să fi înotat vreodată. Așa că iertați-mă dacă îmi iau îndrăzneala să spun și eu câte ceva din cele ce am auzit și din cele ce am citit.

Ce să vorbesc despre viața călugărească eu, care nu m-am atins de ea în nici un fel, decât că m-am întâlnit cu unii dintre părinți? Ce să spun despre ascultare eu, care n-am făcut nici o zi de ascultare? Ce să spun despre rugăciunea neîntreruptă eu, care n-am încercat-o niciodată? Să-mi spun și eu niște gânduri, niște păreri, și veți judeca preacuvioșiile voastre așa cum ascultă un părinte pe un copil - care își dă și el cu părerea despre unele lucruri ale oamenilor mari -, și le primește zâmbind pentru temeritatea cu care vorbește acela.

² Rostit în anul 1977.

Eu socotesc că viața călugărească este și astăzi foarte însemnată pentru Ortodoxie, pentru Biserica noastră și pentru credincioșii noștri. Sunt mulți care socotesc că viața călugărească aparține unor timpuri trecute, că ea nu se mai potrivește cu lumea de astăzi, cu omul de astăzi. Poate că sunt și printre părinții călugări unii, nu aici, ci prin alte părți, care se simt puțin dați la o parte de societate, că nu mai au nici un rost, că nu mai sunt oameni în actualitatea vieții de astăzi. Eu cred că asta este o judecată greșită. Cel puțin Ortodoxia nu poate să se împlinească fără viața călugărească. Pe lângă faptul că cel ce îmbrățișează viața călugărească și-a făcut scopul principal de a înainta spre Dumnezeu, de a se curăți, de a se desăvârși, pe lângă faptul că înaintează mai mult decât ceilalți creștini în această viață, în general, părinții călugări împlinesc un rost mare în ochii celorlalți credincioși, pentru că Ortodoxia nu este numai o credință teoretică, nu este numai o gândire despre Dumnezeu, numai o știință despre anumite fapte ale Domnului Hristos, ci înseamnă o hotărâtă angajare pe acest drum al urmării lui Hristos.

Hristos n-a venit, cum se spune la catolici sau la protestanți, numai ca să plătească pentru păcatul nostru, cu jertfa Lui, cu crucea Lui, ca noi să nu mai facem nimica, că El ne așteaptă ca să ne mântuim, ci a venit ca să ne arate un chip de viață nouă. A venit ca să ia un trup pe care să-l umple de toată puterea dumnezeiască și această putere să ne-o comunice și nouă, să ne-o transmită și nouă, așa cum ne transmitem noi unii altora păcatele și câteodată și câte

puțin bine pe care îl avem. El a venit să umple un trup apropiat trupului nostru de toată puterea dumnezeiască și această putere dumnezeiască să ne-o transmită și nouă.

Deci viața creștină înseamnă viață după chipul lui Hristos și cu puterea lui Hristos. Și numai acela este creștin adevărat care pornește pe acest drum, iar cei ce pornesc mai serios pe acest drum sunt părinții călugări. Eu cred că omenirea n-a renunțat la acest drum de a se ridica pe trepte mai înalte ale vieții omenești. Sau dacă ni se pare că mulți au renunțat la acest drum, apoi aceasta are urmări foarte nenorocite pentru omenire.

Dacă sunt atâtea patimi între oameni astăzi, dacă e atâta neorânduială între popoare și între oameni, dacă mulți dintre tineri nu mai vor să știe de nici o rânduială a vieții, dacă oamenii se urăsc cum nu s-au urât niciodată, dacă oamenii se sapă unii pe alții, dacă oamenii se urăsc atât de mult astăzi, înseamnă că s-au înmulțit patimile, că nu au luat în serios chemarea lui Hristos spre a urma pildei Lui, și omenirea nu va putea scăpa de această stare dacă nu va porni pe acest drum al micșorării patimilor din ei și al urmării chipului de viață a lui Hristos. Și cine poate să le arate puțința de a urma pe această cale mai mult decât părinții călugări? Eu cred că ei sunt pionierii omenirii celei noi, omenirii viitoare, pe care dacă nu se va prinde omenirea în general nu va merge spre bine.

Așa că dumneavoastră nu sunteți înapoia omenirii, ci sunteți înaintea ei. Sunteți modele după care trebuie să pornească oamenii, sunteți modelele

unei vieți mai iubitoare de oameni, de legături mai bune între oameni, de legături mai calde, mai frățești, mai prietenești, mai smerite, mai curate, mai blânde, mai răbdătoare. Acestea sunt virtuți fără de care nu poate trăi omenirea în general, dacă n-ar exista cât de puțin între oameni, și numai în măsura în care se vor înmulți aceste virtuți între ei, numai în măsura aceasta va putea să mai trăiască omenirea, că altfel vine potopul cel mare al patimilor, care o va îneca în întregime.

Încât dumneavoastră sunteți înainte-mergători pe acest drum, aveți această încredere că sunteți înainte-mergători ai omenirii pe acest drum al micșorării patimilor, al înmulțirii iubirii, al înmulțirii smereniei, al înmulțirii răbdării, al înmulțirii întrajutorării, al înmulțirii îngăduirii unuia față de altul. Sunteți pe drumul acesta la treptele cele mai ridicate și eu aș fi foarte fericit să văd cât mai mulți mergând cu hotărâre pe acest drum. Nici un fel de zăbavă, nici un fel de șovăială să nu vă cuprindă, ci cu toată hotărârea să mergeți pe acest drum care este drumul spre Dumnezeu și drumul spre omenire cât mai avansată, drumul pe care trebuie să meargă omenirea dacă nu vrea să se piardă. Asta este actualitatea monahismului astăzi mai mult decât oricând.

Omenirea mai înainte nu era așa de plină de patimi și nici nu era atâta lipsă ca astăzi de exemple eroice, de exemple puternice care să-i șocheze pe oameni, care să-i impresioneze pe oameni. Și să știți că nimic, așa spun sfinții toți în scrierile lor și sunt convinși toți de asta, nimic nu poate impresiona mai

mult pe oameni decât pilda. Că dacă le vorbim, atunci ei zic: „Astea sunt vorbe frumoase, că toți spun vorbe frumoase, dar nu-i posibil să se împlinească lucrurile acestea”. Ori dumneavoastră arătați că este posibil să se împlinească. Acesta este lucrul unic pe care îl aduc călugării, arată că este cu putință să se meargă pe acest drum. Aceasta am voit să spun despre actualitatea monahismului.

De ce au atâta admirație călugării din Occident pentru monahismul nostru din Răsărit? Pentru că în Occident și călugării, ca toți creștinii, cred că despre Dumnezeu trebuie să speculăm numai, să spunem fel de fel, că o fi așa, că o fi pe dincoale, că avem o învățătură, dar nu să trăim după pilda Lui. Or, aceasta deosebește Răsăritul și Biserica noastră, că ia în serios calea urmăririi vieții lui Hristos și calea sfințeniei.

Și atunci Duhul Sfânt întărește această mișcare și putem ajunge la trepte foarte înalte. Asta e ceea ce deosebește Ortodoxia de catolicism și de protestantism, care spun că te mântuiești fără fapte: „Ajunge că a adus jertfă Hristos. Ce să mai punem și noi faptele noastre? N-are lipsă să se mai pună. Nu este de nevoie să se mai pună. Noi trebuie să credem că Hristos a făcut totul”.

Or, Hristos a umplut trupul de toată puterea. Hristos e rezervorul de putere al trupului. E rezervor de putere dumnezeiască în trupul și în mintea lui Hristos cel omenesc. Cum s-a spus astăzi în Evanghelie: „Tată, ai dat Fiului Tău întrupat stăpânire peste tot trupul, ca să dea celorlalți tot ce a primit El în trupul Lui și ca să dea prin aceasta viață veșnică. Și

viața veșnică aceasta este: Să te cunoască pe Tine Unul adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis”. Dar să-L cunoască nu cu teoria, ci să-L cunoască cu fapta, că aceasta este adevărata cunoștință. Altfel cunoști ceva când trăiești înăuntru și altfel cunoști din auzite.

Și asta este viața veșnică: când ai în tine puterea lui Hristos și puterea Duhului Sfânt, care vine prin Hristos. Și dacă Îl iubim pe Hristos și dacă ne lipim de El, toată puterea Tatălui care s-a pus în El, ne-o dă nouă. Așa a spus El astăzi: I-ai dat Lui putere ca s-o dea celorlalți, ca să dea tot ce I-ai dat Lui, să dea tuturor. I-ai dat stăpânire peste tot trupul, I-ai dat stăpânire peste trupul pe care l-a luat El, Fiul lui Dumnezeu, dar prin aceasta I-ai dat stăpânire peste tot trupul. Ce stăpânire? Nu așa, ca să-i poruncești să meargă de colo până colo, ci I-ai dat stăpânirea duhului peste trup, ca duhul să îl stăpânească. Cu alte cuvinte să stăpânească libertatea de patimi, să fie trupul la dispoziția duhului, duhul să stăpânească în om. Asta este propriu-zis Ortodoxie și Ortodoxia o realizează. În gradul cel mai înalt o realizează călugării. Cu alte cuvinte, Ortodoxia se distinge prin faptul că năzuiește spre sfințenie.

Sfântul Apostol Pavel pe toți adresanții în epistole îi numește sfinți. Dar cei care pornesc cel mai în serios spre vârful sfințeniei sunt călugării, și sfințenia este treapta cea mai înaltă de umanitate, de omenitate. Sfântul este cel mai delicat dintre oameni, cel mai blând dintre oameni, cel mai smerit dintre oameni, cel mai curat dintre oameni, care răspândește

în jurul lui o bună mireasmă, buna mireasmă a lui Hristos, care este mai întipărit decât oricine de chipul lui Hristos, care năzuiește mai mult decât toți să crească la statura duhovnicească a bărbatului deplin care este Hristos.

Fiecare om se umple de la Botez de Hristos, dar unii fac această creștere prin împreuna lor lucrare mai mult, iar alții o fac mai puțin. Călugării sunt cei care năzuiesc să facă să crească în ei acest om nou după chipul lui Hristos mai mult decât toți ceilalți, să se întipărească în ei mai adânc și mai deplin chipul lui Hristos. Așa că să aveți convingerea că nu poate omul

- omenirea - să înainteze decât pe această cale, făcându-se după chipul lui Hristos. A spus Sfântul Apostol Pavel: până nu va lua Hristos chip în voi, până nu veți deveni asemenea cu Hristos, până nu veți crește la statura bărbatului desăvârșit, nu veți ajunge și la cunoștința lărgimii, lățimii, înălțimii și adâncimii dragostei lui Hristos.

Nu-mi este mie să vă vorbesc despre calea care duce spre aceste înălțimi și despre aceste înălțimi prin care se realizează omul adevărat și în același timp înaintează spre Dumnezeu. Nu poți înainta spre Dumnezeu fără să realizezi omul adevărat și nu poți să realizezi omul adevărat fără să înaintezi spre Hristos, că Hristos este modelul adevărat. Hristos este cel Care ne-a zidit pe noi, Fiul lui Dumnezeu, că El ne-a zidit ca frați, după chipul Lui. Și pentru că acest chip s-a întunecat, El a venit ca să arate în El Însuși cum se realizează omul, pentru că noi nu ne sileam să realizăm. Deci ca să ne realizăm noi ca oameni cu

adevărat, trebuie să mergem pe calea aceasta pe care ne-a arătat-o Hristos. El ne-a arătat chipul adevărat.

Cum să pornești? Ascultarea este cea dintâi. O spun toate cărțile duhovnicești ale părinților. Și ascultarea este modelul pe care ni l-a arătat mai mult decât oricine Domnul nostru Iisus Hristos. Fiul lui Dumnezeu cel născut din Tatăl este Fiu, are dragoste de fiu. Nu ascultare plină de spaimă, ci ascultare din dragoste. Dar făcându-se om, El s-a făcut ascultător și ca om, arătându-ne cum să fim și noi ascultători ca oameni. Și s-a făcut ascultător până la moarte. Din dragoste. Și încă moarte pe cruce. Și a luat chip de rob, adică chip de ascultător, chip de slugă. Că oamenii de astăzi zic: „Lasă, că dacă te prea smerești, înseamnă că te umilești, te disprețuiești, nu mai ești om cu demnitate”. Ce minciuni sunt acestea! Când asculți mai mult, dar asculți nu din frică, ci asculți din dragoste, atunci ești cel mai liber și cel mai demn.

Când asculți de fratele tău care îți spune un cuvânt de îndemn, atunci mergi pe calea cea mai bună. Când asculți de preot, când asculți de înaintestătător în mănăstire, când asculți de tot omul care spune ceva bun, atunci te găsești și tu mai ușor pe tine însuți. Că nu te găsești tu așa de ușor pe tine însuți, nu găsești ușor drumul pe care vrei să mergi, pentru că e încurcat de păcate, e încurcat de mândrie, e întunecat de fel de fel de hățișuri. Celălalt are curaj să-ți spună: „Măi, să mergi pe acest drum, acea cale nu e bună”. Și ascultă de el. Și mai ales călugărului i s-a dat, pentru că el are năzuința aceasta să meargă pe drumul cel drept, i s-a dat cea dintâi cerință: ascultarea.

Toate scrierile duhovnicești vorbesc minunat de ascultare. Ascultă de oricine. Cere sfatul oricui. Dar dacă ai în mănăstire un înainte-stătător sau un povățuitor, ascultă de el în mod desăvârșit. Ascultă de el, că atunci tu ți-ai luat toată răspunderea. Tu nu mai ai nici o grijă. Așa cum un copil care, dacă ascultă de ce îi spune tatăl său, nu mai are nici o grijă. El merge sigur cum trebuie. Așa e și călugărul: Dacă ascultă, el și-a luat toată răspunderea. Chiar dacă a făcut ceva greșit, dar a făcut în baza ascultării, nu va răspunde el, ci va răspunde cel ce i-a spus să facă așa, încât spune Sfântul Ioan Scărarul că cel ce ascultă împlinește toate virtuțile și ascultarea e drumul cel mai scurt spre Dumnezeu, drumul prin care tai toate păcatele.

Numai de ascultare dacă te-ai ține, nu ai mai săvârși nici un păcat . În ea e și smerenie , e și înfrânare. În ea e și răbdare. În ea e și blândețe. În ea e și neîmpotrivire; în ea e și lipsă de mândrie; în ea e și respect față de celălalt de care ascuți. Ce mare lucru este ascultarea! Înainte-stătătorul îți degajează drumul de toate piedicile, îți găsește drumul drept. Adică îl degajează așa cum se duce un tată la pădure, merge înainte și îi deschide cărarea fiului. Și te duci după el și el curăță și roua, nici nu te uzi, nici nu te împiedici de măracini, că el merge și îți deschide cărarea. Așa îți deschide înainte-stătătorul cărarea și mergi pe drumul cel drept. Și dacă el îți va da un sfat greșit, îl privește, el va răspunde. De aceea, mai ales pentru începători, drumul cel mai sigur și cel mai scurt este drumul ascultării.

Ascultă și vei fi fără nici o grijă, el va răspunde de tine. „El și-a luat răspunderea pentru mine”. Și, cum am spus, prin ea câștigi toate virtuțile și prin ea ai putere să scapi de toate patimile. Ce mare lucru este să te încrezi în cineva! Să ai încredere desăvârșită în cineva. Să n-ai nici o umbră de îndoială în cineva. Cât te chinuiește faptul că te îndoiești că „ăla nu e bun”, că „ăla cine știe ce gândește”, că „ăla nu mă respectă destul”, că „ăla e așa...”; mereu te chinuiește asta. Dacă ți-ai pus încrederea cu totul întru cel care te conduce, în întâi-stătător, în povățuitor, ai o încredere nețârmurită și aceasta îți dă o liniște și o bucurie: „Eu am încredere absolută, eu am încredere totală în acesta, eu am găsit omul în care pot să am încredere totală”.

Așa că se va gândi el că are o răspundere în fața lui Dumnezeu și va avea grijă să-ți poruncească să faci numai ceea ce îți este de folos. Lasă că are să vadă el în gândul lui: „Ce să-i cer?” Și când va vedea că eu fac ceva nepotrivit pe baza poruncii lui, va avea el muștrări: „Nu l-am îndrumat bine, ia să-l îndrept”. Deci îl ajuți și tu, ascultătorul, pe el să fie și mai cu judecată. Fiecare câștigă, dar cel mai liniștit este cel ce ascultă. Să nu crezi că aceasta este împotriva demnității și împotriva puterii. E așa de mare putere în a asculta! Acela se biruiește cu adevărat pe sine însuși care poate asculta. Nu din frică, ci liber: „Eu liber mi-am pus viața mea la dispoziția lui, așa cum și-a pus-o Hristos la dispoziția Tatălui”. Și să crezi că el reprezintă pe Hristos, că el vorbește în numele Domnului, el tremură în fața Domnului pentru mine.

El tremură în fața Domnului pentru mine și se gândește la răspunderea în fața Domnului pentru mine. De aceea prin el îmi vorbește Hristos.

Mereu spune Sfântul Simeon Noul Teolog: „Să privești pe fiecare om ca pe Hristos”. Să-l privești pe fiecare ca pe Hristos. Ce mare lucru este! Pentru că Hristos S-a făcut om, a luat față omenească. Hristos stă la baza fiecărui om. Hristos trebuie cinstit, trebuie cinstită fața fiecăruia, pentru că Hristos vrea să facă din fața fiecăruia o față a Sa. Când îmi cere cineva ceva, Hristos îmi cere, când îmi cere un lucru bun. Când întâmpin un om care are lipsă de ajutorul meu, de cuvântul meu, Hristos mi-l trimite ca să mă pună la încercare, ca să vadă cât de mult mă pot eu învinge pe mine. Mă îndeamnă la ceva, Hristos mă îndeamnă prin el și în primul rând prin întâi-stătător. Să știi că în el este Hristos care a luat chip concret în fața sa. Asta e calea cea mai scurtă, socotesc eu, după judecată, nu din experiență, vă spuneam, ci după judecată. Le ai pe toate, că altfel trebuie să lupți cu patimile sau cu dracii pe rând. Dar atunci toți sunt acolo și lupți cu toți și ai scăpat de toți prin ascultare. Altfel, dacă iei lupta cu unul, te lupți cu unul, dar altul te atacă prin spate, te atacă altul din altă parte, niciodată nu isprăvești. Trebuie să ai lupta odată cu toate. Și nu poți duce lupta odată cu toate decât prin ascultare.

Și-ți dă putere să-l afli. Îți dă putere Hristos care este în el și care îl face să tremure pentru viața ta. Adică începătorul trebuie să asculte, iar întâi-stătătorul trebuie să tremure pentru tine. „Cum îl îndrum eu pe acesta? Eu sunt pus de Hristos. Prin

mine se arată Hristos”. Și lasă să tremure el pentru tine. Și să ai și milă de el. „Uite, el și-a luat răspunderea pentru mine”. Și să-l iubești pentru aceasta, că „el și-a luat răspunderea pentru mine și are grijă de mine”. Deci eu așa socotesc, că mare este virtutea aceasta a ascultării.

Și apoi trebuie să înaintăm. Și rugăciunea și ascultarea trebuie să le facem împreunate mereu cu gândul la Hristos. Hristos ne-o cere aceasta. Hristos îmi cere să mă înfrânez pe mine însumi de la mândrie. Ascultarea lovește mai ales mândria. Și mândria este lucrul cel mai groaznic. Prin mândrie noi credem că, mă rog, ne desfășurăm pe noi înșine, ne lărgim pe noi înșine, creștem noi înșine. Da de unde! Creștem ca un pufai, creștem ca o bășică de săpun. Prin mândrie te golești pe tine, că toți fug din jurul tău, toți te ocolesc, nimenea nu mai e sincer cu tine. Te laudă în față, poate, dar tu îi disprețuiești. Ei, dacă ai putere, te lingușesc; dacă n-ai putere, ți-o spun în față prin cuvinte. Și ai rămas singur, și omul singur e cel mai neputincios. Își vede toată neputința. Încât cel mândru este cel mai singuratic. Ca să nu fii singur trebuie să fii smerit și atunci toți te înconjoară. Dacă ești smerit, toți intră în comuniune cu tine, în comunicare cu tine, și îți transmit putere și puterea aceasta vine de la Dumnezeu.

Așa că să ne ferim de mândrie, de singurătatea pe care o aduce mândria. Aceasta este suprema neputință, acesta este golul. Ne golim de tot. Acesta e iadul. Așa precum putem trăi într-un fel de plinătate, într-un fel de arvună a plinătății în Dumnezeu încă de

aici, așa putem trăi și în iad încă de aici. Și iadul este mândria mai ales și celelalte patimi. Că toate te fac să te ocupi numai de tine însuși. Și când te-ai ocupat numai de tine însuși, te-ai izolat, te-ai rupt de ceilalți și s-au rupt și ei de tine.

Viața călugărească este și o viață a comuniunii, a comunicării de putere. Și unde este mai multă comunicare de putere decât în obște? Obștea nu trebuie să fie numai ceva așa, din afară, că suntem acolo împreună, că mergem la lucru împreună, că mâncăm împreună, că suntem toți dintr-o mănăstire. Obștea trebuie să fie și o legătură lăuntrică, frățască, să te rogi pentru toți ceilalți ca și ei să se roage pentru tine. Să le spui cuvânt bun de îndemn la toți, cu blândețe, nu cu asprime. Să te smerești în fața tuturor, că și ei se vor smeri în fața ta. Să le arăți în toate felurile iubirea ta, ca și ei să-ți arate iubirea lor. Și atunci se lipsesc membrii obștii, se lipsesc așa cum se lipsesc celulele sau mădularele în trup, cum se lipsesc toate în Hristos care puternic de tot le leagă pe toate.

Obștea trebuie să fie un model de unire lăuntrică, de iubire. Ai lăsat părinți, ai lăsat frați, iubirea față de cei din obște trebuie să fie mai mare decât iubirea naturală, decât iubirea firească față de părinți și de frați. Să te simți ca într-o familie, să simți că toți sunt pentru tine, dar și tu pentru toți. Să te întărești unul pe altul la rugăciune și să înveți de la fiecare ceea ce are el bun, că fiecare are o calitate. „Ia să mă gândesc și eu să am calitatea lui”. Să te socotești că tu nu ai nici o calitate și că toți ceilalți au câte o calitate. Și ia surprinde de la fiecare calitatea pe

care o are, ca să înveți de la fiecare. Să iau pildă de la fiecare. Că vreau să iau putere de la fiecare. Să-i cer cuvânt de putere, să-i cer ajutor. Să-l rog să-mi arate cum să scap de o scădere sau de alta. Să văd cum a învins el o anumită scădere. Să-l întreb cum a învins-o ca să merg și eu pe drumul lui. Să-l rog să mă ajute. Pe toți să-i rugăm să ne ajute. Fiecare să ne ajute într-un fel cu ce are el bun. Cred că asta e viața de obște.

Viața de obște nu e ceva din afară. Nu au venit părinții în obște numai așa ca să fie la un loc aici, ca să poată să câștige mai ușor cele ale traiului, ci au venit în obște ca să găsească o legătură lăuntrică, să găsească o frățietate lăuntrică, să găsească o căldură în această comunicare între ei. Să se simtă încălziți fiecare de dragostea tuturor. Să simtă cum toți se roagă pentru el și se interesează fiecare de fiecare la ce treaptă este și cum poate fi ajutat ca să înainteze. Să nu se simtă omul singur. Nu este bine să fie omul singur. Ne-a spus Dumnezeu că nu este bine ca omul să fie singur. Omul singur este omul slab. Deci asta este: ascultarea, dragostea față de toți frații din obște, rugăciunea pentru toți.

Se spune în toate cărțile duhovnicești că nu e bine să avem gânduri în rugăciune. Să ne dezlipim de toate gândurile, dar să ne dezlipim mai ales de gândurile pentru anumite interese. De pildă mă rog și mă gândesc că: „Ei, uite, ar trebui să mai am și eu în cameră ceva, să câștig și eu ceva, sau să mă duc la stareț să-i spun să-mi dea o haină mai bună. Ei, să mă mai odihnesc puțin că prea m-am obosit”. Sau alte lucruri.

Oamenii din lume au multe alte griji: griji pentru slujbă, griji ca să ajungă la un post mai înalt, griji ca să roage pe cineva să intervină, griji că l-a supărat cineva, cum să-i răspundă, cum să se răzbune. Astea nu sunt bune, astea toate trebuie înlăturate când te rogi. Dar nu trebuie înlăturată grija pentru fratele care știi că e pe cale să se piardă, care are lipsă de ajutorul rugăciunii tale, grija de mântuirea fiecăruia din frații tăi. Ne putem gândi atunci la cei care sunt în lume, care ne-au rugat să ne rugăm pentru ei. Ne putem gândi la ei, la greutățile cu care se luptă, să ne gândim cu iubire la ei când ne rugăm, să suferim pentru ei.

A venit cineva și mi-a spus un necaz, o femeie necăjită, cu copii, bolnavă. Să suferim pentru durerea ei și când ne rugăm să ne gândim la durerea ei. Dumnezeu nu ne cere să nu ne gândim la durerea lor și la suferința lor. Să ne însușim suferința lor, să trăim pentru ei, să ni se rănească inima, ca să zicem așa, de rana dragostei.

Este o rană a dragostei pentru Dumnezeu, dar este și o rană a dragostei pentru oamenii care suferă. Să ne simțim și noi răniți de dragostea acelora.

Să nu fim aici nici fiecare numai pentru el singur, nici numai pentru obștea noastră, ci să fim pentru toți care ne-au spus de suferința lor. Și să suferim pentru ei și să ne rugăm pentru ei. Să ne rugăm cu tărie, să nu ne rugăm indiferent. Să ne rugăm suferind, să suferim în fața lui Dumnezeu și să ne rugăm cum suferă el. Cred că așa suferea Moise când se ruga pentru evrei. Cred că așa suferea

Domnul când se ruga pentru noi: *Milă Mi-e de popor.* Cred că suferea. Să suferim pentru ei și să ne rugăm.

Să ne gândim cu suferință, că dacă ne gândim cu suferință, nu ne gândim cu poftă la ei: „Ah, ce bine că nu sunt și eu ca ei!”, „Ah, ce frumoasă e femeia aceea care mi-a spus să mă rog pentru ea!”, „Ah, ce bine că are atâția copii și, uite, eu nu sunt ca el și dacă aș avea și eu!”, „Uite că el face atâtea pentru copiii lui și eu nu fac pentru mine nimic!”. Să ne gândim la necazurile lor și nu la frumusețile, lucrurile bune, pozitive pe care le au. Să ne gândim la suferințele lor, că toate sunt legate cu suferințe. Și să suferim rugându-ne pentru ei și atunci nu vom fi ispitiți de păcate în rugăciunea noastră. Și să strigăm cu aceeași forță, să nu-L lăsăm pe Dumnezeu când Îi cerem ajutor nu numai pentru noi, dar nici pentru altul. „Doamne, nu Te las până nu-l ajuți pe cutare! Mă doare, nu Te las, că mă doare sufletul pentru el! Doamne, nu Te las, știu că sunt un păcătos, scapă-mă de păcatele mele, dar, Doamne, nu Te las până nu Îl ajuți și pe celălalt!”

Împărăția lui Dumnezeu se ia cu sila, dar se ia cu sila nu numai pentru mine. Nu să caut să o iau cu sila numai pentru mine, ci să caut să o iau cu sila și pentru frații mei, pentru cei din obște și pentru ceilalți. Într-o oaste luptă toți, nu luptă fiecare soldat numai pentru el singur. Că dacă luptă numai pentru el singur și fiecare va lupta numai pentru el singur, toți se vor pierde. Ia să-mi conjug lupta mea cu el, să luptăm împreună, să țintim împreună spre dușman. Pune pușca ta lângă pușca mea. Hai să tragem

împreună din tunul acesta, că dacă zici: „Numai eu vreau să trag”, nu mai facem nimic. Să luptăm împreună împotriva dușmanului, să luptăm împreună ca să cerem îndurarea lui Dumnezeu.

Obștea trebuie să fie o armată încheată, care se apără nu numai pe ea, ci apără și pe frații din lume. Așa ne vom face și mai necesari lumii. De aceea vin oamenii la noi și de aceea ne socotesc oamenii necesari. Că dacă noi nu ne vom mai ruga și nu vom mai face nimic pentru ei, atunci vor zice: „A, păi ăștia se ocupă numai de ei, de ce să ne mai ducem la ei?”. Dar așa, dacă ei simt că suferi pentru ei, că-i ajuți la vreme de necaz, că te rogi pentru ei, că s-a revărsat asupra lor puterea rugăciunii tale, atunci își vor da seama ce rost mare are călugărul în viața Bisericii întregi și în viața poporului. Ne facem utili și așa a fost monahismul românesc întotdeauna, a fost de mare mângâiere poporului nostru. Sihaștrii aceia au spovedit pe voievozi, au spovedit pe ostașii care se duceau la luptă, i-au întărit, i-au îmbărbătat de și-au apărat țara și și-au purtat greutățile în istoria noastră plină de greutate. Au jucat un rol mare. Nu s-a văzut cum se duc ei în luptă, nu s-a văzut cum lucrează ei pe câmp sau în meșteșugării, dar pe dedesubt se simțea că era puterea lor. Așa trebuie să simtă și acum, să simtă poporul că pe dedesubt e puterea călugărilor care îi sprijină. Puterea lui Dumnezeu care prin călugări îi sprijină.

Eu n-aș vrea să mai lungesc vorba. Ca să rezum, rămân acestea deocamdată: ascultarea, închegarea frățească a obștii, suferința fiecăruia pentru toate

neajunsurile celui alt și rugăciunea pentru ei și suferința pentru cei ce vin la noi să ne rugăm pentru ei și dragostea pentru ei, dragostea această curată pentru ei și pentru mântuirea lor, nu dragostea pentru plăcerea lumii.

Noi nu ne mai gândim la noi. Călugărul nu se mai gândește la el, că atunci e tare în fața lui Hristos, când nu se gândește la el. Când se gândește la el, s-a închis în el însuși și e slab. Când nu te mai gândești la tine și te gândești numai la puterea lui Dumnezeu și la aproapele tău atunci ești tare, atunci te umpli de Dumnezeu. Când nu mai ești tu plin de tine, te umpli de Dumnezeu. Te golești de tine, ca să te umpli de Dumnezeu. Să te faci vas golit de orice lucruri care încurcă.

Într-o casă plină de tot felul de lucruri alandala, nu mai intră nici un oaspete. Cum va intra Dumnezeu într-un suflet care e plin de tot felul de lucruri alandala în el? Trebuie să fie curat în casa ta. Trebuie să fie curat, trebuie să fie toate aranjate bine, că atunci intră Dumnezeu acolo. Trebuie să fie casa deschisă pentru El, pregătită pentru El, curățită pentru El și atunci intră oaspeții cu bucurie. Trebuie să te duci numai la El, să nu te mai preocupi de tine când vine oaspetele. Cu atât mai mult intră Dumnezeu cu bucurie când ești întreg în ușă și în întâmpinarea Lui și în jurul Lui când vine la tine, când toate sunt aranjate frumos în casa ta și când nu vede la tine nici un interes pentru tine, când nu vede că Îl primești pentru cine știe ce interes, ci Îl primești cu dragoste față de El.

Așa trebuie să ne fie sufletul, golit de toate lucrurile neorânduite, necuviincioase și necuvenite, plin numai de atenția față de El - ca să-L avem pe El -, plin de uimire față de El, plin de laudă față de El, plin de dragoste față de El, plin de bucurie față de El, întreg îndreptați spre El și numai spre El. Să nu ne mai vedem pe noi, și atunci ne vede El pe noi. Să nu mai fim întorși spre interesele noastre, ci întorși cu totul spre Dumnezeu, ca să reverse toată dragostea Lui peste noi și să simțim bucuria. Cine iubește cu adevărat pe altul se bucură deplin privindu-l pe altul. Dacă se privește pe sine, nu pe altul, nu îl mai iubește deplin pe acela și nici nu se mai bucură deplin de acela. Așa trebuie să privim numai la Dumnezeu, cu totul să fim prinși de privirea la Dumnezeu și deloc cu privirea la noi înșine. Bunul Dumnezeu să ne ajute, să vă rugați și pentru noi, păcătoșii.

Părintele Cleopa: Părinților și fraților, era de așteptat să auzim de la părintele profesor aceste cuvinte pline de mângâiere și înțelepciune duhovnicească.

Preacuviosul părinte profesor Dumitru Stăniloae este cunoscut nu numai în țara noastră, ci și peste mări și peste țări, pe alte continente, dar a rânduit Preacurata Fecioară Maria să se gândească în vara aceasta să vină să facă oleacă de popas și în această mică obște care este sub ocrotirea Maicii Domnului. Și iată că stând acolo la centru, în București, unde se ocupă cu atâtea traduceri pentru hrana duhovnicească a monahismului nostru ortodox și a tuturor creștinilor, iată cât de frumos vede el și viața călugărească. Dar

de ce o vede așa? Pentru că mai mult decât noi toți, el îi cunoaște pe Sfinții Părinți. Cel puțin așa îl cunosc pe Părintele Dumitru de zeci de ani - cel mai format în Sfinții Părinți, cel mai inițiat în traducerea lor. Și de aceea el ne vorbește așa de adânc despre viața de obște și despre viața creștină, pentru că el pururea este cu Sfinții Părinți în inima și în mintea lui.

Ați văzut ce a spus la început? Părintele profesor nu trăiește numai în țara noastră. El acum a venit de la Paris, poimăine pleacă la Atena, după aceea pleacă în Germania sau în Elveția. El a văzut ceea ce este în Occident de atâtea ori și la atâtea congrese: și la protestanți și la catolici. Și venind în țară vede și ce e la noi. Și vedeți ce v-a spus la început? Că monahismul mai are și astăzi un rol în viața poporului nostru, pentru că el dă pildă prin trăire și prin trăirea lui de fiecare zi și ceas și clipă spre o viață mai desăvârșită creștină, de la care creștinii trebuie să ia pildă în toată vremea. Aceasta a zis-o dumnezeiescul părinte Isaac Sirul așa: „Lauda Bisericii lui Hristos - zice el - este viața călugărească”.

Și părintele profesor așa a înțeles, că dacă noi ne vom face datoria după puterea noastră - cu toate că nu suntem oameni așa învățați, cei mai mulți dintre noi sunt oameni simpli - și dacă ne vom sili după puterea noastră să trăim cele ce citim și cele ce auzim, fiecare din noi va fi un fel de icoană și o pildă de urmat pentru ceilalți frați ai noștri și mai cu seamă pentru credincioșii din afară, care tocmai pentru aceasta doresc ei să vină la mănăstire, având credință că noi

ducem o viață mai înaltă decât ei și mai aproape de Dumnezeu.

Este foarte adevărat, chemarea noastră spre aceasta este, spre desăvârșire. Că noi am urmat acel cuvânt din Evanghelie care zice: ***Cel ce vrea să-Mi urmeze Mie să vândă toate, să le dea săracilor și să-Mi urmeze.*** Eu cu acest gând am venit. Și viața noastră aceasta, zice Sfântul Isaac, nu cere numai mântuire, ci desăvârșire. Că zice: ***Vrei să moștenești viața de veci? Păzește poruncile.*** Și a spus acela: ***Le-am păzit.*** Și Mântuitorul i-a spus: ***Dacă vrei să fii desăvârșit încă una îți mai trebuie.*** Care? Pentru mântuire îi erau de ajuns poruncile legii, pe care le păzise tânărul acela. Iar pentru desăvârșire i-a spus încă una. Care? ***Du-te, vinde averile tale, împarte-le la săraci și vino și urmează-Mi Mie.*** Cu acest gând a pornit fiecare din noi de la casa părintească: „Mă duc la mănăstire, las tată, mamă, toate, ca să-mi pot mântui sufletul cu ajutorul lui Dumnezeu”.

Părintele Dumitru a înțeles foarte bine, a vorbit ca un părinte duhovnicesc care a trăit în mijlocul nostru de zeci de ani. Bunul Dumnezeu să-i dea sănătate și mila lui Dumnezeu să-l întărească să ducă ***Filocalia*** până la capăt. Părintele, săracu', are 74 de ani, e cu doamna preoteasă aici, și până la vârsta asta l-a ajutat Dumnezeu și a văzut și tomul VI al ***Filocaliei***, care acum este la legătorie și o să facă pomană să ne dea 400 de bucăți. Și să vă rugați cu toții la Bunul Dumnezeu și la Maica Domnului să-l întărească să fie sănătos, să n-aibă piedici de undeva,

să meargă înainte cu **Filocalia**, că are mari gânduri, și mai cu seamă că această comoară filocalică a folosit monahismul nostru sute de ani. El vrea pe sfinții cei mai mari, unde sunt esențele cele mai mari duhovnicești, să-i pună în **Filocaliile** următoare. Tomul VII acum îl pregătește, urmează tomul VIII, IX, X și se gândește și pentru mai departe. Și părintele nostru Stăniloae se va duce la Domnul și noi ne vom duce, nu știm care poate înaintea lui, dar peste veacuri în mănăstiri se va citi la trapeză din **Filocaliile** traduse de Părintele Stăniloae.

El, săracu', pururea stă cu condeiul în mână, zi și noapte, pe la cursuri, scrie, muncește, și câte dinafară vin pe capul lui? Și sora preoteasă îl ajută de foarte multe ori și la scris și la tradus, și uite că pe amândoi i-a pus Dumnezeu și Duhul Sfânt în slujba monahismului și a Bisericii noastre.

Vezi? Ar fi putut să facă lucrarea aceasta un episcop călugăr, căci **Filocalia** e paradisul gândirilor duhovnicești, dar Dumnezeu a inspirat pe un preot de mir și a adus-o până la jumătate, după cum vedeți, și vrea s-o facă până la 12 volume. Dar toți suntem datori să-i pomenim pe ei și îi vor pomeni generații și generații de monahi și chiar de creștini, pentru că sunt **Filocalii** și mai ușoare, cum sunt I, IV, V, iar altele sunt foarte grele, pe care numai monahii cei iscusiți le înțeleg și preoții teologi.

Dar va fi pomenit și de preoți și de monahii noștri un părinte care a trăit în veacul nostru și va duce mai departe această muncă grea, spirituală și

duhovnicească, spre folosul monahismului nostru și al poporului nostru român. Bunul Dumnezeu să-i ajute și Maica Domnului să n-aibă piedici, să-l țină sănătos până va vedea împlinit visul și idealul lui duhovnicesc de a ajunge la sfârșitul *Filocaliei*³. Amin.

³ La doi ani după apariția ultimului volum al *Filocaliei* (volumul XII, în anul 1991), Părintele Dumitru Stăniloae s-a mutat la Domnul la data de 5 octombrie 1993, în vârstă de 90 de ani.

C U P R I N S

Cuvânt la începutul Postului Mare.....	5
Pocăința amână sfârșitul lumii.....	21
Cuvânt la înmormântarea monahului Paisie Nichitencu.....	28
Sfintele sărbători.....	36
Predică la Duminica slăbănogului - Dumnezeu pedepsește păcatul.....	48
Pedeapsa boierului Ghițescu.....	67
Despre pocăință și roadele ei.....	75
Despre pregătirea celor ce voiesc a primi Preacuratele Taine.....	82
Unsprezece pricini pentru care îngăduie Dumnezeu să pătimească dreptii în lumea aceasta.....	99
Moartea unui credincios.....	101
Dialog despre vise și vedenii.....	105
Predică la Duminica Sfintelor mironosițe - Despre rolul femeii în familie.....	113
Cuvânt al Părintelui Dumitru Stăniloae către obștea Mănăstirii Sihăstria, însoțit de o prezentare a Părintelui Cleopa.	121

